DÖNEM : 18 CİLT : 1 YASAMA YILI : 1

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

5 inci Birleşim

29 . 12 . 1987 Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	210
II. — GELEN KÂĞITLAR	210
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	211
A) ÖNERİLER	211
a) Danışma Kurulu Önerileri	
1. — Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile çalışmalara ara verilmesine ilişkin Danışma Kurulu Önerisi	211:212
IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	212
1. — 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/339) (S. Sayısı : 1)	212:322, 323:328

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 10.00'da açılarak iki oturum yaptı.

Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtip seçimine ilişkin Plan ve Bütçe Komisyonu Geçici Başkanlığının tezkeresi Genel Kurlun bilgisine sunuldu.

Başbakan Turgut Özal tarafından kurulan Bakanlar Kurulu programı görüşüldü.

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısını görüşmek için;

29.12.1987 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere Birleşime saat 21.00'de son verildi.

Başkan
Yıldırım Akbulut

Kâtip Üye
Edirne
İsmail Üğdül

Kâtip Üye
İstanbul
Mustafa Sarıgül

Kâtip Üye
Bursa
Mustafa Ertuğrul Ünlü

II. — GELEN KÂĞITLAR

29.12.1987 Salı

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, Erzurum Sıkıyönetim Askerî Mahkemesince tutuklananlara cezaevinde işkence ve keyfî uygulamalar yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/1) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.12.1987)

2. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, Hatay İlindeki topraksız çiftçilere daha önce dağıtılmış olan toprakların geri alındığı ve Hatay İli dışından getirilenlere verildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/2) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.12.1987)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, 29 Ekim 1987 - 29 Kasım 1987 tarihleri arasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'na aktarılan kaynaklara ve bu Fon'dan yapılan harcamalara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/1) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.12.1987)

2. — Manisa Milletvekili Ümit Canuyar'ın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan 1.1.1987 - 15.12.1987 tarihleri arasında Manisa İlinde kimlere ne miktar yardım yapıldığına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/2) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.12.1987)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : İsmail Uğdül (Edirne), Mustafa Sarıgül (İstanbul)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5 inci Birleşimini açıyorum. Toplantı yetersayımız vardır. Gündeme geçiyoruz.

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERİLER

a) Danışma Kurulu Önerileri

1. — Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile çalışmalara ara verilmesine ilişkin Danışma Kurulu Önerisi

BAŞKAN — Gündemin «Sunuşlar» kısmında, Danışma Kurulu önerileri vardır; okutup, ayrı ayrı oylarınıza sunacağım :

Danışma Kurulu Önerisi

Aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Yıldırım Akbulut
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Haydar Özalp
ANAP Grubu Başkanvekili

Hikmet Çetin
SHP Grubu Başkanvekili

Vefa Tanır
DYP Grubu Başkanvekili

Öneriler :

1. 29.12.1987 Salı günü saat 15.00'te Genel Kuruldaki görüşmelerine başlanacak olan; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

2. Programı üzerindeki görüşmeleri 28.12.1987 Pazartesi günü tamamlanan Bakanlar Kuruluna güven oylamasının 30.12.1987 Çarşamba günü saat 10.00'da yapılması önerilmiştir.

3. Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına 31.12.1987 Perşembe gününden başlamak üzere (8) gün ara verilmesi önerilmiştir.

BAŞKAN — Önerileri, ayrı ayrı okutup, oylarınıza sunacağım :

1. 29.12.1987 Salı günü saat 15.00'te Genel Kuruldaki görüşmelerine başlanacak olan; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

BAŞKAN — Öneriyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum :

2. Programı üzerindeki görüşmeleri 28.12.1987 Pazartesi günü tamamlanan Bakanlar Kuruluna güven oylamasının 30.12.1987 Çarşamba günü saat 10.00'da yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN — Öneriyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum :

3. Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına 31.12.1987 Perşembe gününden başlamak üzere (8) gün ara verilmesi önerilmiştir.

BAŞKAN — Öneriyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/339) (S. Sayısı : 1) (1)

BAŞKAN — Gündemin «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmına geçiyoruz.

Gündemimizdeki, 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon ve hükümet yerlerini aldılar.

Komisyon raporunun okunup okunmamasını oylarınıza sunuyorum : Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Komisyon raporunun okunmaması kabul edilmiştir.

Tasarı üzerinde grupları ve şahısları adına söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum :

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Deniz Baykal. Anavtan Partisi Grubu adına Sayın Şeref Bozkurt. Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Tevfik Ertüzün.

Şahısları adına, Sayın Murat Sökmenoğlu, Sayın Cemal Seymen, Sayın İbrahim Demir, Sayın Kemal Anadol, Sayın İlhan Aşkın.

Tasarının tümü üzerinde müzakerelere geçiyoruz : Söz alış sırasına göre, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, hükümet adına çok kısa bir takdimimiz olacak efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan. (ANAP sıralarından alkışlar.)

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısıyla huzurlarınıza gelmiş bulunuyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Anayasada ve 1050 Sayılı Muhasebei

---

(1) 1 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Umumiye Kanununda emrolunduğu şekilde, 1988 Malî Yılı Bütçe Kanunu tasarıları 15 Ekim 1987 günü Yüce Meclise sunulmuştur; ancak, malumunuz olduğu üzere, Yüce Meclisçe, XVIII. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 29 Kasım 1987 günü yapılmasına karar verilmiştir. Bu suretle, 1988 malî yılı bütçe tasarıları, XVII. Yasama Döneminde görüşülemeyerek, kadük hale gelmiştir.

Geçtiğimiz günlerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi yeniden teşekkül etmiş, yeni hükümet kurulmuş, hükümet programı daha yeni takdim edilmiş ve görüşülmüştür. Bundan sonra, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planının dördüncü dilimini oluşturacak 1988 yılı programıyla, bunu esas alan 1988 malî yılı genel ve katma bütçe tasarıları hazırlanarak Yüce Meclisinize sunulacaktır.

Bütün bu işlemler oluncaya kadar, devlet hizmetlerinin devamlılığını sağlamak için, 1988 malî yılı başından itibaren, kamu harcamalarının yapılmasına ve devlet gelirlerinin toplanmasına kesintisiz devam etmek zarureti vardır. Bu itibarla, başta personel harcamaları olmak üzere, diğer cari yatırım ve transfer harcamalarının yapılabilmesi, gelirlerin tahsil edilebilmesi için, dört aylık bir süre ile sınırlı olarak, hükümetimiz yetki talebinde bulunmaktadır. Böylece, 1988 yılı bütçesinin hükümet tarafından hazırlanmasına ve Mecliste müzakeresine yeterli zaman bulunacak, aynı zamanda da devlet hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi imkânı hâsıl olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, huzurunuza getirdiğimiz tasarı bir bütçe tasarısı olmadığından ve hükümetin ekonomik hedeflerini belirleyen yıllık program henüz hazırlanmadığından, dünyadaki ve yurdumuzdaki genel ekonomik gelişmeler konusunda geniş takdim ve tartışmalar, 1988 malî yılı bütçe tasarısının görüşülmesi sırasında yapılacaktır. Bununla birlikte, 1987 yılının genel ekonomik gelişmeleri hususunda yüce heyetinize çok kısa bazı bilgiler arz etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, iktidara geldiğimizde başlattığımız rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisini ülkemizde hâkim kılma çabalarını 1987 yılında da devam ettirdik. Bu çabaların bir ürünü olarak, 1986 yılında olduğu gibi, 1987 yılında da gayri safi millî hâsıladaki hızlı gelişme devam etti. 1987 yılı için öngörülen kalkınma hızı yüzde 5 iken, gerçekleşme, Devlet İstatistik Enstitüsünün son belirlemelerine göre yüzde 6,8'e ulaştı.

Bu gelişme sektörel bazda incelendiğinde, tarım sektörünün yüzde 2,6; sanayiin yüzde 8,8 oranında büyüdüğü görülmektedir. Devlet İstatistik Enstitüsünün ikinci tahmin rakamlarına göre - sabit fiyatlarla - tarımın 1986 yılındaki yüzde 20,4'lük sektörel payı 1987 yılında yüzde 19,5'e düşerken, sanayiin yüzde 28,2'lik payı 1987 yılında yüzde 28,8'e yükselmiştir. Sanayiin payında görülen bu gelişme sanayileşme konusundaki çabalarımızın, semerelerini vermeye devam ettiğini göstermektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Türkiye'nin hızlı kalkınmasını devam ettirmesi için dış kaynaklardan da yararlanması gerektiği görüşü herkesçe kabul edilmektedir. 30 milyar doların üzerine çıktığı için zaman zaman tenkit edilen dış borçlarımız, 1979 yılında ihracatımızın 6,2 katı iken, bugün 3,6 katına düşmüştür. Yani dış borç miktarlarımız, ihracatımıza göre nispî olarak azalmaktadır.

İşte bu ve benzeri gelişmeler dolayısıyla ki, dış kredi itibarı sıralamasında, 1979 yılında, 93 ülke arasında 89 uncu sırada olan Türkiye, bugün 109 ülke arasında 45 inci sırada yer almaktadır. Son dört yılda kredi itibarı en süratli yükselen ülke Türkiye'dir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, döviz kıtlığı, gelişmekte olan bütün ülkeler için önemli problemlerin başında gelmektedir. Bugün çok hızlı büyümemize rağmen, ödemeler dengesi açığımız büyümemekte, bilakis azalmaktadır. Bunun sebebi, gerçekleştirdiğimiz reformlardır. Liberal kambiyo rejimi, akılcı ihracat teşvikleri, uyguladığımız döviz kuru politikası, Eximbank uygulaması, bunlar arasında hemen hatıra gelenlerdir. Bunların neticesi olarak, Türkiye'de artık, döviz suç aleti değildir; yurt dışına çıkış serbesttir; ihracatın ithalatı karşılama oranı 1980 yılında yüzde 37 iken, 1987'de yüzde 70 olmuştur.

1979 yılında sanayi mallarının ihracattaki payı, biraz önceki ifadelerime paralel olarak, yüzde 35 iken, 1987'de yüzde 80'e çıkmıştır. Geleneksel tarım ürünlerimizin ihracat içindeki payı yüzde 10'un altına düşmüştür.

Türkiye'nin son üç yılda Avrupa, Amerika ve Uzakdoğu dahil, dünyanın dört bir yanına yayılan ihracatı, ihraç edilen mal çeşidinin 3 bine yükselmesi, ihracatın bünyesindeki sınaî malları lehine olan değişiklik, milletçe övünmemizi haklı kılacak niteliklerdedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Türkiye'nin dışa açılmasının en müspet yönü, sanayimizin yapı değişikliği üzerinde görülmektedir. Hiç şüphe yok ki, uzun yıllardan beri devam eden ithal ikamesi anlayışının terk edilmesi, döviz kurlarının gerçekçi, gümrük hadlerinin makul olması, sanayimizin son dört yılda ortalama yüzde 8,6 hızla gelişerek ihracata dönük ve dünya sanayi ve ticaretine entegre olabilecek bir yapıya dönüşmeye başlamasının itici güçleri olmuştur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, şimdi sizlere kısaca, 1987 malî yılı bütçe uygulamaları konusunda bilgi arz etmek istiyorum.

1987 malî yılı konsolide bütçesi, 11 trilyon 50 milyar 6 milyon lira başlangıç ödeneğiyle kanunlaşmıştı. Bu ödenek miktarı, yıl içinde kaydedilen 801 milyar ile önceki yıldan devreden 20 milyar liralık ödenekle birlikte, Kasım 1987 sonu itibariyle, 11 trilyon 871 milyar liraya ulaşmış bulunmaktadır. 1987 yılında kaydedilen 801 milyar liralık ödeneğin yüzde 50,9'una tekabül eden 408 milyar lirası, gelirli ödenek kayıtlarından meydana gelmiştir. Söz konusu gelirli ödeneklerin yüzde 67'sine tekabül eden 275 milyar liralık kısmı, fonlardan gelen kaynaklar sebebiyle kaydedilmiştir. Kasım ayı sonu itibariyle, Kamu Ortaklığı Fonundan 217 milyar lira, Akaryakıt Tüketim Fonundan 54 milyar lira kaynak Hazineye aktarılarak, yatırımcı kuruluşlara gelirli ödenek ilavesi yapılmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, kasım sonu itibariyle konsolide bütçe harcamaları 10 trilyon 321 milyar lira olarak gerçekleşmiş bulunmaktadır. Bu tutarın 2 trilyon 691 milyar lirası personel, 1 trilyon 48 milyar lirası diğer cari, 1 trilyon 931 milyar lirası yatırım, 4 trilyon 651 milyar lirası transfer harcamalarından meydana gelmektedir.

Bu miktarlar itibariyle, geçen yılın aynı dönemine göre, personel harcamaları yüzde 70,2; diğer cari harcamalar yüzde 28,4; yatırım harcamaları yüzde 34,6; transfer harcamaları yüzde 64,9 oranında artış göstermiştir.

Kasım sonu itibariyle konsolide bütçe gelirleri 9 trilyon 428 milyar liraya ulaşmış bulunmaktadır. Bu miktarın 8 trilyon 79 milyar lirası vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Buna göre, vergi gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 78,3 olmaktadır. Belirttiğim 1987 Kasım sonu konsolide bütçe gelir ve giderleri dikkate alındığında, bütçe açığı 893 milyar lira olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, hükümetimiz, iktidara geldiğinden beri kamu görevlilerinin durumlarını iyileştirmeyi daima ön planda tutmuştur. Bu amaçla 2999, 3268 ve 3347 sayılı yetki kanunlarına dayanılarak çıkardığı kanun hükmündeki kararnamelerle, devletin bütçe imkânları, geçim şartları ve yıl boyunca oluşan ekonomik gelişmeler topluca değerlendirilmek suretiyle, başta yargı organları mensuplarımız, teknik ve sağlık personelimiz, polis ve öğretmenlerimiz olmak üzere tüm kamu görevlilerimizin durumları iyileştirilmiştir.

İktidara geldiğimizde sürgün yeri olarak görülen Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da bulunan kamu personeli, çıkardığımız 281 ve 285 sayılı kanun hükmündeki kararnamelerle yapılan iyileştirici düzenlemeler neticesinde, artık bu bölgeden başka bir bölgeye gitmek istememektedirler. Halen bu bölgede görevli personelimiz, ülkemizin diğer yörelerinde görevli emsallerinden yüzde 13 ilâ yüzde 130 arasında değişen miktarlarda daha fazla ücret almaktadırlar.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri. hükümetimiz işbaşına geldiğinden beri kamu personeliyle ilgili ücret politikasına büyük bir önem vermiş ve bu konuda düzenlemeler yaparken, her yıl kamu personeline enflasyonun üzerinde bir ücret artışı sağlamayı hedef edinmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, 1984 yılından itibaren, kamu görevlilerinin aylıklarının hesaplanmasında kullanılan katsayı rakamları ile yanödeme puanlarına uygulanmakta olan katsayı rakamları yılda iki defa tespite başlanmıştır. Aynı şekilde, 1978 yılından bu yana ödenmekte olan yakacak yardımının miktarı da yılda iki kez tespit edilmektedir. Özellikle bu sonuncu düzenlemeyle, memurlardan, ek gösterge ve tazminat ödemelerinden yararlanamayanlar daha çok gözetilmiş ve böylece artışların daha dengeli olması imkânı sağlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Yüce Meclisimize takdim ettiğimiz bu tasarı ile, genel ve katma bütçeli kuruluşlara 1988 yılının ilk dört ayında, her ay için 1 trilyon 468 milyar 7 milyon lira olmak üzere toplam 5 trilyon 875 milyar 397 milyon liraya kadar harcama yapma yetkisi istenmektedir. 5 trilyon 875 milyar 397 milyon liralık ödeneğin 1 trilyon 125 milyar lirası personel, 779 milyar 600 milyon lirası diğer cari, 741 milyar 503 milyon lirası yatırım, 154 milyar 28 milyon lirası kuruluş transferleri ve vizeli kamulaştırma, 3 trilyon 75 milyar, 306 milyon lirası Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı transfer harcamalarına isabet etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan yetki tasarısının Plan ve Bütçe Komisyonunda ele alınması sırasında, sayın komisyon üyelerinden

bir bölümü, yetki süresinin neden dört ay olduğu üzerinde durmuşlardır. İznizle bu konuya da bir açıklık getirmek istiyorum. Malumlarınız olduğu üzere, Bakanlar Kurulu yeni teşekkül etmiştir. Hükümetin yapısı, esas itibariyle önemli ölçüde değişikliğe uğramıştır. Her şeyden önce, seçim münasebetiyle görevinden ayrılan Adalet Bakanımız da dahil olmak üzere, 4 icracı bakan yerinde kalmıştır, devlet bakanlıklarında ise yine 4'ü yerini muhafaza etmiştir. Mevcut kabineye, Birinci Özal Hükümetinde bulunmayan 11 yeni isim dahil olmuştur. Bu itibarla, yeni bakanların görevlerine başlamaları ve bakanlıkların hükümet programı ve kalkınma programı istikametinde hedeflerini tespit etmeleri, mutlaka bir zamanı gerektirmektedir. Ayrıca, hükümet programı Sayın Başbakan tarafından henüz yeni okunmuş ve 1988 yılı programının genel denge ve makro hedeflerinin tespiti amacıyla Yüksek Planlama Kurulu toplantıları daha yapılamamıştır. Bu da yine, zaman gerektiren bir işlemdir.

Malumları olduğu gibi, bütçenin hazırlanması konusunda, iş, Yüksek Planlama Kurulunun çalışmalarını tamamlamasıyla da bitmemektedir. Kalkınma Planı ve yıllık programa uygun olarak, yatırımların Devlet Planlama Teşkilatı ile yatırımcı kuruluşlar arasında, personel, diğer cari ve transfer ödeneklerinin, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile, harcamacı kuruluşlar arasında görüşülmesi gerekmektedir. Bütün bu sebeplerle, tasarıda, 1988 yılı bütçe hazırlıklarının layıkıyla yapılmasını sağlamak için, yetki süresinin dört ay olması teklif edilmektedir.

Hemen şunu ilave edeyim ki, kanun tasarısının 1 inci maddesinde, yetki süresi, 1 Ocak 1988 tarihinden itibaren, en geç 30 Nisan 1988 tarihine kadar geçecek dönem olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla, gerek Maliye ve Gümrük Bakanlığı, gerek Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili kuruluşlar, birlikte çalışmalarını beklenenden önce tamamlarlarsa, pek tabii olarak 1988 bütçe tasarıları daha önce bir zamanda Yüce Meclise sunulabilecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışılarak sayın heyetinize sunulan tasarının, tarafınızdan da tasvibi ile kanunlaşağını ümit ediyor, milletimize hayırlı olması dileğiyle yüce heyetinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Tasarının tümü üzerinde, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Deniz Baykal; buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süresi, gruplar adına 20'şer dakikadır; hatırlatmak isterim.

SHP GRUBU ADINA DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1988 malî yılı devlet harcamalarının yapılmasına, devlet gelirlerinin toplanmasına yetki veren kanun tasarısının tümü üzerindeki görüşmelerde Sosyaldemokrat Halkçı Partinin görüşlerini bildirmek üzere söz almış durumdayım. Bu vesileyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tüm üyelerini en içten saygılarımla selamlarım. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, önümüzdeki tasarı, 1988 yılının ilk dört ayını kapsayan dönemde, devlet gelirlerinin toplanmasını ve devlet harcamalarının yapılmasını

mümkün kılan bir bütçe niteliğindedir; bir mini bütçe niteliğindedir; dört aylık bir bütçedir söz konusu olan. Böyle bir bütçe hazırlama zorunluluğu, çeşitli nedenlerden ortaya çıkmıştır. Bu bütçenin belli nitelikleri hakkındaki görüşlerimi öncelikle belirtmek isterim.

Bu bütçede, personel ödenekleri, 1987 yılının personel ödenekleri esas alınarak yüzde 50 oranında artırılmıştır; transfer ödenekleri yüzde 100 artırılmıştır; diğer cari ve yatırım ödenekleri de yüzde 20 oranında artırılmıştır. Bu tasarıyla, devlet memurlarına ödenecek maaşı belirleyen katsayı, bundan önce ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öngörüldüğü gibi bütçe kanunu ile değil, önümüze gelmiş olan bu mini bütçe tasarısıyla değil, hükümete bir yetki devri suretiyle hükümet tarafından belirlenecek diye bir düzenleme getirilmiştir. Yani, bu geçici bütçe ile, mini bütçe ile, katsayıyı belirleme imkânından Türkiye Büyük Millet Meclisi mahrum kılınmış, katsayıyı belirleme hakkı, yetkisi hükümete devredilmiştir.

Devlet gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturan ve yönlendiren fonların yüzde 30'una kadar olan kısmını devlete gelir olarak kaydetme imkânı, Maliye Bakanına tanınmıştır.

Ayrıca, 1987 yılı bütçesinde öngörülen borçlanma limitlerinin yarısına kadar bir borçlanma imkânı da burada tanınmıştır. Böylece, borçlanma limiti, 1987 yılı esas alındığı zaman yüzde 150 artırılmıştır.

Türkiye, ilk kez bir geçici bütçe yapma durumunda değildir. Böylesine bir bütçeyi yapma zorunluluğu son dönemde, 1965 yılında, 1970 yılında ve son kez 1974 yılında da ortaya çıkmıştı. Bu üç geçici bütçe deneyini gerektiren birtakım zorunluluklar vardı; hükümetler düşürülmüştü ya da güvenoyu alamamıştı; Türkiye'yi bütçesiz bırakmamak için bir geçici bütçe hazırlamak zorunluluğu kendisini göstermişti.

Şimdi ilk kez, böylesine bir durum söz konusu olmadığı halde, Türkiye bir geçici bütçe yapmak zorunluluğu içine girmiştir. Ne olmuştur da geçici bütçe yapıyoruz? Olağan şartlar yürüyor. Sadece, kasım ayının sonunda seçim yapılmıştır. Kasım ayının içinde ya da sonunda seçim yapılmış olması, Türkiye'de bir geçici bütçeyi zorunlu kılıyor ise, demek ki, bu işte bir yanlışlık vardır.

Anayasanın düzenlemesi ve yasalar, Türkiye'de, her seçim yapılan yılda bir geçici bütçe yapılmasını zorunlu kılacaksa, Türkiye'nin, çok temel bir malî silahı yeterince kullanma hakkından peşinen vazgeçtiğini düşünmek gerekir. Bu, kabul edilebilir bir olay değildir. Her dört yılda bir ya da her beş yılda bir seçimlerin sonbaharda yapılması halinde, Türkiye bir geçici bütçe yapma zorunluğu içine sürüklenecek demektir. Anayasa bunu öngörmüştür, yasalar bunu öngörmüştür. Önce bu çelişkinin ortadan kaldırılması gerekir. Türkiye, dört beş yılda bir geçici bütçe yaparak bir malî politikayı götürecek durumda değildir.

Geçici bütçe, sağlam, tutarlı, birbiriyle uyumlu bir malî perspektifin yaşama geçirilmesine, tutarlı bir maliye ve ekonomi politikası uygulanmasına kesinlikle ciddî bir engeldir. Dört ay için bir bütçe, geriye kalan sekiz ay için ayrı bir bütçe ve bu, her seçim yılında zorunlu hale gelecek... Hükümetin, parlamentodaki çoğunluğun, bu konuyu kalıcı bir biçimde çözmenin yolunu bulmalarını ve bu konuda tekliflerini, tasarılarını Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmelerini,

Sosyaldemokrat Halkçı Parti olarak talep ediyoruz.

Süre dört ay olarak talep edilmiştir. Kanaatimizce, bu süre uzundur. Yılın üçte biri bu geçici bütçe ile kavranacaktır. Yılın üçte biri, bir bütçe, geriye kalan üçte ikisi başka bir bütçe ile, tutarlı bir maliye politikası götürülemez. Bu süreyi olabildiğince kısıtlı tutmak, asgarî düzeyde tutmak gereği vardır. Hükümeti bu konuda, olaya gereken derecede önem vermez bir anlayış içinde gördüğümüzü de belirtme ihtiyacını hissediyorum. Dört aydan daha kısa bir süre içinde tamamlanabilir ve tamamlanmalıydı.

Hele, demin anlattığım nokta ile birlikte düşünülerek, yani Türkiye'nin malî bütçe yılını, sonbaharda seçim yapılması halinde bir geçici bütçe yapmak zorunluğundan kurtaracak şekilde zamanlamayı da öngörerek 1 Marta alacaksak, 1 Martı hedefleyerek bir geçici bütçe pekala hazırlanır ve Meclise sevk edilebilirdi. Bu takdirde, Türkiye, demin anlattığım mahzuru gidermek için bir geçici bütçe daha yapmak durumundan kendisini kurtarmış olurdu; bu fırsat da kaçırılmıştır; çünkü, nisanın sonuna kadarki dönemi içine alan bir geçici bütçe yapılacaktır; ancak yeni bütçe yılının 1 Mayısa alınması halinde, tekrar bir geçici bütçe yapmak durumundan kurtulma imkânına sahip olacağız; bu fırsatı daha iyi değerlendirmeleri gerekirdi.

Sayın milletvekilleri, bu bütçe, 1987 yılı bütçesini esas almıştır; yani 1987 yılı bütçesinin nitelikleri, özellikleri, zaafları, avantajları, 1988 yılının ilk dört ayı için hareket noktası kabul edilmiştir. O açıdan, öncelikle 1987 Malî Yılı Bütçesinin temel niteliklerini şöyle bir anımsamakta, sanıyorum yarar vardır :

1987 malî yılı bütçesi, finansman açıkları çok büyük boyutlarda ortaya çıkan bir bütçe olmuştur; aşırı iç borçlanma ile finanse edilen bir bütçe olmuştur. Son iki yılda kamu harcamaları artış hızı, 1986 ve 1987 programlarında öngörülen artış hızının iki katının üzerine çıkmıştır. Bütün malî dengeler bozulmuş; yedi yıl önce 24 Ocak 1980'de bir istikrar politikası uygulanmasının gerekçesi olarak ilan edilen ekonomik ortamın şartlarına, Türkiye tekrar bu bütçe ile döndürülmüştür. 10 ayda 1, 2 trilyon açık vermiştir 1987 bütçesi. Emisyon hacmi yüzde 55, Merkez Bankası kredileri yüzde 90 artmıştır. Korvertibl dövizlerde, yılbaşı itibariyle azalma eğilimi kendisini göstermeye başlamıştır. 12 trilyon 300 milyarlık konsolide bütçenin 4 trilyonu, borç ödemesi olarak ayrılmıştır. 8 trilyon 850 milyar Türk Lirası olarak öngörülen vergi gelirlerinin yanı sıra, bu bütçede (1987 bütçesinde) kamunun 6,5 trilyon lira iç borçlanması öngörülmüştür. 8,8 trilyonluk vergi geliri, 6,5 trilyonluk iç borçlanma, 12,3 trilyonluk konsolide bütçe, bu bütçenin 4 trilyonu kadar faiz ödemesi... Bu yapıda bir 1987 bütçesi, öyle sanıyorum ki, içinde bulunduğumuz ekonomik bunalımların nereden kaynaklandığını anlamamıza yardımcı olacak bir temel dayanak noktasıdır. Şimdi, bu bütçeyi esas alarak 1988'in ilk dört ayını düzenlemeye yönelmiş durumdayız.

Yılbaşında 4,5 milyar dolar olarak planlanmış olan dış borç ödemeleri, şimdiden 5,5 milyarlık düzeyin üzerine çıkmıştır. Yani, o yılda yapılması söz konusu olacak dış borç ödemelerinin miktarını bile, gerçekçi tahmin edememiş bir bütçedir 1987 bütçesi. Gayri safi millî hâsılanın yüzde 60'ının üzerinde bir dış borçlanmanın oluşmasına katkıda bulunmuş; bir yıllık dış borç ödemesi, gayri sa-

fi millî hâsılanın yüzde 10'una tırmanmış, şartların ürünü olarak ortaya çıkmış bir bütçedir 1987 bütçesi. Bu, ülke kaynaklarının ve kalkınma potansiyelinin, bir savaş tazminatı gibi yurt dışına ödenmesi anlamına gelmektedir.

Bu bütçenin kaynakları, adaletsizliği tartışma konusu olamayacak kadar açık vasıtalı vergilere ve zamlara büyük ölçüde dayanmaktadır. Yine, kaynağı aynı adaletsizlik içindeki vasıtalı vergilere ve zamlara dayanan fon gelirlerinden destek almaktadır, malî kaynaklarını oluşturmaktadır.

1987 bütçesi, yüzde 20 enflasyonu öngörmüş olan bir bütçedir. Bu yıl gerçekleşmiş olan enflasyon oranı yüzde 49,6' dır. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının toptan eşya fiyatı endekslerini esas alan, kasım ayından kasım ayına ortaya koyduğu rakamı veriyorum. Yüzde 49,6 fiyat artışı gerçekleşmiştir. Bütçenin öngördüğü fiyat artışı ise yüzde 20 idi.

Şimdi böyle bir bütçeyi esas alıyoruz; bu bütçenin zaaflarını daha da abartarak, daha da geliştirerek, daha da çarpıtarak 1988 yılının başlangıcına taşımayı amaçlıyoruz. Nasıl yapıyoruz bunu? Personel ödeneklerinde yüzde 50 artış öngörerek yatırım harcamalarında yüzde 20 artış öngörerek, borçlanmada yüzde 150 artış öngörerek. 12,3 trilyonluk bütçenin 4 trilyonu borç ve şimdi onu yüzde 150 artırmak imkânı da bu bütçe ile getirilmiş durumda. Böyle bir geçici bütçe tasarısı ile karşı karşıyayız.

Bu geçici bütçenin, Türkiye'nin 1988 başında karşı karşıya kalacağı önemli malî sorunları, önemli ekonomik sorunları doğru teşhis edeceğine ve yaptığı teşhisin gereği tedbirleri uygulayabileceğine güvenmiyorum. Meseleyi doğru teşhis ettiği konusunda hiçbir işaret yoktur. 1988 başında, Türkiye, yüzde 49,6 hızında bir enflasyon, dört nala bir enflasyon olayının içine girmiştir ve şimdi bu olayı tamamen görmemezlikten gelen bir anlayışla, bir geçici bütçeye Türkiye kendisini teslim etmek üzeredir.

Bu bütçenin uygulanması sonucunda ortaya çıkacak enflasyon hızı, öyle görülüyor ki, 1987'de yaşadığımızın altında olmayacaktır. Bunun temel dayanağı şudur : Hükümetin enflasyon konusundaki teşhisi açıklık kazanmamıştır. Enflasyon nereden kaynaklanıyor; bu konuda hükümetten daha ciddî bir değerlendirmeyi işitebilmiş durumda değiliz. Yapılan değerlendirmelerin çoğu, propaganda amacına dönüktür. Bir kısım hükümet sözcüleri, Türkiye'nin enflasyonunun kalkınmadan kaynaklandığını iddia etmektedirler; başka bazı hükümet yetkilileri, Türkiye'de yaşanan enflasyonun, Türkiye'nin tarım ürünleri ihraç etmeye başlamasından kaynaklandığı iddiasındadırlar; bunun ikisini de geçerli saymak mümkün değildir.

Türkiye, yüzde 6 civarında kalkınmış, yüzde 50 civarında enflasyona düşmüş; Türkiye ilk kez mi yüzde 6 hızında kalkınıyor? Türkiye'nin yüzde 7, yüzde 8 kalkınma hızını gerçekleştirdiği dönemlerde enflasyon oranları yüzde 10'un altında ortaya çıkmıştı. Türkiye'de, yüzde 6, yüzde 7 civarında kalkınma, istisnaî bir kalkınma hızı değildir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde, bu düzeyde ya da onun üzerinde kalkınma hızları gerçekleştirildiği halde enflasyon oranının yüzde 10'un altında olduğuna fevkalade sık bir şekilde tanık olmak mümkündür. Türkiye'de yüzde 6 kalkınma ve yüzde 50 enflasyon niye?.. Bu kalkınma, bu enflasyonu izah etmez.

«Tarım ürünlerinin ihracı...» ciddî bir açıklama değildir. Türkiye yıllardan beri

tarım ürünlerini ihraç ediyor; ama, Türkiye'nin -demin de söylediğim gibi- yüzde 10'un altında enflasyon dönemlerini yaşadığı uzun süreler vardır. İlk kez Türkiye dışarıya tarım ürünü ihraç ediyor değildir. «Domatesi dışarıya sattık» diye, Türkiye'de domatesin fiyatının yükseldiği iddiası, kabul edilebilir bir iddia değildir. Asıl önemli olan, hükümetin enflasyonun kaynağı konusundaki zihin karışıklığıdır. Nereden kaynaklandığına hükümetin de, parlamentonun da doğru bir teşhis koyması ihtiyacı vardır.

Sevgili arkadaşlarım, Türkiye, dünyadan ithal ettiği, dünyanın ekonomik şartlarından kaynaklanan bir enflasyon dalgasına muhatap değildir. Daha önceki dönemlerde olduğu gibi, örneğin, petrol fiyatının birdenbire beş katına altı katına ve son tahlilde on katına kadar, onbeş katına kadar artış göstermiş olmasından kaynaklanan bir fiyat artışı olayı Türkiye'de yaşanmıyor. 1973'lerde 2 doların altında olan ham petrolün varili, 1979'larda 35 dolara, 38 dolara, 40 dolara kadar çıktı. Yedi yıllık dönemde, onyedi kat, onaltı kat fiyatını artırdı ham petrol; Türkiye'de de artırdı. Avrupa'da da, Amerika'da da, Sovyetler Birliği'nde de... Bütün bu ülkelerde, bu nedenden kaynaklanan olağanüstü fiyat artışları olduğunu biliyoruz. Şimdi acaba, Türkiye, böylesine, dışarıdan ithal edilen, kontrolümüz dışında bir büyük enflasyon kaynağının muhatabı durumunda mıdır? Kesinlikle söz konusu değil; dünya ekonomisi, en müreffeh dönemlerinden birisini yaşıyor. Tam istihdama oldukça yaklaşmış Batı ekonomileri, fiyat artışları istikrar içinde, gelir dağılımı en adaletli dönemlerinden birisini yaşıyor. Dünya bu müreffeh dönemini yaşarken, Türkiye, yakın çağ tarihinin, ekonomik bakımdan en bunalımlı şartlarının içine sürüklenmiş. Neden acaba? Dünyadan gelen bir neden yok; devraldığımız bir olumsuzluk yok. Bu olumlu koşulların içinde böylesine yüksek bir enflasyonun ortaya çıkmasını, hükümet çok ciddî düşünmek ve bunun gereğini aramak zorundadır. Bu konudaki vuzuhsuzluğu, Parlamentonun takdirine saygıyla sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

Yine, bir noktaya Parlamentomuzun dikkatini çekmek istiyorum. Hükümet sözcüleri, hatta Sayın Maliye Bakanı zaman zaman, son iki yılda yaşanan siyasal olayların, yani referandum oylamasının, ara seçimlerin ve daha sonra da genel seçimlerin bu enflasyonun nedeni olduğunu ifade etmektedir.

Bu bir anlamda belki bir itiraftır; ama, acı bir itiraftır ve özürü kabahatinden büyüktür. (SHP sıralarından alkışlar) Hiçbir hükümetin, kendi malî basiretsizliğinin gerekçesi olarak seçimleri telaffuz etmeye hakkı yoktur; çünkü, bir seçim galibiyetinin bir hükümete sağlayacağından çok daha fazlasını, sorumsuz bir maliye politikası, 50 milyon insana ödetmektedir. Sizin, iktidarınızın bedelini, yüzde 50 civarında bir enflasyonla 50 milyona ödetmeye hakkınız olmadığını ifade etmek zorundayım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Yaşanmakta olan enflasyon karşısında, palyatif çareler olarak zam uygulamalarına yönelinmektedir. En son paket, 2,8 trilyonluk bir gelir artışını öngören zam paketidir. Böyle bir kaynağa kamunun ihtiyacı olduğu için, devlet buna muhtaç olduğu için bu girişimin yapıldığını söylemek imkânı yoktur.

Hükümetimiz, bir yandan arz yanlısı ekonomi konusunda Amerika Birleşik Devletlerinden esen rüzgârların etkisi altında, vergi gelirlerini azaltıcı yönde

önemli girişimler yaparken, öte yandan da, kaynak harcamalarında olağanüstü dikkatsizliğinin sonucu olarak bir malî dengesizliği kendi eliyle yaratmaktadır. Bu enflasyon ortamına gelişte katkısı olan bir temel olay da, kamu harcamalarının düzeyi düşürülemezken, hatta olağanüstü bir hızla artırılırken, kamu gelirlerinde bir azalmanın bilinçli olarak hükümet tarafından öngörülmüş olmasıdır. Geçen hükümet döneminde (Sayın Özal'ın işbaşında bulunduğu dönemde) kamu gelirleri, vergi azaltılması, bilinçli bir maliye politikası aleti olarak uygulanmıştır. Banka ve Sigorta Muamele Vergisi yüzde 15'ten yüzde 1'e indirilmiştir. Türkiye'nin 19 trilyonluk bir kredi stoku vardır. 19 trilyonluk bir kredi stoku içinde Muamele Vergisinin yüzde 15'ten yüzde 1'e indirilmesi, devletin 2 trilyon 800 milyarlık bir gelirden kendi tercihiyle vazgeçmesi anlamına gelir. Bu, devletin, kamunun, banka ve sigorta muamelelerini kullanan vatandaş kesimi lehine 2 trilyon 800 milyarlık bir kaynak transferi anlamına gelir.

Aynı şekilde, 1987 yılında 7 trilyonluk bir menkul değer ihracı yapılmıştır. Bunlardan yüzde 25 oranında vergi alınması halinde bunların devlete sağlayabileceği gelir 1 trilyondur. Merkez Bankasında ve diğer özel bankalarda, 9,6 milyar dolarlık bir mevduat hesabı vardır. Bu mevduat hesabına da, tıpkı asgarî ücretli işçiye uyguladığımız yüzde 25'lik vergi diliminin uygulanması halinde, bunun devlete getireceği gelir miktarı da 1 trilyondur. (SHP sıralarından alkışlar)

Bu bir resmî tercihtir. Sermayeden vergi almama tercihi, emekten vergi alma tercihi, devleti, son dönemde, 5 trilyon civarında, muhtemtil bir gelirden yoksun bırakmıştır. Bir yanda, arz yanlısı ekonomi anlayışı içinde vergi gelirlerini bilinçli olarak azaltacaksınız, öte tarafta, kamu harcamalarını disiplin altına alma konusunda askarî dikkati göstermeyeceksiniz; ortaya çıkan çarpıklığın yarattığı yüzde 50 civarında bir enflasyonla karşı karşıya geldiğiniz zaman, «İhracat yapıyoruz, dışa açılıyoruz ondan geldi; Türkiye kalkınıyor, ondan enflasyon yüksüldü» diyeceksiniz ve biz de bunu kabul edeceğiz... Olaya doğru teşhis koymak ihtiyacını tekrar belirtmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Baykal, süreniz dolmuştur; toparlayınız.

DENİZ BAYKAL (Devamla) — Bu bütçe, fonlarla ilgili olarak bir yenilik getirmiştir; fon gelirlerinin, yüzde 30'a kadar olan kısmının, devlet geliri olarak kaydedilmesi yetkisi sağlanmıştır. Bunu, sağlıklı yönde bir gelişme olarak kabul ediyoruz. Fon gelirlerinin yüzde 30'u değil, inşallah en kısa zamanda, yüzde 100'ü devlete gelir olarak kaydedilir. (SHP sıralarından alkışlar) Çünkü, fonlar, -dünkü program tartışmalarında da ifade edildiği gibi- aslında kaynak yaratan bir uygulama değildir. Fonla kaynak yaratılmıyor; kaynak, zamla yaratılıyor, vergi ile yaratılıyor; dolaysız vergi ile, dolaylı vergi ile, zamla... Onun, belli bir fon adına (konut adına, millî savunma adına... Konulmuş olması, onu vergi olmaktan, zam olmaktan çıkarmaz. Kaynak, başka mekanizma ile yaratılıyor; devlet yaratıyor. Onun adına, «konut» demiş olması, «millî savunma» demiş olması, onun getirdiği malî yükün ıstırabını hafifletici hiçbir nitelik de taşımaz. Onun için, içtenlikli olmak lazımdır, açık olmak lazımdır.

Fonlar, bütçenin birliği ilkesini zaafa uğratmaktadır. Denetimsizliği üzerinde çok konuşuldu, onun üzerinde durmak is-

temiyorum; ama sağlıklı bir mali politika götürmek imkânını ortadan kaldırmaktadır. Türkiye'nin, hesabını kitabını bilmesine, nereye ne kadar harcama yapacağına, nereye ne kadar öncelik vermesi gerektiğine dair bilinçli bir tercih yapma imkânını ortadan kaldırmaktadır, vizyonsuzluk getirmektedir, dağınıklık getirmektedir. Bu nedenle, fon olayının ortadan kaldırılması gerektiğine inanıyorum. Bu konudaki yüzde 30'luk girişimi de o yönde bir vazgeçme eğilimi olarak memnuniyetle karşılıyorum.

Önemli bir konu, katsayı konusudur.

Sayın milletvekilleri, katsayı daima, bütçelerle konulmuştur. Şimdi, hatırlarsanız, 1974 yılında geçirilmiş olan geçici bütçede de katsayı, o bütçe kanunuyla, geçici bütçe kanunuyla, yetki kanunuyla düzenlenmişti. Şimdi ilk kez, Türkiye, katsayıyı bütçe kanunuyla değil, hükümete devredilmiş bir yetki ile belirleme durumundadır. Hangi hükümete? Güvenoyu bile almamış bir hükümete. Bu noktada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin içine düşürüldüğü çelişkiye dikkatinizi çekerim. (SHP sıralarından alkışlar) Ortada güvenoyu almamış bir hükümet vardır. 657 sayılı Yasa, bütçe ile katsayının belirlenmesi gerektiğini düzenlemiştir. Şimdi, güvenoyu almamış hükümete, yarın ne yapacağımız teorik olarak belirsizken, en azından, bugün biz, katsayıyı belirleme yetkisini vereceğiz. Yanlış bir uygulamadır; Parlamento yetkilerini askıya alma konusunda bir süredenberi ortaya çıkmış olan kaygı verici gelişmenin, üzüntü verici yeni bir halkasıdır; (SHP sıralarından alkışlar) kanun kuvvetinde kararnamelerle yasama yetkisini, fonlarla bütçe olayını, parlamento çoğunluğu ile de denetim imkânını tıkayarak, Türkiye Büyük Millet Meclisini gerçek işlevinden yoksun bırakma anlamına gelebilecek girişimlerin bir yenisidir. Hangi amaçla yapılmıştır? Öyle sanıyorum ki, katsayı tartışmasının böylesine bir siyasal heyette, kamuoyu önünde yapılmasından kaygı duyulduğu için yapılmıştır. (SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Bunu da üzüntü ile karşıladığımı; bu konunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde ele alınması konusundaki geleneğe bu kez de uyulması için elimizdeki son imkânın kullanılarak, bu maddenin süratle Plan ve Bütçe Komisyonuna iade edilmesini ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde kararа bağlanmasını önemli bir nokta olarak dikkatinize sunuyorum.

BAŞKAN — Sayın Baykal, rica ediyorum..

DENİZ BAYKAL (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Sayın parlamenterler, Türkiye'de ücretlere ek zam konusu, son fiyat artışlarının sonucu olarak gündeme gelmiştir. Özel teşebbüsün birtakım sorumlu temsilcileri bile, bu şartlar altında bir ek zam vermek gereğini açıkça ilan eder hale gelmişlerdir. Şimdi, böyle bir noktada, sosyal devlet olduğu, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında belirlenmiş olan devletin bugünkü hükümeti, bu manzara karşısında, katsayı ve gelir artışıyla ilgili tam bir suskunluk içinde Parlamentoda geçici bütçe tartışmasını yaparsa, bu konuda bir şikâyette bulunmak herhalde hakkımız olur.

Aslında, şunu da belirtmeliyim. Katsayı kendi başına bir çözüm değildir; sorun, devlet memurlarının barem rejimiyle ilgilidir ve bunun temelden yeni bir anlayışla ele alınması gerekmektedir. (SHP sıralarından alkışlar) Sadece katsayının belirlenmesi, yukarıdaki gelir farklılığının hiperbolik bir biçimde üst kade-

melerde yer alanlar lehine abartılarak, genişleyerek topluma yansımasına yol açmaktadır. Bunu telafi edici çarelerin de bununla beraber düşünülmesi gerekmektedir.

BAŞKAN — Sayın Baykal, süreniz bir hayli geçmiştir; lütfen... Rica edeyim...

DENİZ BAYKAL (Devamla) — Bitiriyorum efendim.

Grubumuz, yüzde 65'lik bir gelir artışını öngörecek katsayı ve ek desteklere ilişkin önergelerini hazırlamıştır; müzakereler sırasında bu konudaki önerilerimizi sunacağız.

Bu vesileyle, barem rejimiyle ilgili değişiklikler düzenlenirken, emeklilerin yıllardan beri üzerinde durulan sorunlarına da bir çözüm getirebileceğini umut ediyoruz, düşünüyoruz.

Yakacak yardımı gibi destekler de yetersiz kalmakta, Doğu Anadolu'daki bir memurun yakacak ihtiyacı ve kömürünün fiyatı ile Batı Anadolu'daki bir memurun yakacak ihtiyacı ve kömürünün fiyatı arasındaki farklılık, bu ikisi arasında bir ayırım gözetmeden yapılmış olan düzenlemeyle, anlamsız hale getirilmektedir.

Bu vesileyle hemen söylemeliyim, asgarî ücret de artık anlamını yitirmiştir; bir an önce ve yeniden düzenlenmesi gerekli hale gelmiştir. Asgarî geçim indiriminin de yükseltilmesi zorunludur.

Sevgili arkadaşlarım, bu şartlar altında, bir bütçeyi müzakere ediyoruz. İşaret etmeye çalıştığım gibi, 1987 yılı bütçesinin zaten yetersiz olan, dengeleri yanlış kurulmuş olan, enflasyona dönük büyük açıklar taşıyan bütçesini, daha da çarpıtarak 1988'e taşıyoruz. Bunun, önemli sıkıntılar doğuracağına inanıyorum. Bu politikanın, düşük ücret ve düşük yatırım düzeyinde, yalnız dış borç ödeyen ve dış ticaret yapan bir koloni ekonomisi hedefine doğru Türkiye'yi sürükleyeceğinden kaygı duyuyorum.

Bu anlayışımızın bir sonucu olarak, bu bütçe tasarısına Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunun oyu «hayır» olacaktır.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, tümünüzü saygıyla selamlarım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Baykal.

Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Şeref Bozkurt; buyurun Efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı hakkında Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzdayım.

Her şeyden önce, yeni teşekkül etmiş bulunan XVIII inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Sayın Özal Başkanlığındaki yeni Hükümete, çalışmalarında en içten başarı dileklerimi sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, şu anda görüşmekte olduğumuz tasarı, geçici nitelikli bir yetki yasasına ilişkindir. Amacı, zorunlu nedenlerle 1988 Malî Yılı Bütçe Yasasının çıkarılmaması karşısında, tasarıda öngörülen süre içerisinde kamu hizmetlerinin aksatılmadan sürdürülebilmesi, devlet gelirlerinin tahsili, giderlerin yapılabilmesi ve yasaların, keza uluslararası anlaşmaların öngördüğü yükümlülüklerin zamanında yerine getirilebilmesi-

ne olanak sağlamaktır. Tasarı, bu niteliğiyle, bir zorunluluğun ifadesi olarak karşımızda bulunmaktadır.

Sayın milletvekilleri, son günlerinin içinde bulunduğumuz 1987 yılı, ülkemizde önemli siyasal gelişmelerin yaşandığı bir yıldır. Gerçekten, 12 Eylül 1980 askerî harekâtını izleyen 1982 Anayasasında yer alan bazı siyasî yasakların kaldırılmasını öngören Anayasa değişikliği ve bununla ilgili olarak yapılan ve ülkede âdeta bir genel seçim havası içerisinde cereyan eden, bu ölçüde yankılar yaratan halkoylaması, bu yılın ikinci yarısında yaşadığımız son derece önemli bir siyasal gelişme olarak karşınızdadır.

Keza, yine bu yıl içerisinde halkoylamasını hemen izleyen günlerde, 1 Kasım 1987 tarihinde yapılması öngörülen ve bilahara, ilgili seçim yasasının Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine 29 Kasım 1987'ye ertelenen ve daha yapılmadan, siyasal yaşantımızda oldukça geniş çalkantı ve gelişmelere neden olan erken genel seçimler de, bilinen sonuçlarıyla, yine bu son günlerini yaşadığımız yıla rastlamaktadır.

Bu arada, doğal olarak, bu gelişmelerin gündeme getirdiği hükümet değişikliğine de işaret etmek gerekir. Nitekim, demokrasi anlayışının ve Anayasamızın bir gereği olarak yeni oluşan parlamentonun yeni hükümeti de teşkil etmesi gerektiği anlayışı karşısında, Birinci Özal Hükümeti istifa etmiş ve yine Sayın Özal'ın başkanlığında, birincisine nazaran pek çok sayın üyesinin görev ve şahıs değişikliğine uğradığı yeni bir bakanlar kurulu oluşmuştur. Şimdikilerde, yeni kurulan hükümetin programı Yüce Mecliste henüz okunmuş, görüşülmesi daha bir gün evvel (dün) yapılmış ve güven oylaması da yarın yapılacaktır.

Kısaca, birkaç cümle ile ifade ettiğimiz bu gelişmelerin her birinin ve beherinin geçirdiği her safhanın, ülkede geniş ekonomik ve siyasal etkileri olacağı, devlet hayatını ve giderek kamuoyunu, vatandaşın beklentilerini ve davranışlarını etkileyeceği ve yönlendireceği kuşkusuzdur. Sözgelimi, 15 Ekim 1987 tarihinde eski hükümetçe hazırlanıp Yüce Meclise sunulan 1988 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı, Anayasa ve İçtüzük hükümleri muvacehesinde kadük olmuştur ve bu, zorunlu olayların ortaya çıkardığı bir sonuç olarak karşımızdadır.

Takdir buyurulacağı üzere, şu içinde bulunduğumuz günde, yani yılın bitmesine iki üç gün kala, bir bütçe tasarısının görüşülmesine yasal ve fiilî olarak imkân bulunmadığı ise, herkesin kabul etmesi gereken bir gerçektir. Gerçekten, Anayasamız, bütçe tasarılarının, diğer kanun tasarı ve tekliflerine nazaran parlamento çalışmaları itibariyle, süresi, şekil ve özü itibariyle farklı bir prosedür içerisinde cereyan etmesini öngörmüş bulunmaktadır. Öte yandan, kabul edersiniz ki, bütçe tasarısı, gelecek bir yılın devlet hayatını, ekonomiyi ve hatta siyasal ve sosyal yaşantıyı direkt olarak etkileyecek son derece önemli bir yasa tasarısı olarak, henüz parlamentoya gelmeden de kapsamlı bir hazırlık çalışmasını gerektirir. Bu cümleden olarak, her şeyden önce, hükümet programıyla ilgilendirilmek durumundadır. Oysa, değerli milletvekilleri, şu anda hükümet programı üzerinde güven oylaması henüz yapılmamıştır. Tasarının ilgilendirilmesi ve uyumluluğunun sağlanması zorunluluğu bulunan bir başka nokta da, beş yıllık

plan muvacehesinde, 1988 yılı programıdır.

Değerli milletvekilleri, arz etmeye çalıştığımız zorunluluklar nedeniyle huzura getirilen yetki tasarısı, ülkemizde - mahiyetleri bazı farklılıklar gösterse bile - ilk defa karşılaştığımız bir olay da değildir. Hatırlayabildiğim kadarıyla, daha önce 1965, 1970 ve 1974 yıllarında da buna benzer yetki tasarıları kabul edilmiş ve uygulamaya konulmuştur.

Değerli milletvekilleri, tasarının gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda ve gerekse biraz evvel bir sayın grup sözcüsünün ifadelerinde yapılan değerlendirmesinde, içinde bulunduğumuz şartlar içerisinde, tasarının zorunluluğu, açık veya zımmî olarak kabul edilmekle beraber, özellikle süresinin dört ay olarak tespit edilmiş olması noktasına bazı eleştiriler yöneltilmektedir.

Değerli milletvekilleri, Anayasamızın 162 nci maddesi hükmü, bütçe tasarısının, Yüce Meclise sunulduktan sonra komisyon ve Genel Kurul aşamasında takriben 75 günlük bir süreyi gerektirdiğini kabul etmektedir. 75 günlük sürenin karşılığı 2,5 aydır.

Öte yandan, tasarının henüz Parlamentoya gelmeden önce bir hazırlık devresine ihtiyaç gösterdiği; bütün bakanlıklar, katma bütçeli idareler, bu arada üniversiteler ve ilgili diğer kuruluşlarla, genel hedefler çerçevesinde belli bir görüşme, değerlendirme, dengeler kurma ve mutabakat temin etme gibi hususları gerektirdiği de herkesçe bilinen bir gerçektir.

Hükümetin henüz yeni kurulduğu, bakanların göreve henüz yeni başladığı gerçeği de göz önüne alındığında, dört aylık sürenin gerçekten haklı ve gerekli olduğu kolayca anlaşılmaktadır. Kaldı ki, fevkalade nitelikleri olduğu, biraz evvel arz ettiğim şekilde ortaya çıkan 1987 yılına ait ekonomik gelişmelere ilişkin kesin rakamların, kesin verilerin, öngörülen bu süre içerisinde belli olacağı ve yeni tasarı hazırlanırken daha sağlıklı ve daha gerçekçi bir çalışma yapabilme imkânı elde edilebileceği gerçeğinden de ayrı bir yarar sağlanacağı kuşkusuzdur.

Öte yandan, bu dört aylık süre, tasarıda «en geç» şerhiyle ifade olunmaktadır. Hiç kuşkusuz, 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Kanun Tasarısı, Yüce Meclise, kısa bir süre içerisinde hazırlanır, gelir ve Yüce Meclisteki (gerek komisyonlarda, gerek Genel Kurulda) kısa bir süre içerisinde görüşülür, kanunlaşır ve dört aydan önce bu husus gerçekleşirse, tabiatıyla bu eleştirilerin mesnedi ortadan kalkmış olur. İnanıyorum ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu yolda da azamî bir dikkat ve itinayı gösterecektir.

Değerli milletvekilleri, yetki tasarısıyla öngörülen bu dört aylık sürede, her ay için, 1987 Malî Yılı Bütçesi baz alınmak suretiyle, (A) işaretli cetvellerde yer alan personel ödeneklerinin sekizde biri kadar bir harcama yapılması ya da yapılabilmesi öngörülmektedir. Böylece, bir anlamda, memur maaşlarında belki de yüzde 50'lere varabilecek bir artışa bu suretle olanak sağlanmaktadır. Bu noktada, Sayın Baykal'ın biraz evvel yapmış olduğu konuşmada memur maaşları konusunda hükümete verilen yetkiye atıfta bulunarak, henüz güven oylaması yapılmamış ve güvenoyu almamış bir hükümete böyle bir yetki verilmesine, ilişkin ifadelerini kabul etmenin mümkün olmadığını burada özellikle

vurgulamak isterim. Bu güvenoyunu henüz almadığını ifade buyurduğunuz hükümet, yalnızca huzurda görüşülmekte olan tasarıyı tatbik etmek mükellefiyeti altında değildir; Türkiye Cumhuriyeti ta kurulduğu günden bu yana ne kadar yasa çıkarılmışsa, Bakanlar Kurulu, hükümet, o yasaların kendisine tevdi etmiş olduğu her yetkiyi kullanacaktır. (ANAP sıralarından alkışlar) Bu genel yetki içerisinden böyle bir konuyu hariç tutmanın hangi maksatla yapıldığını anlamak gerçekten son derece güçtür.

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Sen de inanmıyorsun ya buna.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — Değerli milletvekilleri, kabul etmek gerekir ki, 1987 yılında - biraz evvel arz etmeye çalıştığım siyasal nedenlerle - siyasal gelişme ve olaylarla, enflasyon artış oranında beklenenin üzerinde bir gerçekleşme ortaya çıkmıştır. Bu gelişmelerin, hangi hükümet işbaşında bulunursa bulunsun, kaçınılmaz ve hadiselerin tabiî bir sonucu olduğu kabul edilmelidir. Bu gelişmeyi, siyasal iktidarın oy amacıyla biçimlendirdiği bir seçim ekonomisi gerekçesiyle izah etmek de mümkün değildir. Hele zamlarla. (SHP sıralarından «Sebebi sizsiniz» sesleri»

Ben sizi sükûnetle dinledim sayın milletvekilleri.

BAŞKAN — Devam edin efendim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — Hele, zamlarla ilgili olarak basın mensuplarının yönelttiği soruya, «Ekonominin gereği ne ise o yapılır» cevabını açık ve net bir biçimde ortaya koyan ve hemen seçim arifesinde dahi zorunlu olan zamları yapmakta tereddüt göstermeyen bir hükümet anlayışı karşısında, böyle bir iddia, çürük kalmaya mahkûm bir iddiadan başka bir şey olamaz. (ANAP sıralarından alkışlar)

RIZA YILMAZ (Ankara) — Bravo sana be!

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — Değerli milletvekilleri, aslında, olayın başka izah tarzı vardır. Ekonomik olaylar yalnız Türkiye'de değil, dünyanın her yerinde son derece hassas olaylardır. Hepimiz biliriz ki, ekonomik değerler, bazen, basında yer alan basit bir haberden, hatta bırakınız dahilî (yurt içi) haberi, dünyanın ta öbür ucunda ortaya çıkan basit bir gelişmeden dahi, hatırı sayılır miktarda müteessir olabilmektedir. Bunun örnekleri Türkiye'de ve dünyada çok kez yaşanmıştır. Bu nedenle, böylesine önemli siyasal gelişmelerin yaşandığı bir yılda, dünyanın her yerinde - işbaşındaki hükümete atfı kabil bir kusur bulunmasa bile - ekonomide önemli değişikliklerin ortaya çıkması, istenilmeyen sonuçların gerçekleşebilmesi de bazen kaçınılmaz olabilmektedir. Bizzat Sayın Başbakanın, «1988 yılı içerisinde özellikle enflasyonla mücadele konusuna ağırlık verileceği» şeklindeki ifadeleri de, bizim bu konuda daha da rahatlamamıza yol açan bir ifade olmuştur; bunu da özellikle burada belirtmek istiyorum. (SHP sıralarından «1983'te de söylemişti onu» sesleri»

O yıllara ilişkin enflasyon artış oranlarının takip ettiği seyri ve trendi takip buyurursanız, siz de onu tespit etme imkânına kavuşursunuz...

RIZA YILMAZ (Ankara) — Siz takip etmediniz demek ki.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — 1979'larda yüzde yüzlerin üzerinde gelen bir enflasyonun hangi noktalara çekildiği, sanırım sizlerin de unut-

maması gereken bir noktadır. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, tasarıda, transfer tertiplerindeki ödeneklerde her ay için, geçen yılki bütçenin 1/6 oranında harcama yapabilme yetkisinin öngörülmüş bulunması, muhalefet sözcüleri tarafından, gerek komisyonda ve gerekse biraz evvel huzurunuzda yapıldığı gibi dile getirilmiş bulunmaktadır ve devletin iç ve dış borçlarının arttığı ve 1988 bütçesi için olduğu kadar, huzurunuzda görüşülmekte olan tasarıyla da âdeta, sadece iç ve dış borç faizlerinin ödeneceği gibi bir iddialda bulunulmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, transfer tertipleri yalnızca iç ve dış borç faizlerini ihtiva etmemektedir. Bakın, bu iç ve dış borç faizlerinin yanı sıra, Emekli Sandığına yapılan ödemeler, vergi iadeleri, ki, bunlara ihracattaki vergi iadesi, ücretlilere yapılan vergi iadesi, hatta tarıma yapılan sübvansiyonlardan bir tanesi olarak değerlendirebileceğimiz, mesela yemdeki vergi iadesi de bu tertiplerden ödenmektedir. Bırakınız bunları, bunlara ilaveten KİT'lerle ilgili ödemelerde yine bu tertiplerde yer almaktadır. Görev zararları, sermaye teşkili konusunda yapılacak ödemeler de yine transfer ödenekleri içerisinde yer alan harcama kalemlerini teşkil etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu arada yedek ödenekler, yatırımları hızlandırma ödenekleri de bu sayılar içerisinde sıralanabilecek hususlardandır.

Bu itibarla, eleştirilerin, bu hususların da göz önüne alınarak yapılması gerektiğini ve sadece iç ve dış borç faizlerini ödemek gibi bir düşünceye sahip olunmadığını özellikle vurgulamak isterim.

Aynı mülahaza, yatırımlar ve diğer harcamalar için de ifade edilmektedir. Yatırımlar içinde öngörülen yüzde 20'lik bir artışın, önümüzdeki yılda yatırımlarda da düşme olacağı şeklinde bir kanaate yol açacağı ifade edilmiştir. Oysa, şimdiye kadar süre gelen tatbikatın da çok açık bir şekilde ortaya koyduğu gibi, bütçe dışı imkânlar, özellikle fonlar ve diğer finans kaynaklarıyla yatırımlarda bir azalmanın olmamasının umut edildiğini belirtmekte sanırım fayda vardır.

Değerli milletvekilleri, 1987 malî yılı bütçesinin ortaya koyduğu performans ve 1988 yılına ilişkin yeni bütçe tasarısı münasebetiyle yapılacak değerlendirmeler, önümüzdeki günlerde tasarı Yüce Meclise geldiği zaman, inanıyorum ki, en ince detayına kadar yapılacaktır. Şimdi, konuşmacılara tanınan şu 20 dakikalık süre içerisinde hem buna imkân bulunmadığını, hem de görüşmekte olduğumuz tasarının mahiyeti gereği gerek bulunmadığını vurgulayarak, deminden beri huzurunuzu işgal ettiğim esnada, bu tasarıyla ilgili ekonomik ve malî tahlillere girmekten özellikle kaçındım.

Şimdi, sonuç olarak şunu vurgulamak istiyorum: Bu tasarı, bir zorunluluğun ifadesidir. Genel seçimlerden hangi siyasî parti galip çıksaydı, huzurunuza böyle bir tasarıyla gelecekti. Unutmamalıyız ki, kamu hizmetlerinin aksaması ya da duraksaması, kabul edilemeyecek bir durumdur.

Bu düşüncelerle, grubumun, yerinde, haklı ve zorunlu olan bu tasarıya olumlu oy kullanacağını arz eder. Yüce Meclise saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bozkurt.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Tevfik Ertüzün; buyurun efendim. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

DYP GRUBU ADINA TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; 1988 malî yılı geçici bütçe yetki kanunu tasarısının bütünü üzerinde Doğru Yol Partisi Meclis Grubunun görüşlerini takdim etmek üzere söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, genelde iktisat politikasının, özelde ise maliye politikasının önemli araçlarından biri olan bütçeler, devletin ekonomiye doğrudan müdahale aracı olup, devletin ekonomideki yerini ve rolünü tayin edici özelliğe sahiptir. Ayrıca, iktisat ve özellikle para politikasının etkinliğini belirlemede bütçelerin büyük rolü olduğu şüphesizdir.

Bütçeler, teknik ve tarafsız bir yaklaşımla, hükümetlerin bir yıla ait planlanan icraatlarının düzenlendiği malî tablolardır; ancak bu pasif görünümünün yanında, bütçeler, birer siyasî doküman mahiyetindedir. Nitekim, bütçelerin sahip olduğu gelir ve harcama kompozisyonları, onların siyasî hüviyetini belirler. Bütçelerin harcama tarafı, kamu kaynaklarının toplumdaki hangi grupların hangi tür ihtiyaçlarının ne oranda kullanıldığını belirlerken, gelir tarafı, kamu faaliyetlerinin finansman yükünün topluma nasıl dağıtıldığını gösterir.

Yüce Meclisin sayın üyeleri, şimdi önümüzde bulunan yetki kanunu tasarısına, böyle bir muhtevaya sahip olmadığı için, «bütçe» demek mümkün değildir. (DYP sıralarından alkışlar) Buna, olsa olsa, kısmî bir gelir - gider cetvelidir denilebilir.

Komisyonda da ifade ettiğim gibi, istikrarın sağlandığı iddia edilen bir dönemde, yılın dört ayının geçici bütçe ile yönetilecek olmasını büyük bir talihsizlik sayıyoruz.

Enflasyon oranının belirlenmediği, gelir - gider dengesinin belli olmadığı, bütçe denge ve disiplini anlayışından uzak bir tasarının bütünü üzerinde sağlıklı bir değerlendirme yapmak da mümkün olmamaktadır. Bu itibarla, bendeniz, genel ekonomi politikası üzerinde kısaca durmak istiyorum. Zira, netice itibariyle, bütçeler genel ekonomi politikasının aynasıdır.

Türkiye'de 1980 yılı sonrasında başlatılan ve 1983'ten beri de ANAP iktidarı tarafından uygulanan ekonomik model, IMF'nin, kaynak sıkıntısı içinde olan bütün ülkelere önerdiği klasik stabilizasyon modelidir. 1979 yılının şartları içerisinde, Türkiye'nin böyle bir modeli uygulaması hemen hemen kaçınılmazdı. IMF tarafından üretilen istikrar politikaları kısa dönemli olup, ekonomik dengeler bir iki yıl içinde kurulduktan sonra terk edilmek üzere önerilmişlerdir. Ne var ki, bu politikalardan Beklenen sonuç alınamamış ve bu politikalar ülkemizde kalıcı hale dönüşmüştür.

Değerli milletvekilleri, moneterist istikrar politikaları, aslında teorik tutarlılığı olan modellerdir. Ancak, bu politikalar, kısmen IMF yöneticileri kısmen de ekonomiyi yönetenler tarafından çarpıtılmış ve teorik bütünlükten uzakla-

şılmıştır. Teori ile uygulama arasındaki uyumsuzluk, IMF bünyesinde geliştirilen politikaların hedefleri ve araçları arasında da görülmektedir. Nitekim, IMF'nin teklif ettiği bütün proğramlarda enflasyonun düşürülmesi hedef alınmasına rağmen, bu programların uygulaması, enflasyonu daha da ağırlaştırma sonucuna götürmüştür. Bu sonuç, aslında şaşırtıcı olmamalıdır; Zira, IMF tavsiyelerinin çoğu, fiyat artışlarını da beraberinde getirmektedir. Ayrıca, genel politikalar düzeyinde kalması gereken IMF tavsiyelerinin, sektör, hatta firma bazına kadar inmesi, politikalardan sapmalara yol açmakta ve netice olarak, hedefi istikrar olan politikalar, istikrarsızlık ve enflasyon yaratmaktadır. Geçmiş dönemdeki uygulamaların devamı hâlinde, neticenin değişmeyeceği artık anlaşılmıştır. Bu konular üzerinde ileride zaman zaman gene duracağız.

Değerli milletvekilleri, şimdi sizlere, ilginç bazı ilişkilerden bahsetmek istiyorum. Türkiye'de 1980 sonrası ekonomik politikalardaki tutarsızlık ve çelişkileri, aynen Sayın Özal'ın mantık dizaynı içinde de görüyoruz. Bu konudaki birçok tespitimden, zamanın darlığını dikkate alarak, sizlere sadece birkaç örnek takdim etmek istiyorum. Bu tespitler fevkalade önemlidir; zira, bugünkü Parlamentonun yapısı, ANAP'ın 1983'te bu vaatlerle iktidar olması sonucunu yaratmıştır ve 1987 seçimlerini de büyük ölçüde etkilemiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi bakınız, Sayın Özal 7 Ocak 1972 de bir ajans sahibine yazdığı mektupta ne demiş? Bu vereceğim bütün kısımlar, Sayın Özal'a ait olan paragraflar, cümleler, Anavatan Partisinin dokümanlarında yer almıştır; biz de oradan aldık, isteyen arkadaşlara takdim ederiz. Şimdi, deniyor ki... (ANAP sıralarından gürültüler)

Dinleyin efendim, dinleyin; biz dinledik Sayın bakanı, lütfen...

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, bir şey yok, bu kadarcık şeyler olur, siz devam edin efendim.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Bakınız 1970 Ağustos kararları için ne demiş? Diyor ki: «Bu kararın çok güç politik şartlar altında alınmasında Sayın Demirel'in gösterdiği büyük cesaret, herhalde ileride daha iyi değerlenecektir» ve sonra Sayın Özal yine «Ekonomide en cesur kararları biz aldık» demiş.

Yine bir konuşmasında, 1971'deki yöneticileri suçlayarak şunları söylüyor Sayın Özal: «Ekonomik politika ve onun ana tatbikatının koordinasyonu, mevcut Planlama Kanununa ve Anayasaya aykırı olarak, parlamentodan, parçalanarak alınmış ve mesele tamamıyla kendi haline bırakılmıştır. «Bunu o günün yöneticileri için söylüyor.

ÜNAL AKKAYA (Çorum) — Hikâye o, hikâye.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Devam ediyorum: «Bu işleri yapanların bilahara Merkez Bankası ve Maliye bize büyük engel oluyor» demeleri, hakikaten ne yaptıklarını bilmediklerinin en büyük delilidir» demiş. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Ve Sayın Özal 1983 sonrasında Hazine ve Dış Ticareti Maliyeden koparmış (bakanlıktan koparmış) getirmiş ayrı müsteşarlık yapmış; Planlamayı asli fonksiyonlarından çıkarmış, yine tali fonksiyonlarıyla başbaşa bırakılmış ve Planlamayı, uygulamacı bir kurum haline getirmiştir.

Şimdi bakınız, radikal reformlar konusunda Sayın Özal 1972'de ne diyor, şu broşürden aynen okuyorum: Tarih: 7 Ocak 1972.

ÜNAL AKKAYA (Çorum) — 1972' yi bırak 1987'ye gel.

BAŞKAN — Karşılıklı konuşmaya imkân vermeyelim efendim; lütfen...

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — «Benim tecrübeme göre ve anladığım kadarıyla, Türkiye'de gelişmeyi sağlamak Türkiye'yi ileriye götürmek, Türkiye'de pratik olarak faydalı işler yapmak için radikal manada reformlara ihtiyaç yoktur. Daha doğru bir tabirle, belki bu yapılamaz da. Cumhuriyet tarihinde bir defa Atatürk tarafından ana reformlar yapılmıştır; doğru yanlış münakaşası bile lüzümsuzdur. Bu, Türkiye'nin o günkü şartlarında, Atatürk'ten başka biri tarafından yapılamazdı. Bugün Türkiye yepyeni bir düzeydedir, kimse Atatürk olmaya özenmesin. İyi yapıyorum derken daha kötüye götüreceklerdir.»

Şimdi, dün dinlediğimiz hükümet programının 8 inci sayfasında ise, Sayın Özal şöyle diyor : «ANAP iktidarı otuz kırk yılda hatta cumhuriyet süresince (yani, Atatürk dönemini de kapsıyor) yapılamayan, yapılmasına cesaret dahi edilemeyen ekonomik, sosyal ve idarî reformları üç dört yıla sığdırabilmiştir.» Bunun yorumunu sizlere bırakıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bakınız, yavaş yavaş 1980 sonrasına geliyorum; çünkü, bu mantık dizaynı fevkalade önemli; Türkiye'yi belirliyor. Yanlış mantıkla gidersek, yanlış sonuçlara varırız. 7 Kasım 1981'de Başbakan Yardımcısı olarak İkinci Türkiye İktisat Kongresinde ise şöyle demişler: Enflasyonun çok yüksek olduğu, fiyat istikrarı olmayan bir ülkede, bütün değer sistemleri yıkılmış demektir. Böyle bir ekonomik ortamda, ekonomi ile ilgili temel kararlarda büyük hatalar yapılabilir, Sağlıklı ve dengeli bir kalkınma için enflasyonun mutlaka kontrol altında tutulması şarttır.» Şimdi, hükümet programında, bakıyoruz, «Yüksek ahlak sahibi bir nesil yetiştirildiğinden...» bu enflasyon içinde, olamayacağını ifade ettiği ,değer sistemlerinin yıkıldığından bahsettiği bu enflasyon içinde, «Yüksek ahlak sahibi, seciyeli nesiller yetiştirildiğinden ve kalkınmanın hızlandırıldığından» bahis buyuruluyor. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlar, geliyorum Nisan 1983'e. (ANAP sıralarından «1987'ye gel» sesleri) Yakın tarihlere de geliyoruz.

Yabancı ve Türk işadamları ile yaptığı konuşmada, Sayın Başbakan şunları söylemiş ,zannediyorum o zaman Başbakan Yardımcısı idi; Tarih, Nisan 1983: «Eğer önümüzdeki beş senede Türk ekonomisi tam anlamıyla düzlüğe çıkmazsa, hiçbir kuvvet Türkiye'yi 12 Eylül öncesinden daha kötü bir anarşiye düşmekten kurtaramaz.»

Şimdi, vadenin dolmasına beş ay kaldı; Nisan 1988'de vade doluyor. Herhalde, bu dört ay içinde, kimse, Türkiye'nin tam anlamıyla düzlüğe çıkmasını beklemiyor. Acaba, Sayın Özal'ın bu ifadelerine göre, dört ay sonra, Türkiye büyük bir anarşi ortamına mı itilecektir? Eğer kendileri burada olsalardı, «Ne dersiniz Sayın Başbakanım?» diyecektim.

Şimdi bakınız, 1983 broşürlerinden çok kısa bir iki pasaj daha vermek istiyorum : «Devlet, kaynaklarını, yani parasını önce işsizlere iş sahası açmak için kullanmalıdır» denmiş ve sonra, (1987 yılı içinde) Sayın Özal, «Devlet, işsize iş bulmak zorunda değildir» diyor. «Bu

mudur sosyal devlet anlayışı?» diye soruyorum. Broşür burada, isteyene veririm.r

Yine, 1983 broşürlerinde deniyor ki : «Türkiye bugün (1983 yılında) mevcut sanayi potansiyeli ile, yani yeni hiçbir fabrika kurmadan, mevcut fabrikalarını tam kapasiteyle çalıştırabilirse, ihracatımızın 20 milyar doları bulması işten değildir.» Şimdi ise, «Geçmiş otuz senede yapılanların dört katını yaptık» diyorlar; ama hâlâ ,ihracat her şeyiyle 10 milyar dolara zor varıyor. Biraz insaf etmek lazım!..

Değerli milletvekilleri, 1983'te zamlar konusunda söylenenleri bir daha hatırlatmakta fayda görüyorum. Zamlar konusunda, «Zamlar hayat pahalılığı doğurur. Fakiri korumanın tek yolu enflasyonu, yani zamları asgariye indirmektir. Zamları asgariye indirdiğinizde, fakiri en iyi şekilde korursunuz» denmiş. 1986 - 1987 Türkiye'sinde ise, «Ekonominin tabiî kanunları gerektirdikçe zamlar yapılacaktır» deniyor. Bunlar büyük ölçüde, en hafif bir ifadeyle, çelişkileri herhalde yansıtıyor.

1983'te yine, denmiş ki : Enflasyonu yüzde 10'un altına düşüremezsek, fakir fukaranın durumu daha da kötüye gider. Enflasyonu azaltmadan fakirin durumunu düzelteceğini iddia edenler en büyük sahtekârlardır» (DYP sıralarından alkışlar; ANAP sıralarından «Sözünü geri alsın» sesleri)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen... (ANAP sıralarından «Sözünü geri alsın» sesleri)

Efendim, lütfen... Takip ediyorum konuşmayı. Sayın Başbakanın bir konuşmasından bahsediyor. (ANAP sıralarından «Sözünü geri alsın» sesleri; DYP sıralarından alkışlar)

TEVFİK ERZÜTÜN (Devamla) — Şurada yazıyor, şurada bunun içinde.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

Devam edin efendim, devam edin.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, hükümet programının 7 nci sayfasında deniyor ki :«Hükümet olarak, siyaseti, açık olmayan fikir ve tedbirlerin, yerine getirilemeyecek vaatlerin, sloganlardan ibaret programların itibar edildiği bir hizmet alanı olarak görmüyoruz». Evet, ne bu perhiz, ne bu lahana turşusu?!.. (ANAP sıralarından «Terbiyesiz!» sesi) Aynen iade ederim!..

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen...

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Değerli arkadaşlar ,bakınız 1983'te yine, «Enflasyonu düşürmeden kalkınabilen ülke yoktur» demiş Sayın Özal. Bugün ise, «Kalkındığımız için enflasyon vardır; enflasyon kalkınmanın bedelidir, maliyetidir» diyor ve hatta, hükümet programında (DYP sıralarından alkışlar) dün burada okunan hükümet programında, «Enflasyon, sisteme dahil edilmiştir» diyor. Bunu ben anlayamadım. (ANAP sıralarından «Anlamazsın» sesleri)

Şimdi bakınız, ocak-kasım endeksleri ortada; en düşüğü yüzde 33, en yükseği yüzde 57. Yani kaba bir ifadeyle, ortalaması yüzde 45. Ülkede yüzde 45 enflasyon var. Şimdi nasıl oluyor da bu ifadelerden sonra, yüzde 45 enflasyonla bu ülkenin kalkındığından söz edilebiliyor?..

Sayın milletvekilleri, yine bakınız, 1983'ün bir başka broşüründe de Sayın Özal şunları söylüyor: «Bizim uyguladımız, tam anlamıyla vicdanlı serbest rekabet sistemidir»

Değerli arkadaşlar, ben yirmi yıldır, hasbelkader ,iktisatla uğraşıyorum; böyle,

vicdanlı serbest rekabet piyasası diye bir şey duymadım; hiç kimsenin duyduğunu da zannetmiyorum; böyle bir kavram yoktur. (DYP sıralarından alkışlar; ANAP sıralarından «Öğrenirsin» sesleri) Kaldı ki, vicdan, bu uygulanan modelin neresindedir?

Arkadaşlar, şimdi fevkalade önemli bir noktaya geliyorum; sizleri kimin yönettiklerini falan çok iyi biliniz. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, çok hassassınız, aşağıdan yapılan konuşmalara cevap vermeyiniz; devam ediniz efendim.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Şimdi bu çelişkileri bitiriyorum; ileride anlatacağım, daha devamı var.

Yine 1983'te ,bu bahsettiğim broşürlerde, «Maliyet enflasyonu diye bir şey yoktur; enflasyon vardır» dendikten sonra, hemen aynı paragrafın altında, «Kredi yerine kendi paralarını kullanmalıdırlar; o zaman maliyet enflasyonu kalmaz» denmektedir ve bunlar Sayın Özal'ın ifadeleridir.

Çok şükür, maliyet enflasyonu anlatan bir hayli ekonomi kitabı var Türkiye'de. Sayın Başbakan dün SHP Grubuna bazı tavsiyelerde bulundu, ben de Sayın Başbakana bu kitapları okumasını tavsiye ediyorum. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Sayın Özal'ın bu tür çelişkileri bitmek tükenmek bilmemektedir. İşte, kamuoyunda «Özal'ın sürprizleri» denilen hadiseler ,aslında kendisinin, en azından, tutarsız ve çelişkili mantık yapısından kaynaklanmaktadır; yoksa, bunlar sürpriz falan değildir. (ANAP sıralarından gürültüler)

Bu Anavatan iktidarına sadece şu kadarını söylemek isterim ki, her şeyden önce, artık lütfen, neleri, nasıl, ne zaman yapacağınıza oturun bir karar verin ve gerekirse planlamaya dönün. Yoksa, bu çelişkilerin faturasını siz, biz, hepimiz ve millet ödeyecektir.

Bugünden yarına nasıl değişeceği belli olmayan bir ekonomik yaklaşımdan, sağlıklı ve tutarlı bir bütçenin çıkmasını beklemiyoruz. Nitekim, son yıllarda yapılan bütün bütçelerin, istikrarı sağlayamadığı da bunun açık delilidir.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, toparlayınız efendim.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri, burada bir de şu alışkanlık var : Ekonominin bütün temel göstergeleri malesef çarpıtılıyor. Eğer, Sayın Özal ve sayın hükümet, bu tavrından vazgeçmezse, bu çatı altında anlaşmamız mümkün olmaz. Medenî ilişkilerin temel şartı, seviyeli ve gerçekçi olmaktır.

Bu temel göstergeler üzerinde, zaman müsait olmadığı için şimdi konuşmayacağım; ancak, bir gösterge üzerinde hassasiyetle durmak istiyorum, bu bakımdan birkaç dakikanızı rica edeceğim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, bir ekonominin temel göstergesi, bir yıl içinde yapılan tasarrufların gayri safi millî hâsılaya oranıdır ve bunun yanında verimlilik oranıdır; çünkü, büyümeyi belirleyen budur.

Şimdi bakınız, Türkiye'de, 1981'de -daha öncekiler daha yüksek- yüzde 18 olan tasarruf oranı, 1983 yılında yüzde 15'lere kadar düşmüş; 1986 yılında da yüzde 18 seviyesine gelememiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi dikkat buyurunuz, fert başına gelirin 200 dolar civarında olduğu Hindistan'da dahi, iç tasarrufların millî gelire oranı yüzde 20, bizimkisi ise yüzde 18'dir. İç tasarruf

oranı zenginliği göstermez; ama ülkenin sanayileşme irade ve kararlılığını gösterir. Başka bir ifade ile, ülkenin kendi kaynaklarıyla sağlıklı bir sanayileşme kararlılığını gösterir. Nitekim, Japonya'da, bu bahsedilen oran 30 yıldan beri yüzde 36, Almanya'da da halen yüzde 28 civarındadır.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de sermaye-hâsıla katsayısının ortalama olarak 3 olduğunu dikkate alırsak, yüzde 8'lik büyüme için, yüzde 25 yatırım gerekir. O halde, en azından da iç tasarruf oranının yüzde 22, yüzde 23'e çıkarılması lazımdır. Fonların vesairenin kurulmasıyla bu mesele halledilmez; çünkü, fonlar, bütün bunlar, mevduat; bütün kaynakların toplandığı yer, tasarruflardır.

GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Başbakan izah ediyor; o öyledir beyefendi.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Dinleyin.

İç tasarruflar yüzde 18 iken yüzde 23-24'lerde bir yatırım hızının devamı, enflasyon ve fakirleştiren büyüme sürecidir.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri, sıkıntı, Türkiye'nin yapısından değil, uygulanan ekonomi politikasından kaynaklanmaktadır. Bu, iki kere iki dört gibidir. İyi iktisat politikası uygulayan ülkeler, enflasyonsuz ve hızlı büyürler, (DYP sıralarından alkışlar) kötü iktisat politikası uygulayan ülkeler ise, ya hızlı büyüyemezler yahut da, birkaç yıl sonra, büyüseler bile, arkasından bir krizin ve iflasın içine girerler.

Bu itibarla, sayın milletvekilleri, uygulanan politikaların mikro düzeyde takılıp kalması fevkalade endişe vericidir; ekonominin bütünü görülememektedir; telefonlar, parklar, kaldırımlar derken, ormanın bütünü gözden kaçırılmaktadır. Yapılanlar mikro düzeyde iyi olsa bile, bunların sonuç vermesi ancak ve ancak makro dengelerin tutturulabilmesine bağlıdır. Mevcut ekonomik yaklaşımla, ekonomiyi, istikrarlı, dengeli ve adil bir kalkınma çizgisine getirmek mümkün görülmemektedir. Bu yaklaşım çerçevesinde hazırlanmış olan bütçeye, DYP Grubu olarak ret oyu vereceğimizi arz eder, hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ertüzün.

Grupların tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şahısları adına Sayın Murat Sökmenoğlu; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gelecek yılda ekonomimize yön verecek temel araçlardan en önemlisi olan bütçe yerine hükümete dört aylık yetki verilmesine dair kanun tasarısı üzerinde görüşlerimi ifade etmek için huzurlarınızdayım. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar.)

Sayın milletvekilleri, bütçelerin, kendilerinden beklenen fonksiyonları yerine getirirken ve kanun olmalarının da bir sonucu olarak, belirli prensiplere ve ilkelere dayalı olmak zorunda oldukları malumlarınızdır.

Sayın milletvekilleri, bütçelerde «birlik» prensibi, bütün kamu gelir ve harcamalarının bütçe içinde toplanmasını gerektirir. Bu prensiple, kaynakların toplanması ve harcanması arasında uyum sağlanması ve denetim altında tutulması amaçlanır. Özellikle son dört yılda çok yaygınlaşan ve bütçelerin yüzde 25'ine

ulaşan fonlar uygulaması, bu prensipten uzaklaşılmasına yol açmıştır.

Ayrıca, bütçe denkliği prensibi, kamu kaynaklarıyla harcamalar arasında bir denge ve eşitliğin kurulması demektir. Bu prensip göz ardı edilerek hazırlanan ve antienflasyonist olduğu iddiasını taşıyan bütçelerin açıkları kapanamaz duruma gelmiştir.

Her iki prensibi de kapsayan samimiyet prensibi ise, bütçelerin doğru, gerçekçi ve dürüst bir yaklaşım içinde hazırlanmasını temin eden ilkelerdir ki, bu ilkelerden, bu dört senelik icraatınızla vazgeçtiğiniz ortaya çıkmaktadır. Dört senedir, bütçeler, doğru ve gerçekçi varsayımlar üzerine kurulmamıştır ve onun içindir ki başarılı olunamıyor.

Sayın milletvekilleri, son yıllarda, bütçeler maalesef bir samimiyet zaafı içine düşürülmüştür. Yüzde 20 enflasyon hızı esas alınarak hazırlanan 1987 bütçesi, gerçeklerden uzak, samimî olmayan bir bütçeydi. Şimdi şu dört aylık bütçede ise, aynı samimiyetsizliğin devam edeceği aşikârdır. 1988 yılının ilk dört ayı için istenen bu yetki ile, 1988 bütçesi de - bir evvelki yıl gibi - kötü bir geleneğin devamı olacaktır.

1988'de genişleyen emisyon, yılın yarısını referandum ve seçimlerle geçiren Türkiye'nin bu seçimlerde zorlanan Hazinesi ile, hızlanan fiyat artışları, büyüyen borç taksitleri, petrol fiyatlarının yükselme eğilimi, ihracatın ve durma noktasına gelen yarım kalmış yatırımların desteklenme gereği, önümüzdeki yıl enflasyon hızını, bu yılki seviyenin dahi üzerine çıkarabilecek unsurlardır. Bunları - dört aylık da olsa - dikkate almayan bir bütçe, samimî olamaz.

Sayın milletvekilleri, dört senelik icraatından sonra, hükümetin ortadireği güçlendireceği, enflasyonu aşağılara, yüzde 10'lara çekeceği sloganları umut olmaktan çıkınca, hükümet şimdi de «Çağ atlama» sloganıyla karşımıza gelmektedir. İktidar, Türkiye'nin kendi yönetiminde olduğu birkaç yıl içinde enflasyona mağlup olduğunu unutarak, yeni bir pembe tablo çizme hayaline kapılmıştır. Çağımızın enflasyon canavarına yenilip, bir çağdan başka bir çağa nasıl atlayacaklar?

Muhterem milletvekilleri, bugün çağ atlamış dünyanın birçok ülkesinde, artık, kaynakların etkin dağılımının ölçüsü en fazla üretimi sağlamak değil, toplumun refahını en yüksek seviyeye çıkarmaktır. Bu kaynaklar dağıtılırken, mutlaka sosyal adaletle ilgili değişkenleri de hesaba katma gereği geçerlidir. Bugün devletin sosyal tehlikelere karşı tüm vatandaşlarına sağladığı sosyal güvenlik seviyesi, refahın ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Gelişmiş ülkelerde, sosyal adaleti sağlamak amacıyla uygulanan sosyal siyaset ve gelirler politikaları, en yüksek noktaya ulaşmışken, Türkiye'de inatla yürütülen ekonomik politikayla, sosyal adalet ilkeleri zedelenmiş, sosyal devlet anlayışından uzaklaşılmış, «tüccar devlet» anlayışı esas olmuştur.

Muhterem milletvekilleri, hükümet, ekonomik politikaların yaratacağı sosyal sonuçları göz ardı etmektedir. Artık bu politikaların da çağın gerisinde olduğunu unutmayalım. Bugün, eski, ferdiyetçi dünya görüşünün yerini, yine ferdi esas alan; ama onu kendi kaderine terk etmeyen ve onu korumayı hedef alan sosyal adaletçi görüş, dünyadaki gelişmiş ülkelere hâkim olmaktadır. Çağ atlamak istiyorsak, toplumsal sıkıntıların doğmasını engellemeyi

ve ekonomik gelişmeyi hızlandıracak politikalarla toplumsal refah seviyesinin yükseltilmesini esas almamız gerekir. Nimet - külfet dengesinin zümreler, bölgeler ve meslekler arası dağılımında, adalet göz ardı edilmemelidir.

Sayın milletvekilleri, ayrıca, uygulanan model, en önemli problemi döviz olarak görmekte ve Türkiye'ye döviz kazandırılması her şeyin önünde ve üzerinde yer almaktadır. Enflasyonun kontrol edilmesi ise, ihracata feda edilmektedir ve işte temel hata da bu noktadadır. Nitekim, sadece bu sebeple, yedi yılda ne döviz açığı kapatılabilmiş, ne enflasyon önlenebilmiş, ne de diğer problemler çözülebilmiştir.

Sayın milletvekilleri, halbuki, ekonomimizin temel probleminin enflasyon olduğu kabul edilseydi ve ekonomik politikalar bu hedefe yönelik olarak oluşturulsaydı, hem enflasyon kontrol edilmiş, hem de dış rekabet gücüne sahip sağlıklı bir üretim - ihracat yapısı kurulmuş olacaktı; ama olmadı, yığınaktaki hataya devam edildi. Türkiye'nin bir numaralı meselesinin ihracat değil enflasyon olduğu gerçeği kabul edilmedikçe, meselelerin üstesinden gelmek mümkün değildir. Sadece, enflasyonun bir numaralı mesele olduğunu söylemek pek kâfi olmuyor; esas olan, buna inanıp, buna göre politikalar oluşturmaktır. Aksi halde, yüksek enflasyonun, yüksek iç ve dış borçlanmayla ayakta tutulmaya çalışılan ihracatın hem faturası çok ağır olmaktadır, hem de yeniden, başladığımız noktaya dönmek işten bile değildir.

Muhterem milletvekilleri, siyasî ve ekonomik istikrarsızlığın sergilendiği geçen dört yıldan sonra, herkesin yarınından endişeli, geleceğinden ümitsiz bir Türkiye ile karşı karşıya gelinmiştir. Hükümetin, vahametini ve önceliğini kabul ettiği yüksek enflasyon, maalesef, ekonomimizi kemirmeye devam etmektedir. Tahribat sadece salt ekonomik faaliyette kalmamakta, sosyal ve moral değerler de büyük ölçüde bundan nasibini almaktadır. Yüksek seviyelerde seyreden enflasyon, yatırım maliyetlerini yükselterek, düşürülen büyüme hızı, yeni istihdam yaratma imkânları ve kısaca, dar bir hacim içinde kalacak yatırım tahsisleriyle yeni yatırımlara gidilemeyecektir; mevcutların idamesi dahi zordur.

Sayın milletvekilleri, yapısı itibariyle enflasyonu körükleyen bir icraatı dört yıl boyunca devam ettirmiş bir iktidarın, enflasyonu düşürmesi imkânsızdır. Ayrıca, enflasyon düşüşünü hangi politikalarla sağlayacağını merak ediyorum? Ciddî hedefleri nedir? İktidarın, her şeyden önce kendi gelir ve gider dengesini, vergi sistemini tanzim etmesi ve bütçe disiplinini sağlaması gerekir. Enflasyonun en yüksek kaynağını teşkil eden bütçe açıkları, zam ve borç yoluyla kapatılmaya çalışılmaktadır; bu da yanlış bir yoldur. İktidarın yanlış malî politikaları, devleti büyük bir nakit açığı ile karşı karşıya bırakmıştır. Nakit açığı büyümekte, tehlikeli boyutlara varmaktadır. Memuru, emeklisi, dul ve yetimi sıkıntılar içerisinde kıvranan bir ülke olamaz. Maalesef, devletin hesabı kaybolmuştur. Devlet, gördürdüğü hizmetlerin bedelini ödeyecek durumda değildir, büyük sıkıntılara girmiştir. Devletin, yalnız müteahhitlere 500 milyar lira civarında borcu vardır. Türk çiftçisi alın terinin karşılığını alamamıştır. Köylü, bir taraftan devletten alacağının, diğer taraftan, en çok ihtiyaç duyduğu sırada kesilen ziraî kredinin peşindedir. Ücretlerin bugünkü seviyesi, gerek geçmiş yıllara, gerekse Batı ülkelerine göre hem reel olarak, hem nispî ola-

rak fevkalade düşüktür. Ücretlilerin satın alma gücü yüzde 50 civarında düşmüştür. Bugünkü asgarî ücret ayda 50 dolar, yılda 600 dolar sınırındadır ki, buna asgarî ücret değil, sefalet ücreti demek daha doğru olur. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar).

İktidarın, ekonomik politikasında işçilik maliyetlerini mümkün olduğu kadar küçülterek, emek kullanımını yabancı sermaye için cazip hale getirmesi, ciddî bir yanılgıdır. Zira, demokratik ve sendikal hakların yerleştiği ülkelerde, ücretlerin sürekli baskı altında tutulması mümkün değildir. Düşük ücretler, siyasî ve sosyal istikrar açısından, yatırımcılara cesaret değil ürküntü vermektedir. Türkiye, Kore değildir sayın milletvekilleri; Kore demokrasisine özenilmesi de yanlış olur.

Ayrıca, dünya piyasalarında rekabet gücü, artık, emek ucuzluğuna değil, teknolojik üstünlüğe dayanmaktadır. Yatırımcılar, vasıflı emeği, vasıfsız ve ucuz emeğe tercih etmektedirler.

Sayın milletvekilleri, emeği ve alın teriyle geçinenler, büyük çaresizlik ve ümitsizlik içine itilmişlerdir. Karın doyurmak, Türkiye'de mesele haline gelmiştir. Yiyecek, giyecek, okul ve tedavi masrafları ile, kültürel ve sosyal ihtiyaçların karşılanması, bir ortadirek ailesi için hayal olmuştur. Kötü beslenme ve ona bağlı olumsuz gelişmeler, ailenin ufkunu kararmaktadır. Bu politika ile, yakın gelecekte gıda maddelerinin fiyatlarına yapılması mukadder olan büyük zamlar ve bu maddelere Katma Değer Vergisi uygulanması bir yana, belki de, devletin, özel bir destek politikası getirmesi gerekecektir. Belki, yeni bir fon (gıda fonu) uygulamasıyla karşı karşıya kalabileceğiz.

Bugün, devlet memurlarının maaşları, aldıkları sosyal yardım zamlarından daha azdır. Devlet memuru âdeta ianeye muhtaç hale getirilmiştir. Yapılan küçük katsayı artışları hayat pahalılığını karşılamaya yetmemekte, sosyal yardım zammına dayanan hükümet, memurunu yine iane ile yaşatmaya çalışmaktadır. Bu nasıl sosyal devlet anlayışıdır, bu nasıl sosyal adalet anlayışıdır; işte, bunu anlamak da mümkün değildir sayın milletvekilleri.

Geçici bütçe diyebileceğimiz bütçe, dört ay için hazırlanmaktadır. Bu süre, geçici bütçe için uzun bir süredir. Seçim sebebiyle kaybedilen süre bu kadar mı ki böyle bir süreye ihtiyaç duyulmuştur? Yoksa, asıl maksat, bütçe müzakereleri dolayısıyla yapılacak eleştirilerden - bir müddet için de olsa - kaçmak mıdır?

Personel için istenen ödenekler geçen yıla nazaran yüzde 25 fazladır; yani onikide bir yerine, sekizde bir istenmektedir. Transfer harcamaları için yüzde 100 artış faydalıdır; bu da, ödenecek borçların ilk aylara yığılmasıyla ilgilidir. Diğer tertipler için ise, yüzde 20'lik bir fazlalık öngörülmektedir. Böylece hükümet, rahat harcama yapabilmek için yetki istemektedir.

Geçici bütçenin gelirleri için, ek olarak, fon hâsılatlarının yüzde 30'unun bütçeye aktarılması öngörülmektedir; bu da, bütçenin normal gelirlerinin, bu dönemde yapılacak harcamalara yetmeyeceğini göstermektedir. Devletin normal gelirleri, fon uygulamalarıyla, önce fonlara nakledilmekte, şimdi de devletin normal harcamaları için bu fonlardan nakil yapılmaktadır. Bu da, fon uygulamasının ne kadar sakıncalı olduğununun yeni ve bariz bir delilidir.

Sayın milletvekilleri, tasarıda, kanun uygulamasından doğacak aksaklıkları gidermek konusunda, Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki verilmektedir. Şümulü

belli olmayan böyle bir yetkinin verilmesi mahzurludur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, geçici bütçenin uygulamasından bazı aksaklıklar doğacağı şimdiden kabul edilmektedir. Verilecek yetkilerin hangi konularda olacağının daha somut olarak şimdiden belirlenmesinde fayda var diyerek, yüce heyetinizi saygı ile selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Sökmenoğlu.

Buyurun Sayın Bakan. (ANAP sıralarından alkışlar).

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; yüce Meclise sunulmuş bulunan kanun tasarısı üzerinde grupları adına konuşan değerli konuşmacıların dile getirdikleri bazı hususlardaki görüşlerimi arz etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bütün konuşmacılar, bütçenin fevkalade önemli bir doküman olduğunu ifade buyurdular. Tabiî ki buna itirazımız yok. Hakikaten, bütçeler, bir ülkenin bir yıllık faaliyetini anlatan fevkalade önemli dokümanlardır; ancak, şu anda üzerinde tartıştığımız kanun tasarısı bir bütçe kanun tasarısı değil, bir yetki kanunu tasarısıdır. Bu hususu gündemimizin başında takdim konuşmasında da dile getirmeye çalışmıştım. Dolayısıyla, bazı meselelere, bir bütçe kanunu tartışıyorken baktığımız gibi bakmamamız lazımdır. Bu konu, özellikle, konuşmacıların katsayı konusunda dile getirdikleri husus ile ilgilidir. Hakikaten, 657 sayılı Kanun, katsayıların bütçe kanununda tespit edileceğini -Meclis tarafından- ifade eden amir bir hükme sahiptir; ancak, biz burada bir yetki tasarısı üzerinde tartışmaktayız; birkaç ay sonra yüce Meclise bütçe tasarımızı takdim edeceğiz, o tasarıda katsayılar açıkça ifade edilecektir.

Kaldı ki, gene çok değerli konuşmacıların da ifade ettikleri gibi, maaşlar sadece katsayılarla belirlenmemektedir. Maaşlar; katsayı, yanödeme katsayısı, yakacak yardımı gibi birtakım faktörlerden meydana gelmiştir. Gene aynı 657 sayılı Kanun, ilgili maddelerinde, yanödeme katsayısının ve yakacak yardımının Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilmesini amir hükümler ihtiva etmektedir. Bakanlar Kurulunun yanödeme katsayısını ve yakacak yardımını tespit etme yetkisi vardır. Söz konusu olay, sadece gösterge rakamıyla ilgilidir. Bu konuda Bakanlar Kurulu yetki istemektedir; ama zaten bütçe takdim edildiğinde bu rakam da açıkça bütçe kanununda ifade edilecektir.

Çok değerli bir konuşmacımız, «Dört aylık bir geçici bütçe kanunu veriyorsunuz, ondan sonra bir sekiz aylık bütçe kanunu tekrar vereceksiniz; buna ne lüzum var?» diye ifade buyurdular. Öyle değil; biz dört aylık bir harcama yetkisi istiyoruz. Bunun hemen akabinde, 1988 yılının tümünü kavrayan bütçe tasarımızı Yüce Meclise taktim edeceğiz. Dolayısıyla, bir dört aylık tasarı, bir de sekiz aylık tasarı gibi bir şey söz konusu değil.

Ayrıca, yetki tasarımızın içindeki ilgili maddede, elde edilecek gelirlerin ve giderlerin, olduğu gibi, 1988 malî yılı bütçesine aktarılmasını öngören bir hüküm de mevcuttur.

Değerli arkadaşlarım, sayın konuşmacılar enflasyon üzerinde konuştular, birçok rakamlar ifade ettiler. Bu rakamlara dikkat ediyorum, bazen Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının toptan eşya fiyat endekslerini gösteriyor, bazen tüketici fi-

yat endekslerini gösteriyor, bazen Devlet İstatistik Enstitüsünün rakamları ifade ediliyor. Tabiî bunların hepsi, hakikaten önemli rakamlardır, hepsi önemli birer mukayese göstergesidir; ama, biz hükümet olarak, Devlet İstatistik Enstitüsünün toptan eşya fiyat endeksini kullanıyoruz. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının ve ticaret odalarının takip ettikleri tüketici endeksleri ve toptan eşya fiyat endeksleri, 1939'larda tespit edilmiş, Ankara ve İstanbul'da yaşayan bazı ailelerin tüketim eğilimlerini gösteren birtakım endekslerdir. Bunlar, İstanbul'da 70, Ankara'da 27 ailenin tüketim miktarlarının değerlendirildiği anketler neticesinde, İstanbul'da 81 ve Ankara'da 83 maddeyi kapsayan endekslerdir. Şimdi, 1939'ların, 1940'ların şartları ile, ailelerin harcama trentleri ile, bugünün şartları ve harcama trentleri birbirlerinden çok farklıdır, bunu kabul etmek lazım.

Devlet İstatistik Enstitüsü endeksleri ise, bugün itibariyle, 1422 maddenin fiyatının, 939 değişik firma, kuruluş ve kişiler tarafından takip edilmesi suretiyle yapılan bir endekslemedir; bugünün şartlarını daha geniş, kapsamlı bir şekilde kavramaktadır. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının takip ettiği endeksler, öyle zannediyorum ki, önümüzdeki yıllar içinde kulanılmaktan vazgeçilecektir; belki sadece birer referans mahiyetinde değer taşıyacaklardır.

Değerli konuşmacılarımızdan birisi, «Türkiye yüzde 6 kalkınmış, enflasyon yüzde 20 artmış, bu olamaz» diye ifade ettiler.

Değerli arkadaşlarım, saygıdeğer milletvekilleri, şu enflasyon konusuna ve kalkınma rakamına isterseniz çok kısa olarak bir kere daha bakalım.

1980 yılının ocak ayında yapılan operasyonlarla, hakikaten, üç rakamlı olarak telaffuz edilmeye başlanan enflasyon, süratli bir şekilde düşüş göstermiş ve 1980 yılından sonra bu rakam, hatta yüzde 20'li rakamlara kadar düşmüştür; ancak, daha sonra, belki, 1983 yılında alınması gereken bazı önlemlerin, bazı tedbirlerin zamanında alınmaması nedeniyle, yılın sonuna doğru bir artış eğilimine girmiştir. Bu artış eğilimini, 6 Kasım tarihinde yapılacak olan genel seçimler de hızlandırmış ve Türkiye, 1984 yılında, artan bir enflasyonla işe başlamıştır. 1983 yılında yüzde 40'larda seyreden enflasyon, işte bu nedenledir ki, 1984 yılında da artan bir şekilde devam etmiş ve enflasyonun hızı ancak 1984 yılının ortalarında kesilebilmiştir. Yavaş yavaş düşüşe geçen enflasyon, her şeye rağmen, 1984 yılında yüzde 50'nin üzerinde gerçekleşmiştir. Enflasyona baktığımızda, 1985 yılında rakamın yüzde 38,2; 1986 yılında da yüzde 24,6 olarak oluştuğunu tespit ediyoruz. 1986 yılı, aynı zamanda son on yılın en yüksek kalkınma hızının da elde edildiği yıldır; bu yıldaki kalkınma hızı yüzde 8'dir.

Şimdi, 1987 yılının enflasyonu ve kalkınma hızı çok değişik şekillerde tartışılabilir. Devlet İstatistik Enstitüsünün ikinci tahminlerine göre, kalkınma hızı 6,5'in üzerinde, 6,8'ler civarında teşekkül etmektedir. Enflasyon ise, maalesef yüzde 20'ler gibi değil; fakat yüzde 40'lar istikametinde bir gelişme göstermektedir. Kasım sonu itibariyle toptan eşya fiyat endeksi yüzde 35,7'dir.

Değişik endekslere, değişik rakamlara bakabilirsiniz. Benim kullandığım rakamlar hep, Devlet İstatistik Enstitüsünün toptan eşya fiyat endeksi rakamlarıdır. Yeri geldiği zaman, Hazine ve Dış Tica-

ret Müsteşarlığının, yeri geldiği zaman Devlet İstatistik Enstitüsünün rakamlarını almamak lazımdır. Hep aynı bazdan konuştuğumuz takdirde, herhalde meseleleri daha net görebilme imkânına hep beraber sahip olacağız.

Evet, 1987 yılında enflasyon, maalesef, beklendiği gibi yüzde 20'ler istikametinde oluşmayacak, belki, yüzde 40'ların birkaç puan üstünde, birkaç puan altında oluşabilecektir.

1987 yılında enflasyonun yüksek oluşmasının kendine özgü, genel ve özel birtakım sebepleri vardır. Bu sebepler dün ve hükümet programının takdimi sırasında geniş bir şekilde ortaya konulmuştur. Bunları tekrar etmek istemiyorum; ama benim bir ricam var; bugün ve bugünden sonraki konuşmalarımızda, ne olur, hep aynı rakamları kullanmaya çalışalım.

Şimdi, Sayın Baykal herhalde bir ortalama rakam ifade etti; «Bir taraftan yüzde 6 kalkınacaksınız, bir taraftan yüzde 20 enflasyon olacak» dedi. Bu, zannediyorum genel bir ifadedir; çünkü, eğer ortalamaya bakarsanız, geçtiğimiz yılların ortalaması da 6'nın üzerinde, 6,5. Hakikaten, enflasyon rakamından sapma 1987 yılında görülüyor. 1987 yılının fevkaladelikleri yurt içinde ve yurt dışında olmasaydı, 1986 yılındaki dünya konjonktüründe meydana gelen çok önemli değişiklikler Türkiye'ye aksetmemiş olsaydı, belki biz, 1987 yılında da hedeflediğimiz enflasyon rakamını elde etme şansına sahip olurduk.

Tabiî, bir husus daha var; çeşitli yerlerde hepimiz konuşmalar yapıyoruz, bu kürsüde olsun, dışarıda olsun çeşitli konuşmalar yapıyoruz; yaptığımız konuşmaları değerlendirirken, konuşmaların tümüne bakmakta fayda var. Konuşmanın sadece bir bölümünü çekip çıkartmak, bizi hakikaten bazen çok yanlış neticelere götürebiliyor.

Sayın Başkan, çok değerli üyeler, vergi gelirlerinin azaltılması konusunda Sayın Baykal bir açıklama yaptı; «Kamu gelirleri azalmıştır, vergi gelirlerini azaltıyor bu hükümet» demiştir.

Şimdi, hakikaten, Gelir Vergisi tarifeleri 1982 yılından itibaren aşağıya doğru indirilmiştir. Başlayan uygulama, tarafımızdan da devam ettirilmiştir. 1982'de yüzde 39 olan ilk dilim. 1983'te yüzde 36'ya, 1984'te yüzde 30'a, 1985'te yüzde 25'e düşmüştür ve şu anda da, ilk vergi dilimi yüzde 25'tir. Aslında bu uygulama, dargelirli ve sabit gelirli vatandaş için, vergi açısından, kabul edilmesi, takdir edilmesi gereken bir uygulamadır. Kaldı ki, vergi gelirlerinde tahsilatı artıracağım diye yüzdeleri artırmak, bugüne kadar hiçbir hükümete bir fayda da getirmemiştir. Vergi yüzdelerini artırırsınız, tahsilatı artıracağım zannedersiniz; ama insanları da kaçırmaya teşvik edersiniz. Dolayısıyla, özellikle dargelirli insanlara muhatap olan vergi rakamlarının makul bir seviyeye çekilmesi, vergi gelirlerinin azaltılmasıdır diye tenkit edilmemek gereken bir husustur.

Efendim, yine, Sayın Baykal, «Banka ve Sigorta Muamele Vergisi yüzde 25'ten yüzde 3'e indirildi» diyor.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yüzde 15'ten efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — «Yüzde 15'ten yüzde 3'e indirildi» diyor, «Mevduat gelirlerinin vergisi yüzde 25'tir; ama yüzde 10 olarak uygulanıyor büyük bir gelir noksan-

lığı var» diyerek de birtakım hesaplar yapıyor.

Ben, bu konularda uzman değilim; ama uzman arkadaşlardan bazı bilgiler aldım. Şimdi, bankalardaki mevduat sahiplerinin 29 milyon 794 bin kişi civarında olduğu biliniyor. Bunların 3 milyona kadar mevduat sahibi olan bölümü, aşağı - yukarı yüzde 97'yi teşkil ediyor. Yani, 29 milyon 145 bin insanın 3 milyona kadar mevduatı var. Demek ki, bu insanların çok büyük mevduat sahibi oldukları, büyük para sahibi oldukları söylenemez. Şimdi biz, bu insanların tasarruflarını, dişinden tırnağından artırdığını bankaya koyan insanların tasarruflarını yüzde 25 vergilendirerek, belki birtakım şeyler elde edebiliriz; ama, hepimizin istediği, tasarrufların teşvik edilmesi ilkesinden uzaklaşmış oluruz. Bu tasarrufları kaçırdığımız takdirde, bankaların kaynakları acaba kurumaz mı; acaba, 3 milyona kadar mevduat sahibi olan insanlar, tasarruf yaptılar diyerek cezalandırılmış olmazlar mı?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, «Bankalar arasındaki Muamele Vergisinin yüzde 15'ten yüzde 3'e ve oradan da yüzde 1'e indirildiği» ifade ediliyor. Bankalar arasında yapılan muamelelerde alınan vergi, yüzde 1, kredi işlemlerinden alınan vergi yüzde 3'tür. Ayrıca, bu alınan vergi, verilen krediler üzerinden değil; ama bunlardan alınan faiz üzerinden tahsil edilen bir vergi. Dolayısıyla, orada tüm krediler üzerinden yüzde 3, yüzde 1 hesabını yapmak yanlıştır ve hesapları yaptığınız zaman, önemli ölçüde bir rakam farkı getirir size; sonuçta yanılırsınız.

Faiz konusunda bankalara muhatap olan insanların büyük bir çoğunluğu da, gene, çiftçi ve esnaf dediğimiz, ortadirek tabir ettiğimiz insanlardan meydana geliyor. Aşağı yukarı üç milyon çiftçimiz önemli olarak, Ziraat Bankasından ve diğer bankalardan 4 milyar civarında kredi almış. Şimdi, bunların aldıkları bu kredilerden biz acaba yüzde 3'mü alalım, yüzde 15'mi alalım sorusuna, buyurun, siz, sosyal devlet görüşüne sahip kimseler olarak cevabı kendiniz veriniz. (ANAP sıralarından alkışlar) Gene, 350 ila 500 bin arasında, Halk Bankasından kredi alan küçük esnaf ve sanatkârımın kredisi üzerinden ben acaba yüzde 3 mü alayım, yüzde 15 mi alayım sorusunun cevabını lütfen siz veriniz.

Biz vergi konusunda adil olmaya, vergiyi yaygın olarak uygulamaya çalışıyoruz. Denetimlerde, yoğun denetim uygulamasını gerçekleştirmeye çalışıyoruz ve modern sistemleri Türkiye'ye getirmeye çalışıyoruz. İşte onun için, bilgisayarı vergi idarelerinde yaygın olarak uygulamak, hedeflerimizin önemlilerinden bir tanesidir.

Değerli kardeşlerim, saygıdeğer milletvekilleri, fon gelirlerinin yüzde 30'unun bütçeye aktarılmasıyla ilgili görüşü müspet, sayın konuşmacıların. Temennileri yüzde 100 istikametinde. Hiç olmazsa, yüzde 30 ile ilgili bölümde bir noktada birleşmiş olduğumuzdan duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Katsayıyla ilgili görüşlerimi arz etmeye çalışmıştım :

Yanödeme katsayısının tespiti, yakacak yardımının tespiti, zaten, bakanlar kuruluna verilmiş bir yetkidir. Katsayının, bir geçici harcama yetkisi kanunu tasarısı olduğu için, biz, bakanlar kuruluna verilmesini istiyoruz; bu husus açık bir şekilde bütçede yerini alacaktır.

Hükümetimiz, Yüce Meclise, kaygı duyduğu için bir geçici bütçe takdim et-

miyor; ama tarihleri unutmamak lazım. Ben takdim konuşmasında da ifade ettim; 15 Ekim'de, hükümetimiz, Yüce Meclise, kanunlar gereğince, Anayasa gereğince, bütçeyi takdim etmiştir; ancak daha sonra iki kanun çıkartılmış, birincisi 1 Kasım, ikincisi 29 Kasımda milletvekili genel seçimlerinin yapılması hükmünü getirmiş olduğu için, tasarımız XVII. Dönem süresince görüşülememiş, 1987 yılında Mecliste tartışılamamış ve kadük olmuştur. İşte bugün, bunun için, biz bu yetki tasarısını karşınıza getirmiş bulunuyoruz.

Şimdi, sayın Baykal soruyor : «Daha güvenoyu almamış bir hükümete bu yetkiyi nasıl vereceğiz?»

Şimdi, bir taraftan, «Devlet yönetimi devamlılık arz eder» diyeceğiz; bir taraftanda, «Efendim ,daha güvenoyu almadı ,yetki vermeyelim» diyeceğiz!.. Peki, kabul edelim ki, hükümetimiz güvenoyu almadı; yeni hükümetin teşekkülü, vesaire gibi hadiselerin kaç haftalar alacağını hepimiz biliyoruz; ama yılbaşı geliyor; yılbaşından itibaren ben bu yetkiye sahip olmazsam, vergileri nasıl toplarım? Memurların maşalarını nasıl öderim? Harcamaları nasıl yaparım?..

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Katsayıyı, katsayıyı...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — ... devleti nasıl yönetirim? Bu yetkiyi bana vermeyeceksiniz, ondan sonra bütün Türkiye'yi felç mi edeceksiniz? (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri ,alkışlar) SHP sıralarından gürültüler) Hiçbirinizin aynı istek ve inanç doğrultusunda olmadığınıza bütün kalbimle inanıyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Bakan, kanun değil, katsayı yetkisinin hükümete verilmesi...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Saygıdeğer milletvekilleri, bir ufak hesap yanlışlığı da dış borçlarla ilgili konu da var :

Resmî tablolarda kullanılan 1987 yılı ile ilgili dış borç ödeme tahminleri şöyle: Anapara 2,9 milyar dolar, faiz 1,6 milyar dolar ,toplam 4,5 milyar dolar. Bu rakama, IMF ödemesi olan 500 milyon dolar, garantisiz borç ödemesi -yaklaşık- 50 milyon dolar ve döviz tevdiat hesaplarından gelen 50 milyon dolar dahil değildir. Bu, tablolarda açıkça, bir dipnot olarak ifade edilmektedir.

Yukarıdaki rakamlar incelendiğinde ve 1987 yılında döviz kurlarında dolar aleyhine meydana gelen yüzde 20'lik değer kaybı hesaba katıldığında, 5,5 milyar dolarlık rakamı aşağı yukarı bulacaksınız. Yani, bırakınız 600 milyon doları, 4,5 milyar doların yüzde 20'sini alsanız ve bu rakama ekleseniz, aşağı yukarı 5,5 milyar doları bulursunuz ki, bu da, bir hesap yanlışlığını değil, o cari yıl içerisinde meydana gelen birtakım değişiklikleri ifade etmektedir.

Sayın Ertüzün, bütçenin önemini ifade ettikten ve birçok hususları dile getirdikten sonra, tasarrufların önemini ifade etti ve tasarrufların gayri safî millî hâsılaya oranının yüzde 25'ler mertebesinde olması gerektiğini vurguladı. Bizim de hükümet programında söylediğimiz, 1987'de tasarrufların gayri safî millî hâsılaya oranının yüzde 25,9 civarında olduğu istikametindedir. Bu rakam 1980 yılında yüzde 16,3; 1981'de yüzde 19,1; 1982'de yüzde 19,7; 1983'te yüzde 16,4; 1984'te yüzde 16,7; 1985'te yüzde 19; 1986'da yüzde 22,9; 1987'de de -şimdilik- yüzde 25,9'dur. Toplam yurt içi tasarrufların gayri safî millî hâsılaya ora-

nının, özellikle son birkaç yıl içinde artarak yüzde 25'lere ulaştığını görmek, herhalde değerli konuşmacıyı da memnun etmiş olmalıdır.

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen toparlayınız efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Devamla) — Şahsı adına konuşmuş olan Sayın Sökmenoğlu'nun da, bu istikamettlerde ifadelerde bulunduğunu not aldım. Vergi yükünün 1987 yılında yüzde 15,9'lara ulaştığını, bu rakamın içinde belediyelere aktarılan payların, birtakım parafiskal gelirlerin olmadığını ifade etmek istiyorum. Bütün bunları üst üste koyduğunuzda, bu rakam yüzde 15,9'dan yüzde 19'lara, hatta yüzde 20'nin üstüne de çıkmaktadır ki, aldığımız bazların değişmesi şartıyla olmaktadır.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri sözlerime burada son vermek istiyorum. Takdim konuşmamda arz ettiğim gibi, bu dört aylık süre hakikaten birtakım fizikî ihtiyaçlardan doğmaktadır. Bir de 75 gün meselesi vardır; nisan ayı sonundan geriye 75 gün çektiğiniz zaman, şubat ayının 15'ini buluyorsunuz. Devlet Planlama Teşkilatı, bütün kamu kuruluşlarından, ayın 15'ine kadar ihtiyaçlarını bildirmelerini istemiştir. Ayın 15'inden sonra gelecek rakamlara göre yeniden değerlendirmeler yapılacaktır, makro büyüklükler tespit edilecektir; bu da en azından on onbeş güne ihtiyaç göstermektedir. Maliye ve Gümrük Bakanlığının yatırımlar dışındaki harcamalarla ilgili çalışmaları bir süre alacaktır.

Bütün bunların yapılması, sağlıklı bir bütçe tasarısının Yüce Meclise takdimi ve burada bu tasarının Anayasanın öngördüğü süreler içinde tartışılması için, hakikaten, dört ay gibi bir süreye ihtiyacımız vardır; ancak, hedefimiz tasarıda da ifade edildiği gibi, nisan sonuna kadar bu işleri bitirip, Yüce Meclise sunmak istikametindedir.

Değerli milletvekilleri, bu bir küçük bütçe, geçici bütçe veya bütçe kanunu değildir; bu bir yetki tasarısıdır; harcamaların yapılabilmesi, vergilerin tahsil edilebilmesi, devlet mekanizmasının aksatılmadan devam ettirilmesini sağlamak için istenen yetki ile ilgili bir tasarıdır; bu bakımdan da, katsayılar burada telaffuz edilmemektedir. Yüce Meclisiniz uygun gördüğü ve teveccüh gösterdiği takdirde, bu tasarı kanunlaştıktan ve güvenoyu aldıktan hemen sonra hükümetimiz, yılbaşından itibaren uygulanacak, - kendisine daha önce verilmiş yetkilerle beraber - katsayı yetkisini de kullanmak suretiyle, memurlarımızın alacağı maaşları tespit ve ilan edecektir.

Bu husus ve diğer hükümlerin tarafınızdan kabul görerek, kanun haline getirilmesi istikametindeki arzımı bir kere daha tekrar ediyor, beni dinlediğiniz için yüce heyetinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

YUSUF KENAN SÖNMEZ (İstanbul) — Sayın Başkan, aracılığınızla Sayın Bakana bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Görüşmeler bitmedi efendim, görüşmeler bittikten sonra takdim ederim.

Sayın Cemal Seymen; buyurun.

CEMAL SEYMEN (Nevşehir) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet

Meclisinin sayın üyeleri; Yüce Meclisin çatısı altında yaptığım bu ilk konuşmama başlarken, hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, devlet harcamalarının yapılmasına ve devlet gelirlerinin tahsiline yetki verilmesine dair kanun tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunun bir üyesi olarak, bazı maddelere muhalefet etmiş ve tasarının tümü üzerinde de çekinser oy kullanmıştık. Ret oyu vermeyip de, çekinser oy vermemizin temel nedeni, bu yasa tasarısının, biraz önce Sayın Bakanın da ifade ettiği bir zaruretten kaynaklanmış olmasıdır. Gerçekten de, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu olarak da, Sosyaldemokrat Halkçı Partiye mensup milletvekilleri olarak da, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak da, bu tasarının kanunlaşıp 31.12.1987 tarihinde yürürlüğe girmemesi karşısında, kamu personelinin hangi sıkıntılarla karşı karşıya kalacağını bilecek kadar onların sorunlarına vâkıf insanlarız.

Değerli milletvekilleri, işte bu nedenledir ki, yasa tasarısının çıkmasını engellemek yerine, kamu personelinin, devlet görevlilerinin daha iyi şartlara, daha iyi olanaklara, daha iyi yaşama imkânlarına kavuşabilmesi için, daha net bir ifadeyle, ücretlerinde daha yüksek oranda artışlar olabilmesi için değişiklik önergelerimizi de komisyona takdim etmiş bulunmaktayız, aynı doğrultudaki önergelerimiz, biraz sonra da Yüce Meclis Başkanlığına sunulacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısının, hepimizin idraki içinde olduğumuz bir zorunluluk halinden ileri gelse de, 1987 yılı bütçesini esas alması bakımından tarafımızdan benimsenmesi ve içimize sindirilmesi kolayca mümkün değildir.

Ayrıca, hükümetin üç aylık bir yetki istemiyle bu zaruret halini aşması mümkün iken, dört aylık bir süreyle yetki istemi de, bizi kaygılara ve kuşkulara sevk etmiştir; çünkü, sayın milletvekilleri, 1987 bütçesi enflasyonist bir bütçedir. Enflasyonist olmasının kanıtını iki noktada açıkça bulabiliriz.

1987 bütçesi, kamu harcamalarında artış hızını 1987 programında öngörülen kamu harcamaları artış hızının iki katına çıkarmış bulunmaktadır. Ayrıca, 1987 yılı bütçesi, on ayda 1,2 trilyon Türk Lirası açık vermiş bir bütçedir.

1987 bütçesi, keyfi bir bütçedir; keyfiliğinin en önemli kanıtı, bütçe gelirlerinin üçte biri kadar bir miktarının fonlar eliyle kullanılmasını amaçlamış olmasıdır. Bu fonların gelirlerini Türkiye Büyük Millet Meclisinin, daha doğrusu halkın denetiminden kaçınmak istemesi nedeniyle keyfîdir. 1987 bütçesine dayanılarak istenen bu yetki ile ilgili tasarı da ondan daha keyfî bir tasarıdır.

Sayın milletvekilleri, bu yasa tasarısında görüyoruz ki, net, açık ve belirgin olarak bir tek rakam bile yoktur. Katsayı miktarı bile belirgin değildir. Bu tasarı, sadece ve sadece, bakanlar kuruluna, ne miktarda kullanılabileceğini bilemediğimiz oransal yetki istemiyle huzurunuzda bulunmaktadır.

Sayın milletvekilleri, 1987 yılı bütçesi, işsizliği artırıcı bir bütçedir. 1987 yılında, bu bütçenin kullanılması esnasında yatırımlar düşmüştür. Devlet eliyle yapılan yatırımlarda gerileme vardır ve sanayileşme gerilemiştir. Bizim düşüncemize göre, kalkınmanın bir tek göstergesi vardır; o da, sanayileşmedir. Dev-

let, sanayileşmeye 1987 yılında önem vermediği gibi, devlet eliyle sanayi yatırımlarının yapılmasına imkân verilmeyeceği, bu konuda özel sektöre öncelik verileceği, ne yazık ki, Sayın Başbakan tarafından okunan hükümet programında da açıkça ifade edilmiş bulunmaktadır. Devlet eliyle yapılan yatırımlar ve sanayileşmenin azalması, takdir edersiniz ki, Türkiye'de işsizliğe yol açmıştır.

Sayın milletvekilleri; 10 dakikalık zaman sınırı içeresinde çok şey söylemek mümkün olmuyor; ama hemen bir şeyi ifade etmek istiyorum: «Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir» diye bir söz vardır. Demek ki, 1988 yılı içinde de, 1987 yılı bütçesinin üçte birini harcama yetkisi isteyen bu yasa tasarısına bakarak görüyoruz ki, 1988 yılı içinde de bütçe açıklarını kapamak için, yine halkımız zamlar altında ezilecektir; enflasyonun yükünü yine köylüler, işçiler, memur, esnaf, küçük sanatkâr, emekliler ve dul ve yetimler çekecektir; yani kısacası, yine ortadireğin beline vurulacaktır.

Sayın milletvekilleri, demek ki, 1988 yılında, Anavatan Partisi iktidarı döneminde, sayısı 2,5 milyondan 4 milyona çıkan, Türkiye'deki işsiz ordusuna, yarım milyon işsiz yurttaşımız daha katılacak, köy kahvelerinde sabahtan akşama kadar okey masasının başında joker çekmeye talim eden aslan gibi delikanlılarımızın sayısı giderek daha da artacaktır. (SHP sıralarından alkışlar) Ekonomik nedenlerle, işsizlik nedeniyle bunalıma girerek intiharların sayısı ne yazık ki, 1988 yılında daha da artacak.

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Anlayamadık efendim.

BAŞKAN — Devam edin efendim, devam edin.

Anlamak mecburiyetinde değilsiniz efendim; lütfen...

CEMAL SEYMEN (Devamla) — Temenni etmiyoruz; ama 1988 yılında ekonomik nedenlerle bunalıma girerek intihar edenlerin sayısı, korkarız daha da artacak bu gidişle.

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Şimdi anladım.

BAŞKAN — Sayın Seymen...

CEMAL SEYMEN (Devamla) — Demek ki, 1988 yılında, bugünkü düzeyi 12 trilyon olan iç borcumuz, 20 trilyon liranın üstüne çıkacak, 35 milyar dolar seviyesinde bulunan dış borcumuz, korkarız ki 40 milyar doların üstüne çıkacaktır; çünkü, transfer ödeneklerinde istenen yüzde 100 oranındaki artış, bu korktuğumuz görüşü bize kanıtlamaktadır.

Sayın milletvekilleri, korkuyoruz ki, 1988 yılında gelir dağılımı daha da bozulacaktır. 1973'te Türkiye'de en düşük gelir grubuyla en yüksek gelir grubu arasındaki fark 35 kat iken, 1985'te bu fark 47 kat idi. Korkarız ki, 1988 yılında, bozulan gelir dağılımıyla Türkiye'deki en düşük gelir grubuyla en yüksek gelir grubu arasındaki fark 60 kata çıkmasın.

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) Hep kötü düşünüyorsunuz.

CEMAL SEYMEN (Devamla) — Dünyada köy kalmazken köylülük tarihe karışırken, köylerde lâğım sularının içinde oynayan bebeler, köy kahvelerindeki işsiz gençler, hastane kapılarında sürünenler, en ucuzundan bir kutu antibiyotiği alabilmek için 200 kilo pancar parası ödemek durumunda kalan üretici çiftçiler, köylüler, korkarız ki, 1988 yılında yine çağ atlama masallarını dinlemeye devam edecekler.

BAŞKAN — Sayın Seymen, toparlayacaksınız efendim.

CEMAL SEYMEN (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Demek ki, 1988 yılında da sadece dolar ve mark değer kazanacak; emek, insan ve de Türk Lirası değer kaybetmeye devam edecek; 1988 yılında da, «Ben seçimden önce zam yapacak kadar aptal mıyım?» diyen Sayın Başbakan, halkla dalga geçmeye, garibanları ezmeye devam edecek. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, demek ki, enflasyon konusunda da masal dinlemeye devam edeceğiz. Herkes diline dolamış; burada biraz önce konuşan Anavatan Partisi Sayın Grup Sözcüsü de, «1979 yılında yüzde 107 oranında enflasyon vardı» diye dile getirdi. Konuşan sayın sözcü de, o zaman mensubu olduğu partiden gördüğü eğitimle çok iyi bilir ki, 1979 yılında Cumhuriyet Halk Partisi iktidardan ayrıldığında, Türkiye'deki enflasyon oranı yüzde 60 idi. Türkiye'deki enflasyonu yüzde 60'tan alıp yüzde 107 oranına çıkaran, 24 Ocak Kararlarının mimarı Sayın Genel Başkanınız ve Sayın Başbakandır. (ANAP sıralarından, «Bravo» sesleri alkışlar) (!)

Değerli arkadaşlarım, gerçekten alkışa değer. Evet, yüzde 107 oranına Sayın Başbakan çıkarmıştır. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar [!])

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

CEMAL SEYMEN (Devamla) — Bu gerçeği, Yüce Meclisin huzurunda bir kez daha saptamak istiyorum. Sayın Başbakanın, «Enflasyonu önlüyorum» diye her gün diline pelesenk ettiği başarısı, aslında, enflasyonun yüzde 60'tan yüzde 55'e indirilmesindeki yüzde 5'lik bir indirim başarısıdır. (ANAP sıralarından alkışlar. [!]) Eğer bu, alkışlanmaya değerse, alkışlayınız sayın milletvekilleri.

Değerli arkadaşlarım, 1988 yılında, biz istiyoruz ki, Türk halkı artık bu çileleri çekmesin, 1988 yılında, biz diliyoruz ki, köylümüz ürününe yüksek taban fiyat alsın, biz istiyoruz ki, işçilerimiz yüksek ücret alsın, biz istiyoruz ki, kamu kesiminde çalışan ücretliler, memurlar refah içinde yaşasın. Dileğimiz bundan ibarettir.

Saygılarımı sunuyorum hepinize. (ANAP sıralarından alkışlar [!]; SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır. Sayın Kenan Sönmez, Sayın Turan Bayezit, Sayın Fuat Atalay soru sormak istemektedirler. Başka soru sormak isteyen?.. Yok. Soru soracaklarla ilgili kayıt işlemi tamamlanmıştır.

Buyurun efendim.

YUSUF KENAN SÖNMEZ (İstanbul) — Sayın Başkan, aracılığınızla Sayın Bakana bir soru sormak istiyorum. Sayın Seymen'in de dediği gibi, 1979 yılında, bizim verilerimize göre, enflasyon oranı, toptan eşya fiyat endeksleri itibariyle yüzde 60 dolaylarında; 24 Ocak 1980 kararlarından sonra da yüzde 100'ün üzerinde artmış durumda. Bu konuda Sayın Bakanın 1979 ve 24 Ocak 1980 kararlarından sonraki toptan eşya fiyatlarının endekslerini bize yanıtlamasını rica ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli üyeler; 1983 yılından itibaren Devlet İstatistik Enstitüsünün yayınladığı toptan eşya fiyat endekslerini biraz önce takdim

etmiştim. Hükümetimiz dönemindeki endeksleri, eğer sayın soru sahibi arzu ediyorlarsa, bir kere daha arz edebilirim. Ayrıca, istedikleri bir tarihten itibaren herhangi bir endeksi de yazılı olarak kendilerine takdim etmem mümkündür. Biz, eski rakamları, eski endeksleri ifade ederek bir yere varamayacağımızı biliyoruz. Birinci Özal Hükümeti sırasında meydana gelen, fiyatlardaki değişiklikleri ve nedenlerini biraz önce arz etmeye çalışmıştım. Dolayısıyla, eğer arzu ediyorlarsa, 1983, 1984, 1985, 1986 ve 1987 Kasım sonu itibariyle rakamları bir kere daha takdim edeyim; arzu ediyorlarsa 1976'dan veya 1979'dan itibaren diğer rakamları kendilerine vereyim.

Tabiî, burada şunu unutmamak lazım. Eski yıllardaki endeksler Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının endeksleri olacaktır, yani 1980'den önceki rakamlar, 1980'den sonra Devlet İstatistik Enstitüsünün rakamları vardır. Mukayeseleri yaparken, konuşmamda da ifade etmeye çalıştığım gibi, hep aynı bazdan birtakım esasları alarak mukayeseleri yapmakta fayda vardır efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Bayezit, buyurun sorunuzu sorun efendim.

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Sayın Başkan, son dört yıl göstermiştir ki, hükümetin hedeflediği enflasyon rakamı ile gerçekleşen enflasyon rakamları arasında yüzde 100'ü aşan farklar vardır. Bunlar hangi sebeplerden kaynaklanmaktadır ve hükümet gerek maaş ve ücretleri, gerekse taban fiyatları kendi hedeflediği enflasyon ile tayin ettiği için, «Bu kitlelerin ekonomik yönden ezilmesini önledim» demelerinde bir hakkaniyet var mı? Önce bunu açıklamalarını istiyorum.

İkinci sorum : Anavatan Partisinin ve hükümetlerinin programında, enflasyondaki hedefleri, bunu «en düşük seviyeye indirmek» olarak belirlenmiştir. Birinci Özal Hükümetinin programında durum aynı. Bugünkü programda enflasyon konusundaki hedefi, «makul seviyelerde tutmaktır» Bu hedef farkı nereden kaynaklanmaktadır? Makul seviyelerde tutmanın matematiksel izahını yaparlar mı? Alt ve üst düzey olarak bir rakam verebilirler mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyursunlar Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, sayın üyeler; enflasyon hedeflerinin, gerçekleşenle farklı olduğunu Sayın Bayezit ifade ettiler. Ben de biraz önceki konuşmamda, yıllar itibariyle enflasyonun seyrini ve bunun nedenlerini arz etmiştim.

Tabiî, enflasyonu her hükümet istediği seviyede gerçekleştirmek ister; ama dış alemde meydana gelen değişiklikler, yurt içinde meydana gelen beklenmedik değişiklikler, zaman zaman o ülkedeki hedeflerin gerçekleşmesine engel olabilir; ancak, şunu unutmamak lazım ki, bir ülkede ekonomiden bahsederken, genelde iktisadî faaliyetlerden bahsederken, sadece enflasyonu konuşmamak lazımdır. Bir ülkede enflasyon hakikaten çok önemli bir göstergedir, özellikle dargelirli, sabit gelirli vatandaşın ilgilendiği bir hadisedir; ama bir ülkede, mesela, bir dış ödemeler dengesi vardır, bir cari açık hadisesi vardır, ihracatın ithalatı karşılama oranı, vergi gelirlerinin bütçe harcamalarını karşılama oranı, kalkınma hızı, ihracatın

bünyesi, sanayinin bünyesi gibi, birtakım veriler vardır ki, bütün bunları konuşmak ancak, o ülkenin ekonomik durumunu ve iktisadî faaliyetlerini açıklayabilir.

Bütün bunları bir tarafa bırakıp, biz sadece enflasyonu konuşuyoruz; ama konuşmamız lazım. Toplumumuz artık rakamları tartışan ve bunun nedenlerini araştıran bir toplum olmuştur. Hakikaten, enflasyon karşısında kendisini kollayamayan memurumuz vardır; ama enflasyon karşısında köylümüzün durumunu düşünelim. Köylümüze bu yıl sadece Toprak Mahsulleri Ofisinden 540 milyar lira civarında para ödenmiştir, hem bu para peşin ödenmiştir; eskiden olduğu gibi, sekiz dokuz hafta sonra değil, peşin ödenmiştir; çok önemli bir hadisedir.

Taban fiyatlardaki, ücretlerdeki artışlar bazılarına, «Efendim, bu bir seçim yatırımıdır» dedirtecek seviyelere dahi varmıştır; ama biz çekinmeden, bu fiyatları, köylümüzün alın terinin karşılığında vermekten çekinmemişizdir. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Bir misal arz edeyim. Meşela, bir tütün fiyatı vardır; üç yıldan beri iyi tütüne iyi para verme politikası bu sene tam yerini bulmuş, en iyi şekilde netice alınmıştır. Ege'de tütün üreticisine 4 200 lira verdiğimiz zaman «Bu fiyatlar azdır, 6 bin lira vermek lazımdır» diyenleri de biliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bir meseleyi tartışırken, meselenin geneline bakmak faydalıdır. Ortadirek dediğimiz, ücretlidir, memurdur, köylümüz, çiftçimizdir, esnafımız ve sanatkârımızdır. Biz, sadece bir kesimin değil, tüm Türk toplumunun daha mutlu ve müreffeh bir toplum olmasını hedef alan bir iktidarız. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Bakan, Sayın Bayezit, «Makul seviyelerde enflasyonu tutmayı rakam olarak ifade edebilir misiniz?» diye sordular. Buna cevap lütfedebilecek misiniz efendim?

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Sayın Başkan, sizin bahsettiğiniz, sualimin ikinci kısmı; ben sualimin birinci kısmında, tahminleriyle gerçekleşme arasında yüzde 100'ü aşan farklar olduğunu ve bunun nedenini sordum; Sayın Bakan cevap vermediler.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, ben, Sayın Bakana, şu istikamette veya bu istikamette cevap veriniz diye bir şey söyleyemem. Sizin sualinizi o şekilde anladılar ve o şekilde cevap verdiler. Bunun takdiri Genel Kurula aittir. Birinci sual cevaplandırılmıştır. İkinci sualin cevabını rica ediyorum Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkanım, benim konuşmalarım, sayın soru sahibinin birinci suali ile ilgilidir. Kendileri, «Enflasyon, tahmininizin iki katı olmuştur» dediler. Ben de, 1987 yılında, hakikaten, beklenilenin üzerinde bir rakam elde edileceğini ifade ettim ve bunun nedenlerinide biraz evvel kürsüde söyledim. Özellikle...

BAŞKAN — Birinci sualin cevaplandırıldığını kabul ediyoruz Sayın Bakan. Rica ediyorum ikinci suale geçin efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Emredersiniz.

Sayın Başkanım, mesela, 1986'da hedef yüzde 25'tir, elde edilen rakam yüzde 24,6'dır. Bir genelleme suretiyle, «Her zaman hedefin iki misli, ikibuçuk misli fazla niye oluyor?» diye bir suali, tabiî benim kabul etmem mümkün değildir.

Sayın Başkanım, sual sahibi, ikinci sualinde, «Yüzde 10 yerine, neden makul hedef alındığını matematiksel olarak ifade

etmemi» istiyor. Kendisine matematiksel olarak, yazılı cevap vermeyi uygun görüyorum.

Arz ederim efendim. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar; SHP sıralarından «Bir sorumuz var Sayın Başkan» sesleri)

BAŞKAN — Efendim, usulümüzde, müzakereler bittikten sonra, soru sormak isteyen arkadaşları kaydediyoruz ve kayıt işlemi bittikten sonra da yeni bir sual sorma imkânını tanıyamıyoruz; çünkü bunun nerelere kadar gidebileceği tahmini güç bir hadise olduğu için, önceden, teamül olarak, soru soracakları belirliyoruz. Bu itibarla, Sayın Fuat Atalay'ın sualinden sonra sual sorma işlemi tamamlanmış olacaktır.

Sayın Atalay, soru sorarken Başkanlığa hitap edeceksiniz ve Başkan gerek görürse, sual mahiyetinde görürse Sayın Bakana soracaktır.

Buyurun.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Sayın Başkan, aracılığınızla soracağım 4 adet sorum vardır :

1. 1987 yılı içerisinde, Kasım ayı sonu itibariyle tahakkuk eden ve tahsil edilemeyen Katma Değer Vergisi ne kadardır?

Sayın Bakanın açıklamalarından da anladığım kadarıyla, vergi denetimi ve toplanmasında bilgisayar sistemine geçildiği için bu soruma hemen cevap alacağım ümidini taşıyorum.

2. 1987 yılı içerisinde, yine Kasım ayı sonuna kadar olağanüstü hal bölgesinde güvenlik amacıyla yapılan harcamaların, yine bu bölgedeki yatırım harcamalarına oranı nedir; bunu soruyorum.

Üçüncü sorum : Hemen seçimlerden sonra Birinci Özal Hükümetinin uygulamaya koyduğu zam politikasıyla vatandaşlardan ne kadar gelir elde edildiğini; tasarlandığını ve bu zamların kaç kişiyi etkilediğini soruyorum.

Son sorum : 1987 yılı içerisinde, Kasım ayı sonuna kadar, ihracatta uygulanan toplam vergi iadeleri miktarının ne olduğu ve yine birkısım ihracatçıların nohut, mercimek gibi belirli tarım ürünlerinde, Türkiye'deki iç piyasa ile ihracat fiyatları arasında çok marjinal bir fark varken; hatta nakliye ücretlerini koyduğunuzda, zaman zaman, dış satışların olduğu kalemlerde, «prim» adı altında teşvik uygulamaları yapıldı mı? Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Bakan; birinci sual, 1987 Kasım ayına göre Katma Değer Vergisinin tahsil edilemeyen miktarları?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Kasım ayını mı soruyor, yoksa kümülatif mi efendim?

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Kümülatif, Kasım ayı...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Kümülatif soruyor, Kasım ayı sonu itibariyle.

Efendim; daha geniş bir cevap vereyim. Kasım ayında tahakkuk eden Katma Değer Vergisi 297 milyar 522 milyon; tahsilat 311 milyar 887 milyon. Yani, Kasım ayında tahakkuktan daha fazla tahsilat yapmışız.

Kasım sonu itibariyle bu rakam biraz tersine. Toplam tahakkuk 2 trilyon 727 milyar 720 milyon; tahsilat 2 trilyon 421 milyar 244 milyon. Aşağı yukarı 300 milyar civarında bir tahsilat noksanımız var. Bu tahsilat noksanımız, ek vergi ödemek durumunda olan bazı kuruluşların ödeyememesi ve dahilde alınan Katma Değer

Vergisi tahsilatında bazı kuruluşlarda eksiklik görülmesindendir. Bunun da, yıl sonuna kadar telafi edileceğini zannediyorum. Kasım sonu itibariyle tahakkuk - tahsilat oranı yüzde 88,8'dir.

BAŞKAN — Evet, diğer soru lütfen.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, müsaade ederseniz, ikinci sual olan olağanüstü hal bölgesine yapılan harcama ve yatırım harcaması oranını, soru sahibine yazılı olarak takdim edeceğim.

Yine, üçüncü sualle ilgili cevabı da müsaade ederseniz yazılı takdim edeceğim.

İhracatta vergi iadesi, Kasım 1987 sonu itibariyle 450 milyar lira civarındadır. İhracatta Katma Değer Vergisi ise, 185 milyar liradır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Genel bütçeli dairelerle katma bütçeli idareler, 1 Ocak 1988 tarihinden itibaren en geç 30 Nisan 1988 tarihine kadar geçecek dönemde, her ay için 1987 Malî Yılı Bütçe Kanunları «A» işaretli cetvellerine dahil personel ödeneklerinin sekizde biri, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı bütçelerinin transfer tertiplerinde yer alan ödeneklerin altıda biri, diğer bütçe tertiplerindeki ödeneklerin onda biri hesabı ile bulunacak miktara kadar toplam harcama yapmaya yetkili kılınmıştır.

BAŞKAN — Anavatan Partisi Grubu adına Sayın İlhan Aşkın, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Aykon Doğan ve Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Mehmet Moğultay; şahısları adına Sayın Cemal Seymen, Sayın Mehmet Moğultay ve Sayın Abdullah Aykon Doğan söz istemişlerdir.

Sayın Mehmet Moğultay ve Sayın Abdullah Aykon Doğan grupları adına söz aldıkları için, birinci konuşmalarını yapacaklardır.

Buyurun Sayın Aşkın.

ANAP GRUBU ADINA İLHAN AŞKIN (Bursa) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının 1 inci maddesi üzerinde, Anavatan Partisi Grubu adına görüşlerimi açıklamaya başlarken, Yüce Meclisimizin siz değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Meclisimizin, 29 Kasım 1987 günü yapılan milletvekili genel seçimi sonunda teşekkül etmesi ve hükümetimizin yeni kurulması dolayısıyla, 1988 malî yılı bütçesinin, Anayasanın 162 nci maddesinde belirtilen süreler içinde hazırlanarak görüşülmesi mümkün olamayacağından, 1 Ocak 1988 tarihinden itibaren, devlet gelirlerinin tahsilini ve devlet harcamalarının yapılmasını sağlamak maksadıyla, bu Kanun tasarısı düzenlenmiş ve Yüce Meclisimizin onayına sunulmak üzere, huzura getirilmiş bulunmaktadır.

Sayın muhalefet sözcülerinden bazılarının belirttiği gibi, devletin bütçesiz bırakılmaması için başvurulan zorunlu bir çözüm yolu olduğu açıkça ortadadır; ama grup sözcülerini dinlediğimizde, açıkça, «ret oyu vereceklerini» beyan ettiler. Yine, şahsı adına konuşan, muhalefetin sayın üyelerinden bir arkadaşımız, herhalde Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşmalarını hatırladı veya en azından bütçe raporuna çekimser kaldıklarına dair imzayı atmış olduklarını hatırladı ve bir nebze, işi biraz ortada tuttu; ama ne yazık ki, Doğru Yol'un sözcüsü ise, burada hepimizin huzurunda bir ders verir gibi ifadelerle, zannetti ki, kendisinin karşısında öğrenciler var, geniş kapsamlı bir ders verdi; ama Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı görüşmeleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporundaki imzasını da âdeta inkâr edercesine «ret oyu vereceğini» ifade ettiler.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Olur mu öyle şey Sayın Başkan?

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Bu da, Yüce Meclisimizin huzurunda konuşulmuş ve rapor da sayın milletvekillerimizin hepsinde mevcuttur. Takdirleri Yüce Meclise bırakıyorum.

Bütçe olmadan, devletin gelirlerini toplaması ve harcama yapması mümkün değildir. Bütçenin zamanında çıkarılmaması, kamu hizmetlerinin durması sonucunu doğurabilecektir. Şüphesiz, kamu hizmetlerinin kesintiye uğratılmaması bakımından, ortaya çıkan bu boşluğun geçici bütçelerle doldurulması cihetine gidilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Nitekim, maliye ve bütçe otoriteleri, geçici bütçe uygulamalarının birkaç usulle yapılabileceğini ifade etmektedirler.

Birinci usule göre, geçmiş malî yıl için kabul edilmiş olan ödeneklerin bir süre daha uzatılması kabul edilebilir. Bu uzatma, bazı memleketlerde parlamento tarafından yapılır, bazılarında ise, hükümetin bu uzatmaya karar verme yetkisi kabul edilebilir.

İkinci usule göre, meclise sunulan yeni bütçe tasarısının geçici bir süre için uygulamasına izin ve karar verilebilir.

Diğer bir usule göre de, geçmiş yıl bütçesinin uygulanmasına belirsiz bir süre içinde karar verilebilir.

Demek ki, hem Türkiye'de, hem de dünyanın çeşitli ülkelerinde geçici bütçe uygulama esası ve usulleri bütçe literatürüne geçmiş bulunmaktadır. Cumhuriyet tarihimizde de, 1924, 1925, 1931, 1932 ve 1949 yıllarında, bütçe, zamanında, Meclisçe tasdik edilemediğinden ve yine 1965 ve 1970 yıllarında da, bütçenin Millet Meclisinde reddi sebebiyle geçici bütçe uygulamalarından söz edilebilir.

Görüşülmekte olan geçici bütçe tasarısının 1 inci maddesiyle, hükümetimize, 30 Nisan 1988 tarihine kadar yetki söz konusudur. Her ne kadar, sayın muhalefet sözcüleri süreye itiraz etmekte iseler de, bizce Anayasanın 162 nci maddesinde belirlenen 75 günlük süre göz önüne alındığında ve az evvel de Sayın Bakanımızın, üzerinde dura dura ve altını çizerek ifade ettiği gibi, hükümetimizin henüz kurulduğu düşünülerek, azamî dört aylık bir sürenin yeni bütçe hazırlıkları bakımından makul bir süreyi kapsadığını düşünebiliriz. Herhangi bir sıkışıklığa mahal bırakılmaksızın ve de 1987 yılı sonu rakamlarının elde edilmesiyle hazırlanacak bir bütçenin, memleketimiz ekonomisine daha gerçekçi bir yaklaşımla hizmet vereceği de, şüphesiz, gözler önündedir.

Meselelere, hiçbir zaman, kulağa hoş gelen sloganlarla yaklaşılmamış, özellikle ekonomiyi tahrip edecek tavizlerden şiddetle kaçınılmıştır. Ama geliniz görünüz ki, muhalefetin sözcüleri ve bazı çevreler, Anavatan Partisi iktidarına ve onun Hükümetine, Genel Başkanı ve Başbakanı Sayın Turgut Özal'a büyük eleştiriler yöneltmekte ve kapkaranlık tablolar çizmekten vazgeçmemektedirler. Neredeyse, Türk ekonomisinin bittiği, ekonomiyi yönlendirenlerin yanlış kararlar alıp, ekonomiyi çıkmaza soktukları, her işin sonuna gelindiği intibaını veren karamsar söz, yazı ve yorumların artık bizlerde de bir alışkanlık haline getirilme gayretleri olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Belki, münakaşa edilebilecek konular, sıkıntılar olabilir. Gelişmekte olan ülkelerde, daha fazlasının görülebildiği bu konuların da, elbirliği ile üzerlerine gidilip çözümlerini bulmak ve önermek hepimizin görevidir; ama geliniz, insaf ile, iyileri ve doğruları da söyleyelim, yiğidin hakkını yiğide verelim; gerçekten, şu dört yıllık Anavatan Partisi iktidarı zamanında, birçok işlerin yapıldığını, büyük bir gelişme süreci içine girildiğini kabul edelim; çağ atladığımızı da kabul edelim.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Nasıl atladınız çağı?

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Ve «Çağ atlamak da neymiş, çağ atlamak nasıl oluyor?» diye sorulursa; şunu söylemek isterim : Muhalefetin saygı duyduğumuz bir sayın liderinin, bundan üç dört yıl önce, acaba, 1987 Türkiyesinde seçimler yapılacağını, bu seçimlere katılacağını ve bu seçimlerde, helikopterle 12 ilçeyi bir günde dolaşabileceğini; Adana'nın, Bursa'nın ilçelerini bir günde katederek dolaşacağını ve seçim propagandası yapacağını, hayal dahi etmesi mümkün olabilir miydi? (DYP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Helikopteri de mi sen getirdin?

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Bu olayı yaşadık ve zannediyorum, Anavatan Partisi iktidarı döneminde, sayın liderimiz de, böylece çağ atlamış olmuyor mu?

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Daha, ip atlayamadınız.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

Sayın Aşkın, tasarı istikametinde konuşmanızı rica ediyorum; lütfen tasarının genel havası dışına çıkmayalım efendim.

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Oldu efendim, 1 inci maddeyle alakalı...

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Helikopterleri mi getirmişler?

BAŞKAN — Lütfen efendim... Biz vazifemizi yaparız.

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Muhalefetin sayın liderleri ne kadar endişeli tablo çizmeye çalışırlarsa çalışsınlar, takip edilen politikaların, hem milletlerarası kuruluşlarda, hem de iş çevrelerinde çok olumlu değerlendirildiği, açıkça ifade edilmekte ve görülmektedir.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Sermaye adına mı konuşuyorsun?

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Az önce de belirttiğim gibi, aksayan ve giderilmesi gereken konular ve meseleler de mutlaka vardır. Sayın Başbakanımız, hükümet programı vesilesiyle, eğitim ve öğretim meseleleri, sağlık konuları ve kültür meselesi üzerinde, millî kültürümüz üzerinde önümüzdeki dönemde de hassasiyetle durulacağını açık bir dille bu kürsüden ifade etmişlerdir.

BAŞKAN — Sayın Aşkın, rica ediyorum toparlayın.

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — 1 inci madde üzerinde konuşsun.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen... İhtar ettik, görevimizi yaptık efendim; uzatmayalım.

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Türkiye'deki gelişmeleri çok açık bir şekilde görmemiz mümkündür.

Devlet Planlama Teşkilatından alınan teşvik belgelerindeki önemli artışların, ithalatımız içindeki yatırım mallarının payının büyük oranlara çıktığını görmemiz, inşaat ruhsatlarındaki sayısal artmalar, elektrik enerjisi ve çimento üretimindeki artışlarla, Türkiyemizde ülke çapında bir yatırım seferberliğinin başladığını ve bunun sonucunda da işsizlik sorununun çözümüne gelecekte önemli katkıların olacağı da açıkça görülmektedir.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Hayalî tablo...

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Öte yandan, lokomotif sektör olarak, konut sektörüne ağırlık verilirken, silah ve otomotiv sektörlerindeki olumlu gelişmelerin de önümüzdeki yıllarda, bu yılda da görüldüğü gibi görüleceği açıkça ortadadır. Hayal mi, gerçek mi, gidin şehirlerin çevresini şöyle bir dolaşın, yapılan konutları görün; gecekondu bölgelerindeki insanların yüzünün gülmeye başladığını görün.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Hangi ülkeden bahsediyorsun?..

BAŞKAN — Sayın Sökmenoğlu, bu dördüncü ricam oluyor zatı âlinize. Zatı âliniz konuşurken hiçbir arkadaşımız müdahale etmediler. Bu itibarla, kendinize yapılmayan bir şeyi başkalarına yapmayınız lütfen.

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Enflasyon konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

BAŞKAN — Sayın Aşkın, süreniz doldu, toparlayınız; Çünkü, daha 18 madde görüşeceğiz, 7 madde üzerinde gruplar söz almışlardır. Her madde bir saat devam etse, aşağı yukarı gece saat 12.00'ye 01.00'e kadar çalışma zureretimiz var. Bu itibarla, süreyi aşmamaya arkadaşların riayet etmesini rica ediyorum.

İLHAN AŞKIN (Devamla) — Sayın Başkanım topluyorum, bir dakika içinde tamamlayacağım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, geçtiğimiz dört yıl içinde ekonomiyi yönlendirenler (sanayiciler, ihracatçılar, iş çevreleri) sanıyorum epeyce tecrübe sahibi olmuşlardır. İşte bu tecrübe birikimleri olumlu yönde kullanıldığı takdirde, önümüzdeki dönemde, Türkiye, inşallah 20 milyar dolarlık ihracatı, bir o kadar ithalatı, turizm gelirleri ve diğer gelirleriyle, velhâsıl 50 milyar dolarlık bir ticaret hacmi ile, Avrupa'nın sayılı ülkeleri içindeki haklı yerini alacaktır. İnancımız ve ümidimiz bu bakımdan tamdır.

Gelişen ekonomilerde bazı sıkıntılar zaman zaman olabilir. Her meseleyi iyi niyetle, azimle ve sabırla çözmek, herhalde en doğrusu olacaktır. Akılcı politikaları cesaretle ve inanarak uygulamaktan kaçınmamak gerekir. Cenabı Allah hepimizin ve hükümetimizin yardımcısı olsun. Bu bütçe kanunu da, hayırlısıyla görüşülüp tasdik edildikten sonra, memleketimiz için hayırlı ve uğurlu olsun.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Aykon Doğan; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Doğru Yol Partisi Meclis Grubunun, görüşülmekte olan tasarının 1 inci maddesi üzerindeki görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

Önce, Sayın Maliye Bakanının, görüşmekte olduğumuz bu tasarının bütçe kanunu tasarısı mıdır, yetki kanunu tasarısı mıdır konusundaki açıklamalarına değinmek istiyorum. Bu kanun tasarısı, her yanıyla bir bütçe kanunu tasarısıdır; çünkü, literatürde, bütçe kanunu, hükümetlere harcama yetkisi verir, gelir toplama yetkisi verir; mezuniyet verir. Şimdi bu tasarı ile Sayın Bakan hangi yetkiyi alıyor? Harcama yetkisi alıyor, gelir toplama yetkisi alıyor, vergi kanunlarını uygulama yetkisi alıyor. Zaten, bütün bütçe kanunlarının genel esprisi de budur.

Bütçe kanunları sürelidir; bu kanun tasarısı da sürelidir. Bütçe kanunlarının bütün vasıflarını haiz; ancak muhteviyatı olmayan bir bütçe kanunu tasarısıdır bu.

Sayın Maliye Bakanı ifade ettiler ki, «Burada sadece enflasyonu tartışmayalım...» Tartışmayalım, biz de bunu istiyoruz. Gelin, hükümet olarak bu kanun tasarısı üzerindeki tartışmaları bütçe kanunu çerçevesinde yapalım; o zaman, enflasyon dışında, millî geliri, millî gelir dağılımını, Türkiye'nin, 120 ülke arasında gelir dağılımı bakımından en bozuk on ülke arasına girdiğini ve Türkiye'nin bugün tarım ürünleri ithal ettiğini burada tartışalım. Gerçek bütçe tartışması böyle olur. Biz bundan yanayız, bundan da kaçmıyoruz.

Biz aslında, burada, bütün bakanlıklara ve idarelere verilecek paraları ve bunların sarfını tartışmak durumundayız. Bu, bu Meclisin görevidir. Bugün, Sağlık Bakanlığı bütçesini getirin; Sağlık Bakanlığına bu dört aylık sürede vereceğiniz paranın miktarını tartışalım. O zaman, 1987 yılı Türkiyesinin, parası olanın hastane kapılarında kabul edildiği, parası olmayanın hastane kapılarından kovulduğu bir Türkiye olduğunu görürsünüz. Bunu tartışalım, bunu! (DYP ve SHP sıralarından alkışlar).

Eğer isterseniz, Millî Eğitim Bakanlığına bu dört ay içerisinde vereceğiniz paranın ne olduğunu tartışalım; biz bundan kaçmıyoruz. O zaman görürsünüz ki, bu harcamalarla, 600 bin gencin 350 binini iki ay sonra, üniversite kapısından gene kovacaksınız, gene köylerde dahi dörtlü tedrisata devam edeceksiniz ve köy çocuklarına, köyden yetişen insanlara, fakir fukaraya, üniversitede tahsil yapma imkânı vermeyeceksiniz. Eğer biz bunu bir bütçe kanunu gibi tartışsaydık, bu gerçekleri huzurlarınızda ortaya koyardık ve bu tartışmalar neticesinde hükümet de Türkiye'nin gerçeklerini daha iyi görür ve gerekli tedbirleri alırdı.

Şimdi, bir diğer konuya da değinmek istiyorum; «Çağ atlamak» meselesi... Helikoptere binmekle çağ atlanmaz. Çağ atlamak, önce dünya görüşü meselesidir. İnsan haklarına saygı duyuyorsanız, temel hürriyetlere saygı duyuyorsanız, çağ atlarsınız... (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar). Çağ atlarsınız; ama insan hakları yasaklanmış...

GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Sayın Başkan, bütçe üzerinden...

ÜNAL AKKAYA (Çorum) — Bütçe üzerinde konuş!

METİN BALIBEY (Afyon) — Sayın Doğan, madde üzerinde konuşun.

BAŞKAN — Müsaade edin efendim, süresini dolduracak sayın arkadaşımız. Lütfen efendim...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — ... sebebi olmadığı halde ceza verilmiş bir insanın cezasının devam etmesi konusunda çalışırsanız, referandumda böyle çalışırsanız, siz, Türkiye'yi ileriye doğru değil, ortaçağa doğru çağ atlatmış olursunuz. (DYP ve SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar). Bunları bir gün tarih yazacaktır, siz ve çocuklarınız bunları okuyacaksınız ve bunlardan, hepimiz, en başta sizler ve bizler ibret alacağız. Tabiî, bundan utanan utanacak; görevini yapan ve referandumda az da olsa kazananlar da, bu memlekete, bu milletin alnına kara bir yazı yazdırmayışlarının mutluluğunu yaşayacaklardır. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar, SHP sıralarından alkışlar).

Değerli arkadaşlarım, Sayın Maliye ve Gümrük Bakanı diğer bir konuya değindiler; «Biz bu kanunla yetki istiyoruz» dediler. Aslında bu, bütçe kanunu. Şimdi, nasıl yetki istiyorsunuz; bu yetkilerin ne anlama geldiğini tartışalım.

Aslında, burada istenen yetki, dört ay daha, 1987 bütçesinin uygulanmasıdır. Sayın Maliye Bakanı ifade etti ki, «1987 konsolide bütçesinin harcama kalemleri 11 trilyondu, bu yetmedi, 800 milyarlık daha bir ek ödenek getirdik...» Demek oluyor ki, konsolide bütçenin masraf kalemleri bugün 12 trilyonu bulmuştur. Bunun üzerine 3 trilyonluk fon bütçenizi ekleyin, 1.5 trilyonluk KİT bütçenizi ekleyin, 16 trilyona varırsınız. 16 trilyonu gayri safi millî hâsılaya mukayese ediniz, yüzde 32 oranına varırsınız.

Yani, gayri safi millî hâsılanın yüzde 32'sini tüketen bir bütçeydi 1987 bütçesi. Biz bu bütçenin 1987 başına doğru olan tartışmalarını hatırlıyoruz. O zaman «Bu büyüklükteki bir bütçeyi yüzde 40'ların üstünde bir enflasyon yaratmadan finanse edemezsiniz» denildiğinde, Sayın Maliye Bakanı, «Hayır, yüzde 20 ile bunu kapatacağız» demişti; ama bugün memnuniyetle görüyoruz ki, yüzde 20'lik enflasyonu değil, yüzde 40'lık enflasyonu burada kabul etmiştir. (DYP sıralarından alkışlar).

Bir konuya değinmek istiyorum. Herkes, hâlâ 1980'lerden önceki enflasyon tortularından bahsediyor. 1987 yılı bitmek üzere. Sizin dört yıllık icraatınız var; olsa olsa bu dört yıllık icraatın tortusu tartışılır bugün, dört yıllık enflasyon tortusu tartışılır.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — O zaman, sende Gelirler Genel Müdürüydün.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Onun için, 1987 yılındaki yüzde 40'ların üstündeki enflasyonun sebebi, 1987 bütçesidir. Bu bütçe - Sayın Maliye Bakanı açıkladı - 1 trilyonun üstünde açık veriyor. Buraya gelindiği zaman «denk bütçe» denmişti. Bir sene önce «denk bütçe» denen bütçeyi bugün «açık bütçe» diye kabulleniyorsunuz. Enflasyon ortamında açık bütçe yapılıp yapılmayacağını takdirlerinize bırakıyorum.

Diğer bir konu, bu bütçe açık bir bütçedir. Bu bütçenin açığı sadece 1 trilyonluk açık değildir. Bütçe ile 900 milyarlık iç borç öngörülmüştür; ama görüyoruz ki, bugün yeni iç borç, 1987 bütçesinde 1,8 trilyona gitmektedir; devletin iç borç stoku 4 trilyona doğru yükselmiştir. Bu bütçe, hem açıkla finanse edilen, hem de aşırı borçlanmayla finanse edilen bir bütçedir. Şimdi bizden istediğimiz, böyle bir bütçenin 1988'de de dört ay uygulanma-

sıdır; bunu bizim kabul etmemiz mümkün değildir.

1987 bütçesinin temel vasfı, - huzurlarınızda ifade ediyorum - enflasyonist bir bütçe olmasıdır. Şimdi, Sayın Başbakan konuşmalarında hep şunu tekrar eder : «Enflasyon varsa bir memlekette, onu zamlar takip edecektir. Eğer, bir bütçe açıksa, enflasyon kaçınılmazdır. Açık bütçeyi, defalarca, enflasyonun sebebi görmüştür. Burada, enflasyonun sebebini sadece açık bir bütçe olarak nitelemek ve bunu sadece Maliye Bakanlığının üstüne yıkmak biraz insafsızlık olur.

Bakın, Sayın Başbakan enflasyonun diğer sebepleri konusunda da ne diyor; konuşmasını basından aynen alıyorum : «Sayın Başbakan 7 Ocak 1984'te düzenlediği basın toplantısında ortadireğe getirdiği imkânlar üzerinde dururken, gazetecilere bir tabaka parlak beyaz kâğıt gösterdi, «İşte bu gördüğünüz banknot kâğıdıdır» dedi...

BAŞKAN — Sayın Doğan, süreniz dolmuştur, toparlayınız efendim.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — «Ve ilave etti, - Bir tabaka banknot kâğıdına 280 bin lira basabiliriz. Bu kâğıtlardan elimizde 3 milyon tabaka var. Demek ki, bu kâğıtlara 800 milyar lira basıp zam isteklerini karşılayabiliriz; ama bu, vatandaşın gözünü boyamaktır, vatandaşı aldatmaktır, biz bunu yapmayız - dedi».

Şimdi, Sayın Maliye Bakanına müjdeliyorum, hazine bakanına müjdeliyorum, diyorum ki, 1987 yılında banknot matbaasının elinde bulunan 3 milyon tabaka parlak kâğıt kullanılmıştır; Sayın Başbakanın bu sözlerine rağmen kullanılmıştır. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar, SHP sıralarından alkışlar).

Bugün, emisyon (banknot arzı) 1987 yılı başından 1987 yılı sonuna 1 trilyon artmıştır. Bununla da yetinilmiştir, Merkez Bankası kredileri 1 trilyon artmıştır; yani yüzde 51 artmıştır. Bunları kim kullanmıştır? Bunları devlet kullanmıştır.

BAŞKAN — Sayın Doğan, önünüzdeki notlara göre, bu beyanlarınızı zannediyorum yarım saate sığdıramazsınız. Bu itibarla, konuşma süreniz hayli geçti, toparlayınız; rica ediyorum efendim.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Sayın üyeler, 1987 bütçesinin transfer harcamalarına bakalım, bir de bunların masraf kalemlerine bakalım, enflasyon olduğunu ve enflasyonun sebeplerini böye kısaca ortaya koyduktan sonra.

Transfer harcamaları 1987 bütçesinde yüzde 44,5'tur. 1983 - 1986 döneminde transfer harcamaları yüzde 34'tür ve, transfer harcamalarını, (devlet borç ödemelerini) dört yıllık iktidarınız döneminde yüzde 45'lere getirdiniz. Bu bütçe ile istediğiniz transfer ödeneği, dört aylık bütçe rakamları içinde yüzde 55'tir; yüzde 45'ten yüzde 55'e çıkarıyorsunuz.

Sayın Genel Başkanımız dün, «Devlet borç batağına gidiyor» dedi. Huzurlarınızda, bu dört aylık bütçeyi, tarafınızdan ikrar edilmiş, «Devlet borç batağına saplanmıştır» beyanının bir belgesi olarak takdim ediyorum, (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Aykon Doğan, Başkanlığın ikazını hiç nazarı itibara almıyorsunuz; hayli zaman geçti, lütfen toparlayınız.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, bu dört aylık bütçede, devlet, yatırım yapmak imkânını bulamamaktadır ve bu dört aylık bütçeyle, cari harcamaların, yapılması

da, memurlar ve işçiler için istenilen imkânların verilmesi de mümkün değildir.

Sözlerimi bitirirken bir noktaya daha değinmek istiyorum: Bu dört aylık bütçeyle, bütçe disiplini de kendi içinde bozulmaktadır. Aslında bugün, bütçe disiplini de yoktur. Konsolide bütçe dışında, fon bütçeniz var, KİT bütçeniz var, borç bütçeniz var, faiz bütçeniz var. Şimdi, bunlara bir yenisini daha getiriyoruz; dört aylık geçici bütçe... Benim üzerinde durmak istediğim, bu bütçelerden en önemlisi olan fon bütçesidir. Fon bütçesi, iktidarları toplum huzurunda zan altında bırakan bütçedir. Bu bütçe üzerinde ısrar etmeyiniz ve bu kanun tasarısıyla getirdiğiniz yüzde 30 nispetini yüzde 100'e çıkarınız, kendinizi zandan kurtarınız.

Hepinize saygılar sunarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Mehmet Moğultay; buyurun. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA MEHMET MOĞULTAY (İstanbul) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; geçici bütçe olarak adlandırdığımız dört aylık yetki kanunu tasarısının 1 inci maddesinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında, bu maddeye grup olarak muhalif kaldığımızdan, bu konudaki görüş ve düşüncelerimizi, grup adına, Yüce Meclise arz etmek için söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, geçici bütçeler, mecbur ve mahkûm olmadıkça çıkarılmamalı, kuralı üzerine oturtulmalıdır. Geçici bütçelere başvurulmasının asıl nedeni, bütçenin Meclis tarafından tahkikinin malî yılbaşından sonraya bırakılmasıdır. Bu gecikmenin muhtelif sebepleri olabilir: Bir ülkede siyasî bir buhran olabilir ve bu nedenle parlamentodaki müzakereler sekteye uğrar. Bugün - Sayın Başbakanın ifadesiyle - ülkemizde siyasî bir bunalımdan bahsetmek mümkün değildir; çünkü, Sayın Başbakan seçim konuşmalarında, «Ben olmazsam ülkede siyasî bir buhran olur» demişti. Bununla, - o zaman anlamıştık ki - siyasî buhran Sayın Özal tarafından özel bir odaya hapsedilmiştir. Ülkede siyasî bir buhran olmadığına göre, geçici bütçenin nedenleri yoktur.

Parlamentonun veya parlamentodaki komisyonların, bütçe görüşmelerini ihmal etmeleri veya çalışma metotlarının bozuk olması nedeniyle bütçe Meclise vaktinde verilmemiş olursa, bu da gecikmenin bir nedenidir; bizce, bunun da koşulları yoktur.

Üçüncü neden olarak, hükümet bütçeyi vaktinde hazırlayıp Meclise tevdi etmediği zaman geçici bütçeler söz konusu olur. Şimdi, hükümet bütçeyi vaktinde hazırlayıp Meclise vermediğinden, geçici bir bütçe çıkarma zorunluluğu hâsıl olmuştur.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Verdi, verdi; kadük oldu.

MEHMET MOĞULTAY (Devamla) — Şimdi, bizim yetki tasarısı olarak görmediğimiz, ama böyle anılan bu tasarının 1 inci maddesindeki dört aylık süreyi anlamak mümkün değildir. Geçmiş hükümet dönemlerinden bugüne kadar, dört aylık bir uygulama olmamıştır.

Biraz daha gerilere gitmek istiyorum: 1931 yılında, bütçe geciktiğinden - 1806 sayılı Kanunla - iki aylık geçici bütçe çıkarılmıştır. 1949 yılında, bütçe vaktin-

de çıkmadığı için, iki ayrı zamanda, ocak ve şubat aylarını kapsamak üzere iki aylık geçici bütçe çıkarılmıştır. Son dönemlerde, 1965, 1970 ve 1974 yıllarında da üç geçici bütçe çıkarılmıştır. 1965 yılında, yurdumuzda ilk kez, bir bütçe, Millet Meclisi tarafından kabul edilmediği için reddedilmiştir. Bütçenin reddi, hükümete karşı bir güvensizlik olarak telâkki edilmiştir; yerine yeni bir hükümet kurulduğundan, geçici bir bütçe çıkarılmıştır. 1970 Malî Yılı Bütçesi de reddedilmiştir. Bunun üzerine, 1237 sayılı Yetki Kanunu çıkarılmıştır. Buradaki süre de üç ayı kapsamaktadır. Bir diğeri de 1974 yılında olmuştur.

Görülüyor ki, hem 1931, hem 1949, hem 1965, hem 1970 ve hem de 1973 - 1974 dönemindeki bütçeler dört aylık bir süreyi kapsamamaktadır. Aslında, bu dönemlerdeki bütçeler de, siyasî dayanağı olmayan bir dönemde çıkarılmıştır. Şimdi durum tamamen farklıdır. Sayın Başbakanımız aynı Başbakandır, koltuğu değişmemiştir, kendisi değişmemiştir. Maliye Bakanı aynı Maliye Bakanıdır, değişmemiştir. Bürokrasi aynı bürokrasidir. Sayın Başbakan dünkü konuşmasında ve her fırsatta, her dönem için yeni bir kehanette bulunmaktadır. Sayın Başbakan, kendisinin tekrar seçilmeyeceğini söylemiyordu. Öyle ise, niçin, bütçe tasarısını zamanında Meclise vermedi, böylece kanun da kadük oldu değerli arkadaşlarım?

Sayın Bakan bizce geçerli olmayan; ama asıl nedenini bildiğimiz sebeple diyor ki, «Seçim oluşu, kabinede birkaç bakan değişikliği - Sayın Bakan, siz yerinizde duruyorsunuz - zamana ihtiyaçlarının bulunduğu...» Bu dört ay da büyük bir kehanet; yani iki ay değil, bir ay değil de dört ay. Niçin dört ay olduğunu da biraz sonra söyleyeceğim; çünkü, Sayın Başbakanımız hep ithal malı kavramlar getirir. Bu dört aylık süre de bir yerden ithaldir, onu şimdi söyleyeceğim. «...ve Yüksek Planlama Kurulunun çalışmalarını bitiremediği...»

Sayın Başkan, Sayın Bakan, bunlar, belli bir düzeye gelmiş, Türkiye'nin siyasal yaşamını belirleme noktasındaki insanlar için çok gülünç bulduğumuz nedenlerdir. Gelin, bu işin aslını bulalım değerli arkadaşlarım.

Aslında, dört aylık süre böyle bir sıkıntıdan kaynaklanmıyor; bunun içinde ve altında, yeni bir tür politika yatmaktadır. Bu nedenle, bu dört aylık süre ithal malı bir süredir. Bunun altında asıl bütçenin geciktirilmesi yatmaktadır. Bu, Türkiye'de, Özal Hükümetince bir başka şekilde veya yöntemde, gelenek haline getirilmek istenmektedir; çünkü, Sayın Özal bununla, tahminlerdeki isabet nispetini yükseltmek istemektedir. Maksat budur ve bunun için dört aylık süre gelmiştir. Bildiğimiz kadarıyla, Sayın Özal, malî yılı mart ayı başına almak istiyordu. Niçin bu süre mart ayı olarak kabul edilmiyor?

Değerli arkadaşlarım, İngiltere'de de buna benzer bir yöntem vardır. İngiltere'de malî yıl 1 Nisandan sonra başladığı halde, bununla ilgili tahsisat kanunu, vesair kanunlar temmuz sonunda veya ağustos başlarında kabul edilir. Bu sebeple, malî yılbaşı ile tasdik arasında geçen dört aylık müddet zarfında da İngiltere'de yeni tahminlere başvurulur. Sayın Başbakanımız, işte burada da bir çağ atlamaktadır değerli arkadaşlarım. Bilim dışlanarak, özgürlükler yadsınarak, gerçekler inkâr edilerek çağ atlanmaz. Türkiye'de bir süreden beri çağ atlayan, Türkiye değildir, çağ atlayan

Sayın Özal'dır. 1977 yılında bir siyasî partiden milletvekili dahi seçilemeyen Sayın Özal'ın, 1983 senesinde Başbakan olması bir çağ atlamadır. (ANAP sıralarından gürültüler) Yine, ülkemizde parasız pulsuz insanların ellerinin balda, ceplerinin kârda olması, Ankara'dan Arabistan'a atlanması da bir çağ atlama olabilir. (SHP sıralarından alkışlar) Ama böyle gerçekler inkâr edilerek çağ atlanmaz.

BAŞKAN — Sayın Moğultay, 1 dakika süreniz kaldı, lütfen toparlayınız efendim.

MEHMET MOĞULTAY (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Sayın Özal bu uygulaması ile, geçici bütçe usulünü Türkiye'de yerleştirmek istemektedir. Geçici bütçe, hem teorik, hem de pratik bakımdan uygun usul telâkki edilemez, uzunca bir süreyi kapsayamaz, kapsaması son derece vahim bir olaydır.

Değerli arkadaşlarım, parlamento - hükümet münasebetleri bakımından, bunu başarıyla yapabilen İngiltere istisna edilirse, asıl bütçeyi malî yıla girmeden önce tasdik ettirmeyerek geçici çarelere başvuran her memleket, bu usulden zarar görmüştür ve görmektedir.

Değerli arkadaşlarım, geçici bütçeler, yıllık bütçe kabul edilinceye kadar, bir veya birkaç aylık bir süre için, belli sınırlar içinde, gelirlerin toplanması ve giderlerin yapılmasına izin veren bir yetki yasasıdır. Geçici bütçeler genellikle bir aylık yapıldığından, bunlara «Onikide bir bütçe» adı verilir ve geçici bütçelerde, bir önceki yıl esas olarak alınır.

Değerli arkadaşlarım, bu Meclise, özellikle Anavatanlı arkadaşlarıma söylüyorum: Yeni geldik, ben de yeni geldim. 1987 bütçesinin uygulamalarını görmedik; büyük bir töhmet altındayız. Buraya geldiğimiz zaman, belirli sorumlulukları taşıyarak geldik...

BAŞKAN — Sayın Moğultay, toparlayınız efendim.

MEHMET MOĞULTAY (Devamla) — Egemenlik kayıtsız ve koşulsuz milletindir şartıyla geldik. Şimdi bu hükümet, yeni politikalar üreteceğine, dört aylık süreyle, yanlışı, yanlış ile uygulamak istemekte, bizleri ve sizleri bir nevi onay makinesi haline getirmektedir; çünkü, 1987 bütçesi enflasyonist bir bütçedir, hızlı kalkınmayı engelleyen bir bütçedir, 1987 bütçesi sanayileşmeyi engelleyen bir bütçedir, adaletsiz ve disiplinsiz bir bütçedir, denk bir bütçe değildir. Bu nedenle, geçici bütçe döneminin 1.1.1988 31.3.1988 olarak kabulünde, biz, Sosyaldemokrat Halkçı Parti olarak zaruret görüyoruz ve bu konuda önerge vereceğiz. Yüce Meclisin takdirlerine sunuyorum.

Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Moğultay, şahsınız adına da konuşmak ister misiniz efendim?...

MEHMET MOĞULTAY (İstanbul) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Sayın Aykon Doğan; şahsınız adına buyurun. (ANAP sıralarından «Daha önce konuştu» sesleri)

Efendim, o grup adınaydı, şimdi şimdi şahsı adına konuşacak.

Yalnız, Sayın Doğan, sürenizi bu seferde de aşmamanızı rica edeceğiz. İçtüzük hükümlerine göre, şahsı adına maddeler üzerinde konuşma süresi 5 dakikadır efendim.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; şahsım adına konuşma süre-

sini 5 dakika olarak kullanmaya çalışacağım. (ANAP sıralarından «Çalışacagım ne demek?» sesleri) Çalışacağım. Çalışmak da bir vaattir; yani çalışmayacağım mı diyeyim; çalışacağım elbette.

BAŞKAN — Lütfen efendim, söz atıp karşılıklı konuşma 1 dakikayı alır. Bunu yapmadığınız takdirde arkadaşımız 5 dakikada konuşur, iner; lütfen...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Fonlar üzerinde kalmıştık. Fonlar hakkında demiştim ki, hükümetlerin fon bütçelerinden uzak kalmaları kendi lehlerinedir; çünkü, fonlarla finanse edilen icraatlar, o icratı yapanları kamuoyunda tohmet altında tutar.

Değerli arkadaşlarım, fonların nasıl harcandığını hepiniz bilirsiniz. Fonlarda bir harcama nizamı yoktur. Fon bütçelerinde, Devlet Muhasebei Umumiye Kanununun hükümleri uygulanmaz, Devlet İhale Kanununun hükümleri de uygulanmaz. Fon bütçelerinden bir ihaleyi istediğinize verebilirsiniz; onu, açık artırmaya, kapalı zarfa, eksiltmeye de çıkarmayabilirsiniz. Hatta bu bütçelerden, iş ypaılmadan, hizmet görülmeden, taahhüt yerine getirilmeden para da ödeyebilirsiniz. Halbuki, devletin bütçesine göre yapılacak harcamalarda, önce işin yapılması, malın satın alınması esastır.

Tabiî, ben burada ödeyebilirsiniz diyorum; fon bütçelerinden, iş yapılmadan para ödeyebilirsiniz ve buna da «Avans verdik» diyebilirsiniz. Bu yolla birtakım insanları zengin etmek de mümkündür. Adama 10 milyar lira verirsiniz; yapacağı iş altı ay sonra, altı ay sonraki fiyatlarla size getirir; yüzde 50 faiz haddiyle avans verdiğiniz adamın cebine 2,5 milyar lira koyarsınız.

Onun için, diyorum ki, geliniz bu fonlardan vazgeçelim ve bu fonları bütçe içine alalım, Meclisin murakabesine getirelim. Meclisin murakabesinde olmayan harcamalar, sözümün başında da ifade etmiş olduğum gibi, kamuoyunun gözündedir ve bu harcamaların üzerinde zan vardır, itham vardır. Biraz sonra fonlarla ilgili bir madde gelecek, onun için, iktidar partisine buradan sesleniyorum; yüzde 30'luk kısmını bütçe içine alınış olduğunuz bu fonların, geliniz, yüzde 100'ünü bütçe içine alıp, daha istikrarlı ve daha birlik içinde olan yeni bir bütçe yapalım.

Sayın üyeler, şimdi, 1987 yılı bütçesini dört ay ileriye taşıyan bu bütçe iyi bir bütçe midir, değil midir, biraz da bunun üzerinde durmak istiyorum.

İyi bütçe, vatandaşların beklentisi açısından, daha çok iş, daha çok aş, daha çok yatırım ve daha güvenli bir yaşamdır; ayrıca, gelecek için bir ümittir. Bu dört aylık geçici bütçeyle devletin yatırım harcamalarına ayırdığı pay yüzde 12'dir; yani harcamalar içindeki payı yüzde 12'dir. Geçici bütçe bu açıdan vatandaşlara bir ümit vermemektedir. Geçici bütçeden, vatandaş, pahalılığın durmasını, satın alma gücünün artmasını, gelirinin erimemesini bekler. Görüyoruzki, dört aylık geçici bütçe, aslı gibi, enflasyonist olacaktır; büyüklükleri itibariyle enflasyonist olacaktır, transfer harcamaları itibariyle enflasyonist bir bütçe olacaktır. Bunun için de, bu dört aylık geçici bütçeyi iyi bir bütçe olarak kabul etmek mümkün değildir.

BAŞKAN — Sayın Doğan, lütfen toparlayın efendim...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Bitiriyorum efendim.

Vatandaş, iyi bir bütçeden, sağlık harcamalarının insan haysiyetine yakışır boyutlarda olmasını bekler, eğitim ve kül-

tür harcamalarının insan haysiyetine, toplum haysiyetine ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir düzeyde olmasını ister ve nihayet, iyi bir bütçeden, vatandaş, adil bir gelir dağılımı sağlamasını ister.

Bütün boyutlarıyla baktığımız zaman, bu dört aylık geçici bütçe, vatandaşımıza hiçbir zaman ümit vermemektedir, güven vermemektedir. Yapısıyla, muhtevasıyla ve harcama usulleriyle iyi bir bütçe niteliğinde değildir. Bu nedenle, Doğru Yol Partisi Grubu olarak, bu bütçe için yetki vermemiz mümkün değildir, bu mesuliyete, bu sorumluluğa iştirak etmemiz mümkün değildir. Onun için, burada açıkça ifade ediyorum, bu bütçeye oyumuz ret olacaktır.

Daha önce grubu adına konuşan sözcü arkadaşım dedi ki, «Doğru Yol Partisi...»

BAŞKAN — Sayın Aykon Doğan, Sayın Aykon Doğan, her ricamızda tekrar başlayıp...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, son cümlemi söylüyorum.

Sözcü arkadaşım dedi ki, «Doğru Yol Partisi Grubu komisyonda niçin müstenkif kaldı?» Sizi, bu bütçe üzerinde, iyileştirme bakımından biraz serbest bırakmak istedik. Biraz insafa gelirsiniz de, bunu Genel Kurulda daha iyileştirirsiniz diye bu fırsatı size vermek için müstenkif kaldık; ama gelişmelere göre gördük ki, bu bütçenin muhteviyatı üzerinde ve prensipleri üzerinde ısrar ediyorsunuz. (ANAP sıralarından gürültüler) Bu konuda bir insaf ve düzeltme niyeti de görmüyoruz, onun için, Genel Kuruldaki oyumuzun ret olacağını açıkça ifade ediyoruz.

Saygılarımla. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — 1 inci madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, Komisyon adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, çok değerli üyeler; 1 inci maddeyle ilgili müzakerelerin sonuna gelmiş bulunuyoruz. Aslında, Komisyon Sözcüsü olarak müzakerelerin seyri içinde herhangi bir müdahale niyetimiz yoktu; ancak, oturum başlangıcından beri üzerinde defatle durulan bir konuda komisyon olarak görüşümüzü sizlere de arz etmek durumundayız.

Bundan önce üç kez (1965, 1970 ve 1974 yıllarında) geçici bütçe kabul edilmiş ve hepsinde de üç aylık süre normal kabul edilmiş ve üç aylık sürelerin geçici bütçe uygulamasında göz önünde bulundurulması yüce meclisler tarafından kabul buyurulmuştur. Bu defa dört aydan söz ediliyor ve hükümet, üç ay değil, fakat dört aylık bir süre talebinde bulunuyor. Sebebi şudur: Bundan önceki üç kez, hiçbir zaman yılbaşıyla başlayacak bir uygulama söz konusu edilmemiştir. Bir diğer ifadeyle, bütçelerin dayanmak zorunda kaldıkları programlar hazır olduğu için, eski dönemlerde geçici bütçe için üç aylık süre kâfi görülmüştür; ama bu kez dört aylık süre, yani bir aylık ek süre, program için, programa duyulan ihtiyaç için ve bunun gerektirdiği toplantıların yapılabilmesi için talep edilmektedir sevgili arkadaşlarım. Yoksa, özellikle SHP'li arkadaşımın dediği gibi, hiçbir zaman bunu iki aya da indir-

mek mümkün değildir. Anayasanın çok sarih bir hükmü vardır ve kendileri de bunu biliyorlardır. Anayasanın 162 nci madde hükmüne göre, bir kere, ikibuçuk aylık süre mutlak surette geçmek zorundadır. Şu halde, niçin bu konu üzerinde bu kadar ısrar ediliyor, biraz, anlamak mümkün değildir veyahut da bunun altında yatan bellidir. Muhalefet yapabilmiş olmak için burada bu konu üzerinde ısrar edilmektedir. (ANAP sıralarından alkışlar)

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — Hadi canım sende!..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Fonlar meselesine gelince iki cümle de bu konu üzerinde söylemek gerekiyor: Bakınız, Özal Hükümeti zamanında getirilen fonların hepsi, bilaistisna kanunla getirilmiştir, kanunla düzenlenmiştir ve bunun içinde de idarî bir denetim söz konusu edilmiştir. Bununla da yetinilmemiştir ,kamuoyunun bu konudaki hassasiyeti göz önünde tutularak; fonları, bütçe içinde denetlenebilir, üzerinde konuşulabilir hale getirmek için yeni de bir kanun çıkarılmıştır. Şu halde, idarî denetim söz konusudur; yasama denetimi söz konusudur. Eski fon sisteminden farklı, dört başı mamur bir sistem içine konulmuş bulunmaktadır. Bununla da yetinilmemiştir gayet tabiî, kesinhesap kanunları ile bu fonların harcamalarının nereye yapıldığı, gelirlerinin nelerden ibaret olduğu kendi kanunlarında da gösterildiği için, yüce Meclisin, Yasama Meclisinin denetimi içine alınmış bulunmaktadır. Şimdi siz, «Fonlar keyfîdir, fonlar Yüce Meclisin denetimi dışında» derseniz, buna kimse inanmaz sevgili arkadaşlarım.

Saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Yalan mı?

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde başkaca söz isteyen. Yok.

MUSA GÖKBEL (Muğla) — Soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Başkaca soru sormak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Buyurun.

MUSA GÖKBEL (Muğla) — Sayın Başkan, Sualimi Sayın Bakanın cevaplamasını istiyorum.

Sayın Bakan enflasyonun yüzde 20' lerden yüzde 40'lara çıkış sebeplerini açıklarken, içte ve dışta umulmadık oluşumlardan bahsettiler. Geçen yılki enflasyonun içte ve dıştaki artış sebeplerinin ne olduğunun bakanlıkça açıklanmasını istiyorum; umulmayan sebepler nedir?

BAŞKAN — Efendim, demin başka bir arkadaşımız bu istikamette bir sual sordu, Sayın Bakan cevaplandırdılar. Siz, acaba 1986 yılı içerisindeki enflasyona müessir olan sebepleri mi sormak istiyorsunuz?

MUSA GÖKBEL (Muğla) — Efendim, Sayın Bakan enflasyonun sebeplerini cevaplarken...

BAŞKAN — Efendim, şimdi siz sual soracaksınız; fikrinizi söylemeyin.

MUSA GÖKBEL (Muğla) — Sual soruyorum efendim.

Sayın Başkan Sayın Bakanımız enflasyonun sebeplerini açıklarken, içte ve dıştaki umulmayan sebeplerden bahsetmiştir. Ben bu sebeplerin ne olduğunun Bakan tarafından tek tek açıklanmasını talep ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, değerli millet-

vekilleri; bu konuda, bir önceki sual sahibi arkadaşımıza cevap verirken, 1986 yılında dış dünyada meydana gelen fevkalade olaylar ve 1987 yılında Türkiyemizde meydana gelen olaylar da enflasyona etkisi olan faktörlerdir, dedim. 1986 yılında yurt dışında meydana gelen olaylardan en önemlisi, hepimizin bildiği gibi, dünyada meydana gelen üçüncü petrol şokudur. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

Bundan önce meydana gelen petrol şokları, fiyatların fevkalade büyük bir süratle artması istikametinde olmuştur; ama 1986 yılında bu olay tersine dönmüş ve petrol fiyatları nerede ise üçte bire varacak bir şekilde düşmüştür; bu da bir petrol şokudur.

Petrol fiyatlarının bu üçte bire yakın mertebelerde süratle düşmesi sonucunda iki olay olmuştur. Bunlardan bir tanesi, Türkiyemiz için fevkalade müspet bir olaydır; Türkiye'nin petrol faturası azalmıştır. İkincisi, buna rağmen Türkiye'nin ödemeler dengesinde menfi bir etkisi olmuştur. Bu etki de, petrol ihraç eden ülkelere sattığımız mal miktarları ister istemez azalmıştır. İşte bunlar, dünyada meydana gelen hadiselerdir ve bunların etkileri 1987 yılında görülmüştür, diye ifade etmiştim; ama sayın sual sahibi yine de tatmin olmadıysa, kendisine ayrıca yazılı olarak da bu hususları arz etmeye hazırız efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

MUSA GÖKBEL (Muğla) — İç sebepler sayılmadı Sayın Başkan?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Yazılı vereceğim efendim.

BAŞKAN — Madde üzerindeki müzakereler ve arkadaşlarımızın soru sorma işlemleri tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önergeler vardır, geliş sıralarına göre okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan, «1988 Malî Yılı Genel Ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına Ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı» nın 1 inci maddesindeki (1.1.1988 - 30.4.1988) tarihlerinin (1.1.1988-31.3.1988) olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İbrahim Demir
Antalya

Alaettin Kurt
Kocaeli

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

A. Aykon Doğan
Isparta

Mahmut Öztürk
Niğde

İbrahim Gürdal
Isparta

(ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) (!)

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1 sıra sayılı «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı» nın 1 inci maddesinin ikinci satırında belirtilen «30 Nisan 1988» tarihi-

nin «31 Mart 1988» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 29.12.1987

Gerekçemiz sözlü olarak açıklanacaktır.

Hikmet Çetin
Diyarbakır

Enis Tütüncü
Tekirdağ

Cemal Seymen
Nevşehir

Kemal Anadol
İzmir

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

Özer Gürbüz
Sinop

Güneş Gürseler
Tekirdağ

Hasan Fehmi Güneş
İstanbul

M. Tahir Köse
Amasya

İrfan Gürpınar
Kırklareli

Mustafa Çakır
Giresun

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

Mehmet Ali Eren
İstanbul

Fehmi Işıklar
Bursa

Ahmet Ersin
İzmir

Ali Şahin
Kahramanmaraş

Erol Güngör
İzmir

Veli Aksoy
İzmir

Ali Topuz
İstanbul

Birgen Keleş
İzmir

Mehmet Moğultay
İstanbul

Abdülkadir Ateş
Gaziantep

Onur Kumbaracıbaşı
Kocaeli

Tayfur Ün
Bilecik

Vedat Altun
Kars

Erdal Kalkan
Edirne

Öner Miski
Hatay

Rüştü Kurt
Giresun

Gürcan Ersin
Kırklareli

İsmail Hakkı Önal
İstanbul

A. Haydar Erdoğan
İstanbul

Neccar Türkcan
İzmir

İ. Önder Kırlı
Balıkesir

Halil Çulhaoğlu
İzmir

Y. Kenan Sönmez
İstanbul

A. Sedat Doğan
Adana

BAŞKAN — Sayın üyeler, önergede 100 tane imza olsa da aynı, 5 tane imza olsa da aynı. Fazla imza zaman israfına sebep olmaktadır. Bu itibarla, müzakerelerin kolaylığı bakımından arkadaşların dikkatlerini rica edeceğim.

Efendim, her iki önergede yetki süresiyle ilgilidir; her ikisi de 31 Mart 1988 tarihini teklif etmektedir.

İki önerge aynı mahiyette olduğundan, birlikte işleme koyacağım.

İlk gelen önergeyi okutuyorum :

Antalya Milletvekili İbrahim Demir ve arkadaşlarının önergesi :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan, «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı» nın 1 inci maddesindeki (1.1.1988 - 30.4.1988) tarihlerinin (1.1.1988-31.3.1988) olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN — Önergede 1 inci sırada imzası bulunan arkadaşa veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi arkadaşa, komisyonun katılıp katılmamasına göre söz vereceğim.

Sayın Komisyon, önergeye katılıyor musunuz efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Hükümet?...

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye, komisyon ve hükümet katılmamaktadır.

Sayın İbrahim Demir?... Söz istemiyorlar.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Söz istiyorlar efendim.

BAŞKAN — Efendim, işaret ederler, ben de anlarım. Zatı âliniz vekiliyse o zaman bir diyeceğim yok.

Buyurun Sayın Demir.

Süreniz 5 dakikadır efendim.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu vesileyle ve ilk defa bu kürsüyü işgal etmem sebebiyle, huzurlarınızda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin XVIII. Dönem çalışmalarının büyük milletimize, memleketimize ve devletimize faydalı olmasını diliyorum. (Alkışlar)

Aynı şekilde, ilk defa huzurlarınızda olmam münasebetiyle her birinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz geçici bütçenin genel gerekçesinde, sayın hükümet, bu bütçeyi hazırlamayı gerektiren sebepleri ifade etmiştir. Buna sebep olarak, yapılmış olan erken genel seçimler gösterilmiştir. Mademki, 1988 yılı bütçesi, memleketimizde 29 Kasımda yapılmış olan erken genel seçimler sebebiyle gecikmiştir, yapılamamıştır, şu halde, Yüce Meclise bu bütçeyi yapmak için gerekli olan süre, Anayasanın 162 nci maddesinin öngördüğü süreden ibaret olmalıdır. Bu süre- biraz evvel bu kürsüden ifade edildi- 75 gündür; yani ikibuçuk aydır. O halde, sayın hükümetin talep ettiği dört aylık süre ile, bütçenin genel gerekçesinde ifade ettiği sebepler birbiriyle çelişmektedir. Bu çelişki sebebiyle geçici bütçe dört aylık değil, üç aylık bir süre -Anayasanın 162 nci maddesinin istediği 75 günlük süreyi biz üç aylık bir süre olarak kabul edelim- hazırlansın.

Bunu teklif ediyor ve bu teklifimizde ısrar ediyoruz. Önergemiz bundan ibarettir, arz ederim efendim. (DYP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Her iki önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Yürürlükteki hükümler uyarınca Devlet gelirlerinin (katma bütçe gelirleri dahil) yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunur.

Ayrıca, 1988 yılında tarh, tahakkuk ve tahsil edilecek olan Gelir Vergisinin uygulaması bakımından Bakanlar Kurulu :

a) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde yer alan safi kazançları, 1988 yılı gelirleri için,

b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinde yer alan temel göstergeleri ve hayat standardı göstergelerini, 1988 yılında beyan edilecek olan 1987 yılı gelirleri için,

Kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlarda tespit etmeye yetkilidir.

Bu maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yetkiler, birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yöreler için farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir. Ancak, yeniden tespit edilecek bu miktarlar; 1987 yılı götürü safi kazançları ve 1986 yılı gelirlerine ilişkin hayat standardı göstergeleri için Bakanlar Kurulunca kararlaştırılmış miktarlardan az olamaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın İbrahim Demir; buyurun.

DYP GRUBU ADINA İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bugün gündemimize giren bu tasarıyla ilgili olarak, devam etmekte olan bir tartışmaya, sanıyorum öncelikle açıklık getirmek gerekir.

Daha önce bu kürsüden size hitap eden milletvekillerinin hemen hepsi, bu tasarının bir geçici bütçe tasarısı olduğu fikrini ifade ettiler; Sayın Bakan ise, bu tasarının bir geçici bütçe tasarısı olmadığını, bir yetki tasarısı olduğunu, defaatle ifade ettiler. Bu konunun bir açıklığa kavuşturulması gerekir; çünkü, bir yetki tasarısıyla, bir geçici bütçe tasarısı birbirinden farklı şeylerdir. Her bütçe tasarısı bir yetki tasarısıdır; ama bunun aksi her zaman doğru değildir.

Sayın Bakanın «Bu tasarı bir yetki tasarısıdır; fakat bir geçici bütçe tasarısı değildir» şeklindeki ifadelerini, talihsiz bir ifade olarak kabul ediyorum. Sebebi gayet açık; çünkü, hiçbir devlet, bütçesiz olmaz. 1987 yılı bütçesi iki gün sonra sona erecektir. Malumunuz, bütçe kanunları süreli kanunlardır ve ait oldukları yılla birlikte sona eren kanunlardır. İki gün sonra 1987 yılı bütçesi sona ereceğine göre, Türkiye Cumhuriyeti bütçesiz mi faaliyetlerine devam edecektir?.. (ANAP sıralarından «Sen söyle» sesleri) Bu sorunun cevabını muhalefetin değil, iktidarın vermesi gerekir.

Önümüzdeki tasarı, Sayın Bakanın iddia ettiği gibi, bir yetki kanunu tasarısı değildir; bir geçici bütçe tasarısıdır ve nitekim, gerekçelerinde ve görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının 15 inci maddesinde, Sayın Bakanın söylediğinin aksi söylenmektedir; çünkü, görüşmekte olduğumuz tasarının 15 inci maddesinde aynen, «Bu Kanunda yer alan hükümler

saklı kalmak üzere, 1987 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları hükümlerinin uygulanmasına devam olunur» deniliyor; «Bu kanunla» deniliyor. Yani, önümüze, nitelikleri eksik olarak gelen geçici bütçe kanunu, boşluklarını, 1987 bütçesinde yer alan hükümlerle doldurmaktadır.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz tasarının 2 nci maddesi, hükümetin hazırladığı şekliyle, devlet gelirlerinin ve katma bütçe gelirlerinin yürürlükteki hükümler uyarınca yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsilini öngörmektedir. İlk bakışta, bu madde üzerinde söylenecek fazlaca bir şey yoktur, şeklinde düşünülebilir; ama bu maddeye hukuk dili, mantığı ve metodolojisi açısından baktığımızda söylenecek çok şey vardır.

Her şeyden önce, dikkat ederseniz, maddenin birinci fıkrasının metninde parantez içinde bir ifade vardır; «(Katma bütçe gelirleri dahil)» diyor. Hukukçular. Yüce Meclisin hukukçu üyeleri çok iyi bilirler, hukukî metinlerde, çok istisnaî bir iki durum dışında parantez kullanılmaz. Dolayısıyla, bu haliyle bu fıkra yasama tekniğine uygun olarak hazırlanmış değildir.

Ayrıca, maddenin hemen başında, yürürlükteki hükümlerden bahsedilmektedir. Bu, «Yürürlükteki hükümler» ibaresinin ne ifade ettiğini bendeniz maddenin gerekçesinde aradım; ama maddenin gerekçesi, dikkat ederseniz, bu fıkranın bir başka tarzda ifadesinden ibarettir. Orada, ne eksik, ne fazla bir tek kelime yoktur. Halbuki, yasama tekniğinde, gerekçe son derece önemlidir, bazen yasa metninin kendisinden daha da önemlidir; çünkü, gerekçe, yasa metninin doğru anlaşılmasını sağlamak açısından zaruridir; memleketin farklı köşelerinde farklı yorumlar yapılmasını önlemek açısından zaruridir; uygulama bütünlüğünü sağlamak açısından zaruridir. Dolayısıyla, gerekçelerde, yasanın kullandığı terimlerin izah edilmesi; kullandığı alternatif tercihler arasında birisi tercih edildi ise, niçin diğer birinin değil de onun tercih edildiğinin izah edilmesi gerekir. Nitekim, tasarının bir maddesinde, «sekizde bir, onda bir, altıda bir» gibi ibareler kullanılıyor. Gerekçede, niçin beşte bir değil de, altıda bir; niçin dokuzda bir değil de, onda bir sorusunun cevabını arıyorsunuz, bulamıyorsunuz. Dolayısıyla, bu, yasama tekniği açısından önemli, hem de çok önemli bir eksikliktir.

Saygıdeğer milletvekilleri, elimizdeki tasarı hukuk dili açısından da son derece yetersiz bir tasarıdır. Nihayet 18 maddeden oluşan bu tasarıda çok sayıda Türkçe hatası, noktalama hatası, imla hatası vardır. İsterseniz 17 nci madde hükmüne başvurarak bunu ifadeye çalışalım.

Yürürlükle ilgili 17 nci maddede şu şekilde bir ifade var...

BAŞKAN — Sayın İbrahim Demir, bunu Kanunlar Müdürlüğü nazarı itibara alıyor. Bu elimizde okuduğumuz metinleri düzeltiyor, ona göre okuyoruz. Bu itibarla, bunu okurken, açıklamamı nazarı itibara alarak, beyanınızı ona göre ifade ediniz.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Sayın Başkan, bu tasarının altında Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini oluşturan çok saygıdeğer zevatın herbirinin imzası vardır. Sayın Başbakanın imzası vardır; fakat bu tasarı öyle Türkçe hataları ihtiva etmektedir ki...

BAŞKAN — Efendim, biz matbaa hatalarından bahsediyoruz.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Biz bu hataları ip atlayan çocuklara bile hoşgöremeyiz. Kaldı ki, çağ atladığını iddia eden bir iktidar... (DYP sıralarından

«Bravo» sesleri, alkışlar) Evet, çağ atladığını iddia eden bir iktidar, bu Türkçe hatalarını, bu imla hatalarını yapmaktadır.

Bakınız 17 nci madde «Bu Kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girer» demektedir. Kanunun «geçerli olması» ne demek, «yürürlüğe girmesi» ne demek?

Bu maddenin gerekçesine bakıyoruz; «Bu kanunun 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği ifade olunmaktadır» şeklinde açıklama vardır. Kanunun yürürlük tarihi ayrı, geçerlik tarihi ayrı değildir. Türkçede böyle bir ifadeye; «geçerlilik» ile «yürürlük» arasındaki farkı, nüansı izah eden bir fikre rastlamak mümkün değildir.

Sayın Özal Hükümetinin, iki gün önce Yüce Meclisteki görüşülen programında «güzel Türkçemizin korunacağı» na dair bir ifade var; hükümet programının 49 uncu sayfasında.

BAŞKAN — Sayın Demir, toparlayınız efendim.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Aynı programın bir başka yerinde, «Hükümetimiz, milliyetçi, muhafazakâr, serbest piyasa ekonomilerini uygulamaya devam edecektir» şeklinde bir ifade var. Şimdi, herhalde, önce güzel Türkçemizi, ANAP iktidarına ve hükümetine karşı koruyucu tedbirler almamız gerekiyor.

Saygılar sunuyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Demir.

Şahsı adına, Sayın Alaettin Kurt; buyurun efendim.

Sayın Kurt, süreniz 5 dakikadır.

ALAETTİN KURT (Kocaeli) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin muhterem üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının, 2 nci maddesi üzerinde, şahsî görüşümü belirtmek üzere söz almış bulunuyorum.

Muhterem milletvekilleri, 2 nci maddenin (b) fıkrasında, -arkadaşlarım burada okudular ben atlayarak okuyacağım- «Hayat standardı göstergelerini... kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlarda tespit etmeye yetkilidir» diyor ve hükümete yetki veriyor. Zannediyorum, buradaki düşünce vergi adaletini temin etmektir; ancak, o noktayı izaha geçmeden önce, bir misal vermeden önce, vergi hakkında bir iki cümle ifade etmek, istiyorum. Vergi, milletin iktisadî namusudur; ancak, vergide esas olan adalettir, adil olmasını sağlamaktır. Zannediyorum biraz önce, Sayın Bakanımız buradan yaptıkları konuşmada bunu gerçekleştirmeye çalıştıklarını söylediler; «Vergide adaleti temin etmeye çalışıyoruz» dediler. Şimdi, ben size bir tatbikî misal vermek istiyorum, yaşanan bir örneği huzurunuza getirmek istiyorum. (ANAP sıralarından «madde üzerinde konuş» sesleri)

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Madde ile ilgili değil, Sayın Başkan.

ALAETTİN KURT (Devamla) — Evet bu madde ile ilgili, hayat standardı ile ilgili.

Kocaeli - Karamürsel arasında çalışan iki adet minibüs aynı durakta çalışıyor. İkisinin de modeli ve yolcu taşıma kapasitesi aynı, taşıdığı yıllık yolcu miktarı da birbirine çok yakın veya aynı; yıllık gelirleri de birbirine eşit. Yalnız, aradaki

fark şu : Birinin sahibi bir kişi, diğerinin sahibi iki veya üç kişi. Şimdi soruyorum Sayın Bakana : Hayat standardı dolayısıyla, aynı miktar gelirden, sahibi bir kişi olanın ödediği verginin, sahibi iki kişi olanın aynı miktar gelirden dolayı iki mislini devlete vergi olarak ödüyor mu? Eğer ödüyor ise, bu bir vergi adaletsizliği değil midir? Bunu soruyorum.

Geçici tedbirlerle bu adaletsizliğin önlenmesi mümkün değildir. (ANAP sıralarından gürültüler)

Sayın milletvekilleri, Mevlana'nın bir sözü vardır; «Renkleri gösteren ışıktır, geceleri, renklerin bir ehemmiyeti yoktur.» Arz ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Kurt, bunların bütçeyle alakası yok, ama aynı bölgenin milletvekilleri olarak şu ana kadar da müsamaha ile karşıladık. Bu itibarla, toparlayınız.

ALAETTİN KURT (Devamla) — Sayın Başkan, toparlıyorum.

Burada bunun çözülmesi mümkün değilse, bu adaletsizliğin, bir kanun teklifi -küçük esnaf ve sanatkârlar adına Millet Meclisi önüne getirilerek düzeltilmesini arz ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir. (DYP sıralarından «Saymadınız» sesleri)

Efendim, bir göz kararı vardır; tereddüte düşüyorsanız, isabetsiz olduğunu kabul ediyorsanız, 5 kişi ayağa kalkmak suretiyle itiraz edersiniz, yeniden sayarız.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 1987 ve daha önceki yıllarda taahhüde bağlanmış yatırım ihalelerine ve emanet usulüyle yapılmakta olan işlere ait ödemelere 1 inci madde ile belirlenen sınırlar dahilinde devam olunur.

Derhal ihalesinde fayda ve zaruret görülen yatırımlar ile tabiî afetler sonucu hâsıl olabilecek hasarların telafisi amacıyla yeniden girişilecek işler için Bakanlar Kurulu dairelere taahhüde girişme yetkisi verebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde önerge yok.

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Soru var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun.

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Sayın Başkan, hükümet, elindeki son tarihe göre söylesin; çünkü, «her gün değişiklik oluyor» diye klasik cümlelerle cevap veriyorlar. Son tarihe göre, hükümetin müteahhitlere olan borçlarının yekûnu ne kadardır?

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Yazılı olarak cevap vereyim efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — 3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararnameler ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca bütçe kanunları ve eki cetvellerde tespiti gereken katsayı, miktar ve limitleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın

Tevfik Ertüzün; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1988 malî yılı geçici bütçe kanunu tasarısının 4 üncü maddesi üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum.

Bu madde ile, katsayının tespiti hükümete bırakılmaktadır. Daha önce de ifade edildi; katsayı meselesi, Türkiye'nin fevkalade hassas meselelerinden biridir. Bunu, burada Meclisin iradesi ile çözmek zarureti vardır.

Sayın milletvekilleri, bakınız, Türkiye' de fakirleşme var. «Türkiye fakirleşiyor» diyoruz, diğer yandan da «millî hâsıla artıyor» diyoruz. Şimdi sizlere, bu millî hâsıla artışını çok kısa olarak anlatmak istiyorum. Türkiye'de niçin millî hâsıla artmıştır? Millî hâsıla artışı ne demektir? Millî hâsıla artışı, gelir artışı demektir. Asıl önemli olan, Türkiye'de, doğrudan doğruya üretken yatırım kapasitesinin, üretim kapasitesinin artması meselesidir. Aslında, kalkınma hızı dediğimiz budur; öbürü sadece yalın bir gelir artımıdır.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, bir konuyu açıklama zarureti hâsıl oldu. Birçok milletvekili arkadaşlarım hangi saatte ara vereceğimi soruyorlar. Saat 20.00'de ara vereceğim ve saat 21.00'de tekrar toplanacağız. Bildiririz.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Konuşmayı kesmeyin... Konuşmayı kesmeden yapabilirdiniz.

BAŞKAN — Efendim, onu hesaba katarız.

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Sayın Başkan, konuşmanın insicamı bozuluyor.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Sayın milletvekilleri, şimdi, 1980 sonrasındaki millî hâsıla artışını ben biraz irdelemek istiyorum. Bu hâsıla artışı nereden kaynaklandı? Biliyorsunuz, birtakım darboğazlardan dolayı Türkiye'de 1980 yılı öncesinde eksik kapasite kullanımı vardı. Bu işte, özellikle grevler fevkalade etkili oldu. Birincisi, kapasite kullanımı genişledi.

İkincisi, faturasız muamelelerin bir kısmı faturalı hale dönüştü. Yani, o mallar daha önce de üretiliyordu; ama faturasız muamele gördüğü için hesaplara dahil olmuyordu. Mesela, size iplik piyasasından bir örnek vereyim : İplik piyasasında faturalı muamele eskiden yüzde 25 iken, bugün yüzde 50'ye çıkmıştır; değişen hadise budur. Tabiî, bunun yanında, bir de, daha ziyade tarım sektöründe olmak üzere, verimlilik artışı olmuştur. Yani, millî hâsıla artışı buralardan kaynaklanıyor. Yoksa, Türkiye'nin doğrudan doğruya prodüktif üretim kapasitesi artmıyor. Bu konuda da Sayın hükümetten bilgi isteriz. Yani, Türkiye'nin üretim kapasitesi 1980 yılından bu yana nereden nereye gelmiştir?

Şimdi de fert başına gelir meselesine geliyorum. Dün, Sayın Başbakan burada konuşurlarken, bazı kriterler kullandılar. 1980 yılında 1 417 dolar olan fert başına gelirimiz 1986 yılında 1 104 dolara düşmüş. Yani, dolar bazında yüzde 25'lik bir kayıp var.

Bunun yanında, Sayın Başbakan, satın alma gücü paritesini de gündeme getirdiler. Efendim, satın alma gücü paritesi bir kere çok teknik ve çok karmaşık bir meseledir. Yani, satın alma gücünü, satın alma gücü paritesine göre hesaplayabilmek için, millî muhasebe düzeninizin olması lazım, gelir tablolarınızın ol-

ması lazım; tüketim kalıplarının belli olması lazım; sepete ne giriyor, ne girmiyor vesaire, vesaire... Bütün bunların tartışılması lazım. Şimdi, böyle bir çalışma yapıldı. Dün, Sayın Başbakan 1979 yılı için, bu paritere göre «2 335 dolar» dediler. Hayır efendim, bunu düzeltiyorum. Yapılan çalışma gösteriyor - İstanbul Ticaret Odası tarafından yapılmış bir yayın olarak ortadadır - 1979 yılı için adam başına 4 992 dolardır.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) — 14 bin dolar mı?

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — 4 992 dolar.

Bu nereye gelmiştir. 1985'te? 3 594 dolara. Yani, bu ölçüye göre de, aşağı yukarı, fert başına gelirde yüzde 25-30'luk bir kayıp vardır.

Değerli milletvekilleri, gene dün, Sayın Başbakan burada, ifade ettiler, memnuniyetle öğrendik; «Kasım ayı ihracatımız 1,1 milyar dolar oldu» dediler; ama, dün, Sayın Başbakanımız ithalat rakamını da biliyordu; fakat, burada bunu söylemedi. Evet - maalesef diyelim, belki maalmemnuniye, tabiî yoruma göre değişiyor - kasım ayı ithalatımız aylık 1,5 milyar dolar olmuştur.

Böylece, 1983 - 87 döneminde, ihracat yüzde 70, ithalat yüzde 50 artmıştır. Eğer, petrol fiyatlarını 1980 düzeyinde düşünürseniz, ithalattaki artış da yüzde 70'tir ve Türkiye'nin, - çok söylendi, ama bir daha artış oranını ifade etmek lazım - toplam borçlarındaki artış yüzde 200, kısa vadeli borçlarındaki artış ise yüzde 300 mertebesindedir.

Şimdi, bakınız ne olmuş: Bir aylık açık 489 milyon dolar. (ANAP sıralarından gürültüler). Diğer yandan, ithalatın yapısına bakıyoruz; ocak - kasım dönemi toplam ithalatın yapısı ne olmuş? Bu dönemde, hammadde ithalatı yüzde 33 artmış, tüketim malları... (ANAP sıralarından «Katsayıya gel» sesleri). Geleceğim efendim, katsayıya geleceğim. Tüketim malları yüzde 19 artmış, yatırım malları ise sadece yüzde 5,9 artmıştır. Yani, 5,9'u reel olarak ifade ederseniz, bu, bir önceki yıla göre azalma demektir; Türkiye, reel olarak, fizikî olarak, daha az yatırım malı ithal etmiştir değerli milletvekilleri.

Şimdi, tabiî, katsayı meselesi denince, Türkiye'de gelir dağılımına bakmak lazım. Gelir dağılımı tablosu bize neyi gösteriyor? Maaş ve ücretlerin, millî gelirden aldığı pay 1980'de yüzde 26,6, 1986'da yüzde 17,4, 1987'de yüzde 16,3. Demek ki, maaş ve ücretlerin millî gelirden aldığı pay yüzde 40 civarında azalma göstermiş.

NUH MEHMET KAŞIKÇI (Kayseri) — Muhterem Başkan, bu sözlerin memur maaş katsayısı ile ne ilgisi var?

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Aynı bozulmayı tarımda da görüyoruz. Tarımın 1980'de yüzde 23 olan millî gelirden aldığı pay, 1987'de yüzde 16,9'a düşmüş, buna mukabil 1980'de faiz, rant ve kârın millî gelirden aldığı pay yüzde 49'dan, 1987'de yüzde 66,8'e çıkmış.

Şimdi efendim, Sayın Bakanımıza bakarken hatırıma geldi, tasarruf oranıyla ilgili olarak benim verdiğim yüzde 17,9 rakamı, 1986 yılı için Devlet Planlama Teşkilatı Uzun Vadeli Planlar Dairesinin verdiği rakamdır; rapordan alınmıştır. Sayın Bakan yüzde 22,9 buyurdular, yani arada 5 puan gibi - 5 puan aşağı yukarı orada yüzde 25 - 30 fark eder - büyük bir fark vardır; bu farkın izalesi lazım.

Ben resmî rakamı kullandım. Sayın Bakanım.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, toparlayınız efendim.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Şimdi, Türkiye'de günlük reel ücretlere baktığımız zaman, ne olmuş? Günlük ücretler, 1968 fiyatlarıyla, Türkiye'de 28 lira 20 kuruşmuş; bu gelmiş gelmiş, 1976 yılında 38 liraya çıkmış; ondan sonra sürekli azaldığını görüyoruz ve 1980'den sonra azalma hızlanıyor, 1968 fiyatlarıyla, bugün ortalama günlük ücret Türkiye'de 13 lira civarındadır. Yani, bu mukayeseyi yaptığımız zaman 1980 sonrasındaki kaybın yine yüzde 50 civarında olduğu anlaşılıyor.

Şimdi efendim, bir de şu meşhur rapor var Türkiye'de, Morgan Guaranty raporu. Morgan Guaranty, özelleştirme konusunda bir rapor hazırladı; ne kadar para aldığı da...

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, lütfen efendim...

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Bitiriyorum efendim, bitiriyorum.

Şimdi, Morgan Guaranty raporunda, Türkiye'de ortalama ücretlerin Batının onda biri olduğu ifade edilmektedir, onda biri düzeyindedir; Morgan Guaranty'nin raporunu açın görün. Türkiye bugün, temel malları ve sanayinin kullandığı ara malları, hemen hemen, dünya fiyatlarından, hatta dünya fiyatlarının üzerinde fiyatlarla almaktadır. Bugün gazetelerde bir haber var; elektrik fiyatı, Japonya'dan sonra dünyada en yüksek olan ülkeyiz. Evet, temel malları Türkiye bu kadar pahalı alıyor; ama ücretler ise fevkalade düşük...

BAŞKAN — Sayın Ertüzün...

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkan.

Böyle bir sosyal yapı, Türkiye'yi ciddî rahatsızlıklara götürür değerli arkadaşlar. Bu rahatsızlıklar önce ekonomik olarak başlar, sonra sosyal olarak devam eder, sonra da siyasî bir manzara arz eder.

O itibarla, katsayı meselesinde lütfen hassas olunuz ve bu aşınan gelirleri Meclis olarak düzeltiniz. Zannediyorum ki, bu konu, bu Meclisin en önemli görevlerinden biridir.

Hepinize saygı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar).

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, izin verir misiniz efendim?

BAŞKAN — Sayın Komisyon Sözcüsü, buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, Doğru Yol Partisinden değerli arkadaşımız Ertüzün'ün beyanlarını dinledik. (DYP sıralarından «Eski muhafızlardan» sesleri).

Eski muhafızlardan Ertüzün Beymiş! Bilmiyorum öyle midir; ama kabul etmiyorum kendisinin muhafız olduğunu...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, benim siyasetle bir ilgim ve siyasî bir geçmişim yok.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Arkadaşlarınız buyurdular, ben değil...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Siyasî geçmişim yok; üniversiteden geliyorum ben.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Tabiî, tabiî ben kabul etmiyorum; ama...

BAŞKAN — Efendim, gereksiz müdahale olursa, gereksiz karşılıklı sözler oluyor. Bu itibarla, aşağıdan «Muhafız» dendi, ona da cevap verme imkânını arkadaşa verdiniz. Her ikisi de hatalıdır. Lütfen...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım...

ÖMER BARUTÇU (Zonguldak) — Senin gibi sokaktan gelmedi.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Sayın Ertüzün, «1979 yılında millî gelirin 1 400 küsur dolar iken, 1986'da 1 100 küsur dolara düştüğünü» ifade ettiler. Tabiî, eğer kurlar üzerinden bir hesaplama yaparsanız, bunun böyle olduğunu iddia etmek mümkündür.

Kendileri bir de mehazdan bahsettiler; tesadüfen, yanımda. Bu mehaz diyor ki, bu kitap diyor ki, ve bu kitabın özellikle bir bölümü diyor ki, «Uluslararası karşılaştırmalarda millî gelirin dolar ile ifade edildiğine ve bu değerin yüksek olduğu ülkelerin zengin, düşük olduğu ülkenin fakir olarak tanımlandığına sıkça rastlanmaktadır. - Bizde olduğu gibi - Tek bir ülke açısından bakıldığında, - örneğin Türkiye - dolar ile ifade edilen kişi başına gayri safi millî hâsıla düştüğünde, ülkenin fakirleştiği ileri sürülmektedir. Bu yaklaşım sakıncalıdır».

1960 yılında ülkemizde bir devalüasyon yapılmıştır. Devalüasyonun yapıldığı gün, ülkede, fert başına millî gelir 600 dolardır. Devalüasyonun yapıldığı günden bir gün sonra ülkemizde fert başına düşen millî gelir 200 dolardır. Şimdi gelin de bu tip bir karşılaştırmanın, bu tip bir hesabın doğruluğuna inanın! Bir ülkede bir gün fert başına millî gelir 600 dolar iken, öbür gün 200 dolar olur mu arkadaşlar?

M. SELAHATTİN KILIÇ (Adana) — Tam aksi olur.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Sevgili arkadaşlarım, şu halde, bu tip ifadelerde bir hata vardır, bu tip hesaplar yanlıştır.

Bir başka ifadede bulundular ve «Satın alma gücü yönünden eğer ifade edersek - ki, bunun ifadesi gayet zordur, tabiî kendilerine katılmamak mümkün değil; bunun hesabı gayet zordur, kendileriyle aynı görüşteyim - 1979 yılında memleketimizde fert başına düşen millî gelir 4 900 küsur dolardır, ondan sonra da düşmüştür» buyurdular. Doğrudur; ancak, eğer o ülkede devalüasyonlar geciktiriliyorsa, zamanında yapılmıyorsa doğrudur.

M. HALİT DAĞLI (Adana) — Demagoji yapma, otur!

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Sabit kur uygulanmaya devam ediliyorsa, gerçek kur uygulanmıyorsa, evet 4 972 dolardır; ama bugün olduğu gibi, kur, her gün ayarlanıyorsa, o halde, satın alma gücü yönünden ortaya konulacak rakamlar, gerçekleri daha çok yansıtırlar.

Uzun sözün kısası, 1979 yılında, bu ülkede, sabit kur uygulaması vardı ve onun için, bulunan rakamlar yüksek çıkıyordu; ama bugün, bu ülkede, gerçek kur uygulaması vardır, esnek kur uygulaması vardır ve bu nedenle bulunacak satın alma gücü, bu şekilde bulunacak fert başına düşen millî gelir, en çok gerçekleri yansıtan millî gelir rakamı olmaktadır.

Saygılarımla arz ediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar).

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, sataşma vardır, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Hüsnü Okçuoğlu; buyurun.

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, sataşma var, söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, sataşma yoktur. (DYP sıralarından gürültüler). Lütfen efendim...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — İsmen sataştı efendim.

BAŞKAN — Ne sebeple?.. İzah edelim efendim.

(Antalya Milletvekili İbrahim Demir' in sıra kapağına vurması).

BAŞKAN — Efendim, sıra kapağına vurmakla mesele halledilmez.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — İsmen sataşma var.

BAŞKAN — Sıra kapağına vuran arkadaştan rica ediyorum. Ben cevabımı vereyim, ondan sonra arkadaşımızla karşılıklı muhaveremizi yaparız.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — İsmen sataşma var efendim.

BAŞKAN — Efendim...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Benim adım Tevfik Ertüzün; benim adım muhafız değil Sayın Başkan. Ne demek bu?

BAŞKAN — Efendim, arkadaşınızın...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Bu kadar saygısızlık olmaz.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

Arkadaşınızın birisi «muhafız» dedi.

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Ne muhafızı? Cumhurbaşkanlığı muhafızı mı?

BAŞKAN — Efendim, kimin dediğini bilmiyorum. Arkadaşımız da buna cevap verdi. Zatı âlinizle ilgili değil.

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Lütfen bana müsaade edin.

BAŞKAN — Aşağıdan bu suali soran, bu suali cevaplandıran arkadaşa ait. Bu itibarla, şahsınızı hedef tutan bir hadise değildir ve...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, o zaman sözlerini lütfen geri alsınlar.

BAŞKAN — Efendim, «Ben arkadaşı muhafız olarak kabul etmiyorum» dedi; daha ne desin?

CÜNEYT CANVER (Adana) — Ama «Ertüzün» dedi efendim.

BAŞKAN — Muhafız mı diyor size?..

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — O zaman zabıttan çıkarılmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, zabıttan çıkarma diye bir müessese yok.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Var efendim, var.

BAŞKAN — Öyle bir müessese yok efendim. O, Dahilî Nizamnamede vardı, İçtüzükte yoktur.

Sayın Hüsnü Okçuoğlu, buyurun.

SHP GRUBU ADINA HÜSNÜ OKÇUOĞLU (İstanbul) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım. (SHP sıralarından alkışlar).

Görüşülmekte olan kanun tasarısıyla ilgili olarak ben de Plan ve Bütçe Komisyonunda SHP adına görev yaptım. 4 üncü maddeyle ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyorum. Her şeyden önce, 4 üncü madde ile ne istendiğini, kamuoyuna ve sayın milletvekillerine tekrar belirtmek istiyorum.

Devlet memurları ile diğer kamu görevlilerinin aylık ve diğer özlük haklarının düzenlenmesine ilişkin olarak, katsayı, özlük hakları ve diğer miktarlarla,

bütçe katsayıları ve eki cetvellerinde yer alan miktar ve limitleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. Şimdi, bugünkü görüşmelerde, tasarının bu maddesi üzerinde özellikle, hükümet temsilcilerinin, enflasyon konusundaki beyanları, maalesef bir istatistikî anarşi doğuracak düzeyde; bir mutabakata varamadılar.

Saygıdeğer arkadaşlar, hepimiz belli oranda meslekî bilgilere sahip insanlarız ve elimizde doneler vardır; basının var, çeşitli kuruluşların var, Devlet İstatistik Enstitüsünün var, Hazinenin var, İTO' nun var... Biz bu doneleri ele alamazsak, bu donelere, belli bazda bilimsel olarak yaklaşamazsak; acaba, enflasyon konusunda nasıl bir yaklaşım sağlayabiliriz?

Özellikle dikkatimi çeken bir şey var : 1987 yılının fiyat endekslerinde, Sayın Bakan ve diğer hükümet sözcüleri, özellikle ve özellikle toptan eşya fiyatlarını esas alıyorlar. Oysaki, dünyada ve ülkemizde, pratikte, insanlar toptan değil, perakende alıyorlar, yani 250 gram et, yani bir kilo patates, yani bir kilo soğan, yani 250 gram peynir alıyorlar. Dolayısıyla, enflasyon olayını nazara aldığımızda, toptan fiyatları değil, tüketici endekslerini nazara almak zorundayız. O nedenle, 1987 yılının kasım ayı sonuçları itibariyle İTO'nun ve Devlet İstatistik Enstitüsünün yaptığı tüketici endeksleri, yüzde 41,2 ile yüzde 42,7 gibi çok yaklaşık bir rakamla karşımıza çıkıyor.

Şimdi, bizim bu maddeye ret oyu kullanmamızın nedeni şudur arkadaşlar : Meseleyi, hükümet kanadı açısından, Sayın Bakandan öğrenmek istiyorum. Türkiye'de 1987 yılı kasım ayı sonu itibariyle tüketici endeksini ele aldığımızda, oran yüzde 42 olduğuna göre, bu bazın üzerinde bir fiyat politikası mı belirleyecekler? Bu rakamın üzerinde bir katsayı mı belirleyecekler? İster komisyonda görüşülsün, ister Bakanlar Kurulu nezdinde bir kararnameyle olsun, önemli olan, bu rakamın ne olacağıdır. O nedenle de, bu rakam, mümkün olduğu kadar çarpıtılmak isteniyor.

Arkadaşlar, şimdi , basından veriyorum, yani herhangi bir yoruma mahal olmaksızın; 3 Aralık 1987'den sonra basında deniliyor ki : «Sıra katsayı zammında», «Özal iktidarı 4 yaşında» «4 yılda ekonomik göstergeler nasıl değişti?», «Vergi kaçakçılığı 4 trilyon», «Hastaneler yüzde 300 zam yaptı», «Konut umudunda darbe». Tek tek, tarihleriyle okuyorum : «Yakacak ve ilaca tekrar zam geldi», «Çiftçiler borç batağında». Bunların hepsi aralık ayıyla ilgili haberler arkadaşlar. «Yapılması gerekli ek zam yüzde 62», «Mutfaktaki yıllık enflasyon yüzde 70'i aştı», «Özal memurlara borçlu»... (ANAP sıralarından «Cumhuriyette mi yazıyor?» sesleri).

Fark etmez, basındır, kaynağı budur; başka kaynak varsa, getirirsiniz burada söylersiniz.

BAŞKAN — Karşılıklı konuşmaya ne gerek var?..

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — «Fon açığı 2 trilyon», «Sokaktaki enflasyon çıldırdı».

Sayın arkadaşlar, bunların hepsini sıralamak, bizi hemen hemen aynı yere götürür; Türkiye'de enflasyon bir felaket halini almıştır. Dargelirli, memur, işçi dayanamaz noktasına gelmiştir. O nedenle, doğabilecek sosyal felaketlerin sorumluluğu, iktidarın veya muhalefetin değil, hepimizindir. Bu konuda duyarlı olmanızı rica ediyorum.

Ben birkaç şeyi özellikle hatırlatmak isterim : Sayın Başbakanımız Turgut Özal

Beyin 1986 malî yılı bütçesi görüşülürken, katsayının 66 olarak belirlenmesi istenmişti. Muhalefet partisi o zaman, 1 puan fazla olmak üzere, 67 istemişti ve Sayın Başbakan aynen şöyle demişti : «Sayın muhalefet partisi bunun kaynağını nereden buluyor, nereden bu değirmenin suyu?» Söz konusu bu meblağ 120 milyar idi. Oysaki, aradan çok kısa bir süre geçmesine rağmen bir batık şirketi kurtarmak için 138 milyar lira para verildi arkadaşlar. (SHP sıralarından alkışlar).

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) Kime verilmiş?

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Araştırabilirsiniz. (ANAP sıralarından gürültüler).

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) Kaynağını söyle de anlayalım.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Bir diğer olay, Sayın Özal'ın 1983 yılında... (ANAP sıralarından «Söyle, söyle» sesleri, gürültüler). Araştırırsınız...

BAŞKAN — Efendim, gerçekle ilgisi var veya yok, Genel Kurul takdir edecek; açıklamıyorsa, o söz kendisine ait.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Ama böyle uluorta konuşulmaz ki; lütfen açıklasınlar Sayın Başkan.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Dinle, dinle; bakanlık yaptın.

BAŞKAN — Sayın Okçuoğlu, toparlayınız efendim.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Arkadaşlar, Sayın Başbakan, parti liderlerinin de bulunduğu bir basın toplantısında, «Anarşinin kaynağı ekonomiktir; yokluktur, sefalettir» demişti ve sağduyulu insanların hepsi buna katılmıştı. Aradan dört yıl geçti; soruyorum : Bu konuda hükümet, bahsettiği o anarşiyi önleyebilecek ekonomik olguları, belli dargelirli kesim lehine kullandı mı? (ANAP sıralarından gürültüler). Rakamlar burada arkadaşlar.

BAŞKAN — Sayın Okçuoğlu, süreniz dolmuştur efendim.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Bir şey daha söyleyeyim arkadaşlar : Türkiye'nin pastası değil, Türkiye'nin ekmeğinin bölüşümünde 1983'ten 1987'ye gelindiğinde, kasım ayında, tarım payı 16,9; maaş ve ücretler 16,3; faiz, kira payı 66,8'e çıkmıştır.

BAŞKAN — Sayın Okçuoğlu, girdiğiniz konu eğer bütün detaylarıyla izah edilecekse, zannediyorum bir saatte izah edilemez. Bu itibarla, zamanımız da geçtiğine göre, toparlamada zannediyorum fayda var; toparlayınız efendim.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Toparlayıyorum Sayın Başkan.

Şu yedi yılda şunu görüyoruz : Pasta diliminin «ki Sayın Başbakanımızın tabiridir» bizim tabirimizle, ekmeğin diliminin büyük payının bu kesime verilmesini istiyoruz. 1983'ten 1987'ye gelindiğinde, bu dilimden bu kesimin aldığı payın 21,5'ten 16,3'e alabildiğine düştüğünü görüyoruz.

Sayın Başbakan Özal, yine bir terimi...

GÜRBÜZ ŞAKRANLI (Manisa) — Onun takdirini millet yapar.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Arkadaşlar ben, kendisinin söylediklerini söylüyorum. Kendisi, «Ortadirek çadırın direğidir» demiştir...

GÜRBÜZ ŞAKRANLI (Manisa) — Milletin ne söylediğini söyle, millet takrini yaptı.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Bu direk kırılırsa çadır çöker...

BAŞKAN — Sayın Okçuoğlu, Başkanlığın uyarılarına kulak vermenizi rica ediyorum.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Okçuoğlu, Başkanlığın uyarılarına dikkatinizi çekiyorum. (ANAP sıralarından «Konuşmasını bitirdi zaten» sesleri).

Efendim, bundan sonra belki faydası olur diye söylüyorum

Konuşmanız bitti mi Sayın Okçuoğlu?

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Sürem bitti mi efendim?

BAŞKAN — Eğer süreniz bitmemiş olsaydı, ben, deminden beri size nasıl «toparlayınız» derdim efendim.

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Ama, 2 dakika bekledim burada efendim.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Hayli zaman geçmiştir...

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (Devamla) — Saygıdeğer arkadaşlar, hepinizin duyarlı olmasını rica eder, saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Şahısları adına, Sayın Cemal Seymen?.. Yok.

CEMAL SEYMEN (Nevşehir) — Buradayım; ama konuşmayacağım.

BAŞKAN — Sayın Hüsnü Okçuoğlu, şahsınız adına konuşmaya devam etmek ister misiniz efendim?

HÜSNÜ OKÇUOĞLU (İstanbul) — Hayır efendim.

BAŞKAN — İstemiyorlar.

Önergeler vardır, okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine» Dair Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

(Ancak, bu kanunun yürürlük süresince 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 154 üncü maddesi uyarınca, sınıflara ait gösterge tablosunda yer alan gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde (110) katsayı uygulanır).

İbrahim Demir
Antalya

Alaettin Kurt
Kocaeli

İbrahim Gürdal
Isparta

A. Aykon Doğan
Isparta

Mahmut Öztürk
Niğde

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

Gerekçe : 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, memur maaşlarının hesabında uygulanan katsayının Bütçe Kanunu ile tespit olunacağını hüküm altına almıştır. Böylece, katsayı rakamlarının tespiti, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine bırakılmıştır. Tasarıya eklenecek bu fıkra ile, bir yandan 657 Sayılı Kanunun hükmü yerine getirilmiş olacak, diğer yandan Türkiye Büyük Millet Meclisi kendisine ait olan bir yetkiyi bizzat kendisi kullanmış olacaktır.

Katsayı rakamlarının tespitinde ise 1987 yılı program düzenlenmesinde tahmin olunan enflasyon ile gerçekleşen enf-

lasyon oranı arasındaki fark ve 1988 yılı beklentileri dikkate alınmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1 Sıra Sayılı «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı» nın dördüncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi arz ve teklif olunur. 29.12.1987

Gerekçemiz sözlü olarak açıklanacaktır.

MADDE 4. — 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 154 üncü maddesi uyarınca gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde (115) katsayı uygulanır. Devlet memurlarının aylık tutarlarını, diğer ödemelerle birlikte uygulanacak zam miktarı 1987 Temmuz ayı ödemelerinin yüzde 65'inden aşağı olmamak üzere artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararnameler ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca bütçe kanunları ve eki cetvellerde tespiti gereken miktar ve limitleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Hikmet Çetin
Diyarbakır

Enis Tütüncü
Tekirdağ

Cemal Seymen
Nevşehir

Kemal Anadol
İzmir

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

Özer Gürbüz
Sinop

Ali Topuz
İstanbul

Birgen Keleş
İzmir

Mehmet Moğultay
İstanbul

Abdülkadir Ateş
Gaziantep

Onur Kumbaracıbaşı
Kocaeli

Tayfur Ün
Bilecik

Güneş Gürseler
Tekirdağ

BAŞKAN — Sayın Akarca, imzalar zannediyorum 100'e yakın. Bu itibarla, 5 imzadan fazlası kâfi geliyor.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Hepsini okutmak zorundasınız Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yok, İçtüzük müsaittir efendim.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Siz müsait hale getiriyorsunuz!

BAŞKAN — Şimdi, önergeleri aykırılık derecesine göre okutup, oylarınıza sunacağım :

Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1 Sıra Sayılı «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı» nın Dördüncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi arz ve teklif olunur. 29.12.1987

Gerekçemiz sözlü olarak açıklanacaktır.

MADDE 4. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 154 üncü maddesi uyarınca gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde (115) katsayı uygulanır. Devlet memurlarının aylık tutarlarını, diğer ödemelerle birlikte uygulanacak zam miktarı 1987 Temmuz ayı ödemelerinin yüzde 65'inden aşağı olmamak üzere artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararnameler ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca bütçe kanunları ve eki cetvellerde tespiti gereken miktar ve limitleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN — Önergeye, komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önerge sahibi veya önergede imzası bulunanlardan söz isteyen var mı? Buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar.)

Yalnız, belki stenograflar, arkadaşlarımızı tanıma fırsatını bulamadılar; bu itibarla zapta geçmesi bakımından isminizi ifade etmede fayda mülahaza ederiz ve ikinci olarak da biz Başkanlık Divanı olarak arakdaşlarımızı daha kısa zamanda tanım fırstı buluruz.

ENİS TÜTÜNCÜ (Tekirdağ) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; sözlerime başlarken hepinizi en derin saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

Anavatan iktidarı, işçi ve memurdan, emekli, dul ve yetimlerden, çiftçiden, esnaftan sürekli olarak alıp, sistemli olarak alıp; sermaye ve holding çevrelerine, apartman, banka sahiplerine gelir aktarmayı, ekonomik modelinin sanki bir marifeti sayıyor.

NEVZAT DURUKAN (Bolu) — Geç onları, geç!

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, eğer bunları söylemezsek...

NEVZAT DURUKAN (Bolu) — Eskidi onlar, eskidi!

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Eğer bunları bu şekilde söylemezsek, toplumsal barışın çok kısa zaman sonra nasıl sarsılacağını, yüreklerimiz böyle parçalanarak hep birlikte görürüz.

NEVZAT DURUKAN (Bolu) — O sakızı bir daha çiğneme.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, dinleyiniz. Bu Yüce Meclisin çatısı altında dinleyiniz. (ANAP sıralarından gürültüler.) Eğer Türk halkına saygı duyuyorsanız... (ANAP sıralarından gürültüler.)

Sayın Başkan, lütfen ikaz ediniz, sözümü kesmesinler.

Lütfen dinleyiniz. Bunlar şimdiye kadar konuşulmamışsa, bundan sonra konuşulsun.

BAŞKAN — Sayın milletvekili, bir hususu açıklamak isterim. Ben...

NEVZAT AKSU (Çorum) — Terbiyesiz!... Terbiyeli konuşun.

BAŞKAN — Lütfen efendim, o nasıl kelime! (SHP sıralarından «Bravo Başkan» sesleri, alkışlar.)

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Sağolun Başkanım.

BAŞKAN — Efendim, ben hatiplerin konuşma irtibatını, eski ifadesi ile silsile-i kelâmını sarsacak konuşmalara müdahale ederim. Zatı âliniz konuşurken, bu tarzda bir müdahale olmamıştır. Bu itibarla, konuşmanıza devam edin; tahrikkâr konuşmayın, rica ediyorum.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Çünkü, burası nihayet okul değil, kışla değil; tabiatıyla, tasvip eden, tasvip etmeyen arkadaşlar bulunabilir; ama gerektiğinde konuşmacının konuşma üslubunu sarsmamak kaydıyla, elbette olabilir; ama böyle bir şey yokken, tahrikkâr konuşma uygun değil efendim.

Devam edin. (ANAP sıralarından gürültüler.)

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (İçel) — Sayın Başkan, konuşmacı nasıl istiyorsa öyle konuşur.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan, sağolunuz.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aslında, Anavatan iktidarının farkında olmadığı birçok şey var; bunları, zamanı gelince bir bir burada açıklayacağız. Yani, öyle şeyler konuşuluyor ki buradan.... Yani, Anavatan iktidarının herhalde ağzına almaması gereken, konuşmaması gereken konulardan bir tanesi, çiftçinin durumu. (ANAP sıralarından gürültüler) (SHP sıralarından alkışlar.) Ama, Sayın Maliye Bakanı kalkıyor, 1988 yılı için şunları, şunları, şunları verdik, diyor. Biliyorlar mı ki, 1987 yılında, bu yıl içinde, o nasırlı ellerin alın teri karşılığı ürettiği 1 kilogram buğday 61 liraya, 62 liraya satılıyor? (ANAP sıralarından gürültüler.)

BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ — Atma, atma...

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Yalan söylemiyorum. 1986 yılında, bu kaynak aktarma mekanizmasıyla, Türk çiftçisinin cebinden tam 1 trilyona yakın paranın gasp edildiğini biliyorlar mı? Evet, biz bunu söyleyeceğiz. Konuşma sürem 5 dakikayla sınırlandırılmamış olsaydı, ben bunları bir bir söylerdim.

BAŞKAN — Sayın milletvekili, önergenizi izah edin efendim.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Gelir dağılımı dar ve sabit gelirliler aleyhine öylesine bozulmuştur ki, öncelikle «mutfak enflasyonu» dediğimiz o enflasyon dar ve sabit gelirlileri öylesine vurmuştur ki, işte bu geçici 4 üncü madde de bununla ilgilidir.

BAŞKAN — Sayın milletvekili, önerge üzerinde konuşma süresi 5 dakikadır. Burada genel bir görüşme ifadesi kullanılamaz; sadece önergenizi izah edeceksiniz efendim.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ARİF SAĞ (Ankara) — Sayın Başkan, konuşmacıya müdahale etmeyin, bırakın konuşsun, niye müdahale ediyorsunuz?

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Gelir dağılımı öylesine bozulmuştur ki, bir başına enflasyonun düşürülmesi, gerçekten ama gerçekten büyük darbe yemiş, vurgun yemiş dar ve sabit gelirli geniş halk kitlelerinin yaşam düzeyini düzeltemez değerli arkadaşlarım. Bunun için diyoruz ki, mutlaka ve mutlaka, konuya bir gelir dağılımı politikası çerçevesinde yaklaşmak mecburiyetindeyiz. Bir başına enflasyonu aşağıya çekmiş olsanız da-

hi, gelir dağılımı o kadar bozuldu, o kadar bozuldu ki....

İşte değerli arkadaşlarım, sayın milletvekilleri, bu politikanın ilk adımı olarak, görüştüğümüz yetki tasarısının 4 üncü maddesinin önergemiz çerçevesinde değiştirilmesini talep ediyoruz.

Sonra, anlamak mümkün değil; katsayı bir iki gün içinde açıklanacak... Bunu Yüce Meclisle birlikte açıklamaktan neden kaçınıyorsunuz? Hem de 657 sayılı Yasa koşullarında hareket etmiş olacağız.

1987 yılında, memura, önce yüzde 20, temmuz ayında da yüzde 20; yüzde 40 dolayında bir şey verildi; biliyoruz. Bunun yıllık ortalaması yüzde 30'dur.

Değerli arkadaşlarım, 1987 yılında, enflasyon - tüketici fiyatları endeksi dikkate alındığında - yüzde 55 dolayında olacaktır...

BAŞKAN — Sayın milletvekili, Başkanlığın sabrını kötüye kullanmayın efendim; süreniz hayli geçti, ben sözünüzün kesilme zamanlarını da hesapladım; ama çok zaman geçti. Bu itibarla, lütfen toparlayınız.

ENİS TÜTÜNCÜ (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan, hemen toparlayacağım ve saygılarımı sunacağım; sağolun Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, memur, enflasyona göre yüzde 25 alacaklı, bizim hesaplarımızla enflasyona göre yüzde 25 alacaklı; hükümet yetkilileri yüzde 10'da, enflasyonun üzerinde bir artırım vereceğini söylüyor, eder yüzde 35; böyle hesaplara alışsın sayın Meclis.

Değerli arkadaşlarım, eder yüzde 35; 1988'deki enflasyon hedefini de bir düşünün, bu getirmiş olduğumuz yüzde 65, (katsayı dışındaki yüzde 65) ve 115 katsayısı asgari miktardır.

Beni dinlediğiniz için hepinize saygılar sunarım; sağolun.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (SHP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir efendim.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, bu tür oylamaya itiraz ediyorum. Başka zaman gözle tespit ediyorsunuz; ama Anavatan Grubu dışarıda ise sayıyorsunuz.

BAŞKAN — Diğer önergeyi tekrar okutuyorum :

Antalya Milletvekili İbrahim Demir ve arkadaşlarının önergesi :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine» Dair Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

(Ancak, bu kanunun yürürlük süresince 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 154 üncü maddesi uyarınca, sınıflara ait gösterge tablosunda yer alan gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde (1/10) katsayı uygulanır.)

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önerge üzerinde söz isteyen?...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 4 üncü madde üzerindeki önergemizle ilgili açıklamalarımdan evvel, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

4 üncü madde üzerindeki önergemizin temelinde yatan husus, Büyük Millet Meclisinin hangi notkalarda yetkilerini devredeceği, hangi noktalarda hükümete yetkilerini devretmeyeceği hususunda ağırlık kazanır.

Yetki, kişilere, birtakım fonksiyonlar yanında, sorumluluk da yükler. Yüce Meclis, bütçe tartışmalarında bugüne kadar 2 milyonu aşkın memurun maaşına ilişkin katsayıları tartışarak, görüşerek belirlemiştir. Her memur ailesini 5 nüfus kabul edersek, takriben 10 milyon insanın özlük haklarını tartışarak belirlemiştir; ama bugün görüyoruz ki, hükümet pek çok konuda olduğu gibi, bugün de bu katsayıyı tespit etme yetkisini de istiyor.

Katsayının şu olacağı, bu olacağı konusunda, söyledik, «110 olması lazımdır» dedik; tabiî bunu enflasyon katsayısına göre yaptığımız kendi hesaplarımıza göre ve Sayın Maliye Bakanının devlet memurlarına ve işçilere vaat ettiği «enflasyon + yüzde 10» beyanına göre belirledik.

Burada bu konuyu tartışsaydık, hükümet belli bir katsayı teklifiyle gelseydi, şunu görecektik : Sayın Maliye Bakanının sözlerine hükümet ne derece itibar etmiştir, ANAP iktidarı bu sözleri ne derecede yerine getirmiştir. Benim dileğim, Sayın Bakanın, «Enflasyon + yüzde 10» şeklindeki vaatlerinin bu Yüce Meclisteki kabul görmesidir.

Bu, iki noktadan önemlidir : Birincisi, memur ve işçiye hakkının teslimi, ikincisi ise, sizin itibarınızın, yani, iktidarın itibarının tescilidir.

Siz, burada bu katsayıyı tartışmaktan kaçmakla, bu yetkiyi bütünüyle hükümete devretmekle, size bahşedilen bir itibarı da değerlendirmekten kaçıyorsunuz. (DYP ve SHP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar.)

Diğer bir husus, memura vermeyi vaat ettiğinizi milletin huzurunda tartışmaya getirmekten de kaçıyorsunuz. Şimdi, bunları, bu şekilde, hükümete yetki devriyle, talik ederseniz, bundan ne Yüce Meclis kazanır, ne memur kazanır, ne de hükümet -itibar bakımından- kazanır. Üç şeyde kaybedilen (memurun kaybettiği, Yüce Meclisin itibarıyla bağdaşmadığı, iktidarın itibarıyla bağdaşmadığı) bir konuda, gelin, önergemize, size itibar bahşeden önergemize katılın. Katılın; bu sizi küçültmez, bilakis yüceltir. (DYP sıralarından alkışlar.)

Şimdi tabiî...

BAŞKAN — Sayın Aykon Doğan, toparlayınız efendim, lütfen. Nihayet, bir önergenin izahıdır efendim. Önergede zaten gerekçe var; bu itibarla sürenizi aşmayınız, rica ediyorum.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Tabiî burada biz katsayıyı 110 olarak getirirken, enflasyon beklentileri konusundaki hesaplarımız da önem taşıyor. Şimdi burada biz katsayıyı tartışsaydık, aslında, Meclisin geçmiş geleneklerini tekrar burada yaşatmış olurduk. Katsayı yanında da, katsayı tartışmaları meyanında da, 1988 yılında, işçi ve memur için, köylü

için, esnaf için, onların yaşantısı için önem arz eden müstakbel enflasyonu da, mustakbel pahalılığı da tartışmış olurduk ve sizin için bu hayırlı olurdu.

Hepinize teşekkür ederim, saygılar sunarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler.)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Niye saymıyorsunuz Sayın Başkan? Dışarıdan gelen yok değil mi; ondan!...

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Tarzınız, tutumunuz yanlış. (DYP ve SHP sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Efendim, 5 kişi itiraz ediyor musunuz?... (DYP ve SHP sıralarından gürültüler.) Bu oylamaya 5 kişi itiraz ediyor mu? Başkanlığın oylamasının haksızlığına 5 kişi itiraz ediyorsa yenilerim. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler.)

O itibarla, Başkanlığın görüşüne itibar etmek mecburiyetindesiniz? (DYP ve SHP sıralarından gürültüler.) Lütfen...

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler...

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sorum var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Kabul etmeyenler...

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sayın Başkan, «Soru sormak isteyen var mı?» diye niye sormuyorsunuz?...

BAŞKAN — Madde kabul edilmiştir.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sorum vardı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Ne sorusu?....

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Maddeyi oylamaya geçmeden «Soru sormak isteyen var mı?» diye niye sormuyorsunuz?.

BAŞKAN — Efendim, madde oylamaya geçildikten sonra soru olmaz; İçtüzüğü okuyunuz.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Oylamadan önce «Soru sormak isteyen var mı?» diye sormadınız?....

BAŞKAN — 5 inci maddeyi okutup, oylarınıza sunacağım.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Oylamaya geçmeden önce «Soru sormak isteyen var mı?» diye niye sormuyorsunuz?

BAŞKAN — Efendim, «soru sormak» diye bir hatırlatma olmaz. Biz, ikaz mecburiyetinde değiliz; soru soran olursa cevaplandırırız; İçtüzüğü kullanma, milletvekillerinin hakkıdır; o hakkı kullandığı takdirde verilir.

Saat 21.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 20.02

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 21.00

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Akarca (Samsun), Cemâl Özbilen (Kırklareli)

BAŞKAN — 5 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/339) (S. Sayısı :1) (Devam)

BAŞKAN — Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve hükümet yerlerini aldılar.

5 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, 1.1.1988 - 30.4.1988 döneminde, 1987 Malî Yılı Bütçe Kanununun 37 nci maddesi hükümleri dairesinde ve bu madde ile belirlenen limitin yarısına kadar bir yıl ve daha uzun vadeli iç borçlanma akdine yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum...

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Çoğunluk var mıydı? Aradınız mı efendim?

BAŞKAN — Ararız efendim.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — Hazine bonoları ve avanslarla ilgili işlemlere 1987 yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinde belirtilen hükümler dairesinde devam olunur. T.C. Merkez Bankasınca Hazineye açılacak kısa vadeli avans limitinin hesabında 1987 yılı bütçe ödenekleri toplamına bu Kanunla verilen ödeneklerin eklenmesi ile bulunacak tutar esas alınır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — Olağanüstü Hal'in gerektirdiği hizmetlerin yapılmasını sağlamak üzere, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçelerinde bu amaçla yer alan ödenekleri İçişleri Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine aktarmaya Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Kamer Genç.

Sayın Hikmet Çetin, bu madde üzerinde söz istemiş miydiniz?

HİKMET ÇETİN (Diyarbakır) — Hayır efendim. Ben, Sayın Kamer Genç için grup adına söz istemiştim.

BAŞKAN — Ben öyle hatırladım da, onun için sorma ihtiyacını duydum.

Buyurun Sayın Kamer Genç.

SHP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; Sayın Maliye Bakanımız ve dün de Sayın Başbakanımız, burada hükümet programı görüşülürken, «Doğuyu sürgün bölgesi olmaktan kurtardık» dediler. (ANAP sıralarından «Bırakın bölücülüğü» sesleri)

BAŞKAN — Lütfen efendim...

KAMER GENÇ (Devamla) — Fakat, bundan bir süre önce kendilerinin söyledikleri bir sözü kendilerine hatırlatmak isterim. Bir kamu görevlisi kendilerine karşı gelince veyahut da kendi istedikleri doğrultuda hareket etmeyince, Sayın Özal, herhalde söyledikleri sözü unuttular, «Sürün Doğuya» diye bir laf etmişti; acaba bu sözü o söylememiş miydi? (ANAP sıralarından «Yok öyle bir şey» sesleri)

Değerli arkadaşlarım, doğunun, bir sürgün yeri olmaktan kurtulmasını sizden önce ben de istiyorum. Nitekim, doğunun bir sürgün yeri olduğu, bugün önümüze getirilen yetki tasarısının 7 nci maddesindeki istisna ile belli olmaktadır. Ne yapılıyor? Olağanüstü hal bölgesinde bulunan görevli kişilere, kamu harcamalarına ayrı bir fon ayrılıyor.

Arkadaşlar, doğunun bir sürgün yeri olmaktan kurtulması meselesi, oradaki memurların orada kalması meselesi şu şekilde tezahür etmektedir: Biliyorsunuz, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, bu olağanüstü hal ilan edilen 11 ilde çalışan kamu personelinin bir kısmına, aklımda kaldığına göre, birinci derecede devlet memurunun maaşının yüzde 20 ila 25'i nispetinde bir zam vermekte ve bir o kadar da Kamu Ortaklığı Fonunda bunların adına zorunlu bir tasarruf yapılmakta; bunlar oradan ayrıldıktan sonra da kendilerine ödenmektedir.

Tabiî, normal olarak siz bunlara diğer yerde çalışan kamu personeline, ödediğiniz paradan daha fazla para ödersiniz, elbette ki, diğer yerde çalışanlar gelir burada çalışır. Çalışır; ama nasıl çalışır, o da önemli. Bunların içinde iyi niyetli olmayanlar, burada olağanüstü halin devam etmesi için gerekli çareleri de ararlar; çünkü, maaşları, ek ücretleri kesilmesin diye bunun çarelerini de ararlar.

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Öyle memur yok.

KAMER GENÇ (Devamla) — Değerli arkadaşlar, size bir olaydan bahsetmek istiyorum. Osmanlı tarihinde bir 31 Mart Vakası vardır, ama ANAP iktidarı zamanında da bir 12 Temmuz 1987 vakası vardır; tarihe geçecek bir vakadır.

Bakın, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yayımlanmadan önce, yani 14 Temmuz 1987'de yayımlanan bu kararnameden iki gün öncesi olan 12 Temmuz 1987'de, bir seçmen kütüğü yazılması meselesi vardır; o gün Türkiye'de sokağa çıkma yasağı vardır, fakat Tunceli İlinde o gün gece sabaha karşı saat 00.30'da Tunceli İlinde görev yapan polis, asker, bütün güvenlik kuvvetleri mensupları, bulunduğu yerden Tunceli'nin üzerine kurşun yağdırmışlardır. Gittim gördüm arkadaşlar. (ANAP sıralarından «Ayıp, ayıp» sesleri, gürültüler)

Arkadaşlar, cehaletinizi ortaya koymayın lütfen. Yani bakın, biz burada birtakım meseleleri söylerken ezbere ko-

nuşmuyoruz. (ANAP sıralarından «Yalan, yalan» sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

Bir dakika Sayın Kamer Genç.

Efendim, Sayın Kamer Genç 5 dakikasını konuşmuşlardır; 5 dakika daha konuşup sözlerini tamamlayacaktır. Bu itibarla, sabırla, tahammülle dinleyiniz. (ANAP sıralarından «Madde üzerinde» konuşsun sesleri, gürültüler)

Lütfen efendim, lütfen...

Devam edin Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Devamla) — Şimdi, Sayın Başkan, bakın, yani bizim buradaki konuşmamıza tahammülü olmayan insanlar lütfen dışarı çıksınlar. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim...

KAMER GENÇ (Devamla) — Ama burası Meclisin kürsüsüdür, dinleteceğim ben size, kendimi dinleteceğim; hiç bağırmayın ben size kendimi dinleteceğim ve siz de mecbursunuz dinlemeye. Dinlemeye de alışmak zorundasınız, dinlemek mecburiyetindesiniz. (SHP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Efendim, müzakerelerin bir an evvel bitmesini arzu ediyorsanız, lütfen tahammülle dinleyiniz. (ANAP sıralarından gürültüler)

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Sayın Başkan, madde üzerinde konuşsun.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Tahammül edeceksiniz...

Efendim, hatibin, sizin istediğiniz istikamette konuşmasını istemeye yetkili değilim, gücüm de yetmez. Bu itibarla, hatip konuşmasına devam etsin.

Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) — Yani, Sayın Başkan, bu arkadaşlar diyorlar ki,.. (ANAP sıralarından gürültüler)

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Sayın Başkan, madde üzerinde konuşsun.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

Devam edin Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Devamla) — «Kürsüye geldiğin zaman, memleketin güllük gülistanlık olduğunu ANAP ağzıyla ifade et, memlekette gerçekleri inkâr et.» Arkadaşlar, memlekette gerçekleri inkâr etme meziyeti size aittir, bize ait değildir.

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Edebiyat yapıyorsun, edebiyat.

KAMER GENÇ (Devamla) — Biz gerçekçiyiz, bunu bilesiniz. (SHP sıralarından alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)

Bakın, size olay anlatıyorum...

BAŞKAN — Sayın Kamer, Genç, zatı âliniz de herhalde karşılıklı diyaloğa razısınız.

KAMER GENÇ (Devamla) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Ben, arkadaşları, dinlemeye davet ediyorum; siz, tekrar tahrikkâr konuşuyorsunuz.

Devam edin, ne söyleyecekseniz söyleyin.

KAMER GENÇ (Devamla) — Peki, söylüyorum Sayın Başkan. Yalnız, konuşmamın büyük bir kesimini harcadılar, bu durumda, benim daha 10 dakika zamanım var.

Sayın arkadaşlar, bakın, tarih ve zaman veriyorum; tam 4,5 saat, Tunceli'de bulunan bütün güvenlik kuvvetleri, Tunceli üzerine modern silahlarla kurşun yağdırmışlardır. (ANAP sıralarından gürültüler, «Yalan, yalan» sesleri) Ve bu kurşunlar nedeniyledir ki, Tunceli, 14

Temmuz 1987 tarihinde hükümetçe ilan edilen Olağanüstü Hal Bölge Valiliği sınırları içine alınmıştır.

Benim, şimdi size sormak istediğim husus şudur: Bu olayda, Tuncelili birçok vatandaşımız televizyonunu kaybetmiştir, perdesini kaybetmiştir, binası tahrip olmuştur. Hükümete soruyorum, bunun tazminatını ödediniz mi? Bu birinci sorum. İkincisi; sayın arkadaşlar, biz bir hukuk devletiyiz. Hukuk devletinde anayasa ve hukukun üstünlüğü esastır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, 125 inci maddesinde der ki: «İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.»

NEVZAT DURUKAN (Bolu) Onu anarşistler yaptı.

KAMER GENÇ (Devamla) — Madem öyle diyorsunuz, anarşist sizsiniz. (ANAP sıralarından gürültüler) Anarşist sizsiniz.

NEVZAT DURUKAN (Bolu) —

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Yemininde, kim olduğunu söyledin.

KAMER GENÇ (Devamla) — Bakın, bu olayda devletin bir eylemi vardır. Hukukta, kamu hukukunda, kusursuz mesuliyet meselesi vardır. Burada devletin kusuru açıktır; fakat bırakın kusuru, kusursuz mesuliyeti de vardır devletin. O halde, sayın hükümetten soruyorum: 12 Temmuz 1987 tarihinde binası tahrip edilen, televizyonu delinen, buzdolabı delinen vatandaşın zararını ödediler mi?

İkincisi: Burada olağanüstü hal ne zamana kadar devam edecektir? Dört ay daha devam ettirecek misiniz?

Arkadaşlar, burada sizin hükümetiniz, yani ANAP iktidarı diyor ki, «memlekette sıkıyönetimi kaldırdık...» Sıkıyönetimle olağanüstü halin ne farkı var arkadaşlar? Daha, memleketin 1/6'sında olağanüstü hal vardır. Olağanüstü halin olduğu yerlerde, bütün insan hak ve özgürlükleri askıya alınmıştır; orada görev yapan birçok kamu görevlisinin dava açma hakkı yoktur, hak arama özgürlüğü yoktur. Hak arama özgürlüğü, insanların kişiliğine bağlı bir özgürlüktür; yani, Anayasanın temel hak ve özgürlükleri kısmını düzenleyen 1 ila 40 ıncı madde arasındaki bölüm içinde yer almaktadır.

Kanun hükmünde kararname ile ilgili hükümleri düzenleyen Anayasanın 91 inci maddesi ise, kişi hak ve özgürlüklerinin kanun hükmünde kararname ile düzenlenemeyeceği ilkesini getirmiştir. Hani sizin hukuka bağlılık ilkeniz, hani nerede sizin insan haklarına bağlı olduğunuzu gösteren şey? Onu izah etmenizi istiyorum.

MEHMET TOPAÇ (Uşak) — Propaganda yapar gibi konuşuyorsun.

KAMER GENÇ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, benim burada belirttiğim bu konularda hükümetten bilgi istiyorum; bir.

İkincisi; olağanüstü hal ilan edilen bu bölgede harcanan paraların da miktarını istiyorum. Yani, ne kadar paar istenmiştir; bunun da açıklanmasını istiyorum.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Madde ile ilgili değil; bu madde hakkında, arkadaşımız yazılı sorsun efendim.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) — Madde ile ilgili efendim. Biz bu meseleleri konuşurken, bir de ANAP'lı arkadaşlarımıza bizleri dinlemesini de mi öğrete-

ceğiz? Arkadaşlar biraz olsun usulü, adabı bilelim.

BAŞKAN — Sayın Kamer Genç, toparlayın lütfen.

KAMER GENÇ (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hükümetin programında özellikle övünerek belirttiği gibi, insan haklarına saygılı bir şekilde, memleketin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ilan ettiği olağanüstü halin bir an önce kaldırılması gerekir. Olağanüstü hal bölgesinde bugün birçok okullar askerî yönetimin işgali altındadır ve oralarda eğitim yapılamamaktadır, birçok okul kapatılmıştır. Arkadaşlar, o insanların eğitime ihtiyacı vardır, onların öğrenime ihtiyacı vardır, oradaki gençlerin de ileride tahsil yapma ihtiyacı vardır.

BAŞKAN — Sayın Kamer Genç, toparlayınız lütfen.

KAMER GENÇ (Devamla) — Bu itibarla, sayın hükümetten özellikle şunları talep ediyorum: Birincisi: Burada olağanüstü hali kaldırsın. İkincisi: Burada zarar gören vatandaşların (Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin işlemlerinden dolayı zarar gören vatandaşların) zararları ödensin. Üçüncüsü: Orada görev yapan kamu görevlilerini sıkı kontrol altına alsın. Yani, oraya sürgün memurları değil, gerçekten oradaki halkın dertlerini anlayan, halkla birlik ve beraberliği temin eden kamu görevlilerini göndersin.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Sayın Başkan, süresi doldu.

KAMER GENÇ (Devamla) — Efendim, benim 5 dakika da şahsım adına konuşma hakkım vardır; söz istemiştim. Sizin Başkanlığa müdahale hakkınız yoktur.

BAŞKAN — Toparlayınız efendim, konuşma süreniz doldu efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın arkadaşlar, nedense, bu ANAP'lı arkadaşlarımız konuşmadan çok rahatsız oluyorlar.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Madde hakkında konuş. (ANAP sıralarından gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) — Yani, siz buradaki konuşmadan rahatsız olursanız, biz teşrîî görevimizi nasıl yapacağız? (ANAP sıralarından gürültüler)

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Madde hakkında konuş.

KAMER GENÇ (Devamla) — Madem konuşmamı istemiyorsunuz, konuşmuyorum.

İyi günler. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Madde üzerinde başkaca söz isteyen yok.

Madde üzerinde verilmiş önerge yok.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Soru var.

BAŞKAN — Buyurun.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sayın Bakan...

BAŞKAN — Bakana sormayacaksınız efendim, Başkanlığa hitap edeceksiniz, Başkanlık uygun görürse soracak.

Buyurun efendim.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Efendim, Sayın Bakana...

BAŞKAN — İçtüzük öyle emrediyor efendim, ben söylemiyorum.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sayın Başkan, tabiî, İçtüzüğe uygun olarak, sorumu size yöneltiyorum.

BAŞKAN — Tabiî.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sayın Başkan, şu anda 7 nci maddesine kadar geldiğimiz tasarı bir bütçe kanunu

değil, hükümet de bunu böyle gündeme getirdi; bir yetki tasarısı, yani bir vergi kanunu.

Şimdi, şurada, 9 Aralık 1985 tarihinde, Sayın Bakanın bütçe sunuşunda yaptığı konuşmanın metni var. Orada, «Bu amaçları gerçekleştirmek üzere toplam 12 vergi kanununda değişiklik düşünülmüştür. Tasvibinize mazhar olan bu değişikliklerin yasalaşması ile, vergi sisteminin daha basit ve sade bir yapıya da kavuşturulması hedeflenmiştir» diyor. Sayın Başbakan da, hükümet programını okurken «Türkiye'de çok yasanın bulunduğunu, bunların sayısını indireceğini» gündeme getirmiştir.

Acaba, bugün önümüze gelen bu tasarı Sayın Bakanın 9 Aralık 1985'te planlandığı basite indirme, daha aza indirme eylemlerinden biri mi, yoksa bundan sonra gelecek bütçe tasarılarında da daha basit bir çözüm bulacak mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, sualiniz 7 inci madde ile ilgili bulunmadığı için, Sayın Bakana tevcih edemiyorum. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8. — 9.11.1983 gün ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununun kira bedelleri ile ilgili 5 inci maddesi 1988 malî yılında Maliye ve Gümrük Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilecek hükümler dahilinde uygulanır.

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın İbrahim Demir; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bir evvel bu kürsüye geldiğimde, görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının bir geçici bütçe kanunu tasarısı olduğunu ısrarla ifade etmiştim. Anayasamızın 161 inci maddesinin son fıkrasında şu hükme yer verilmektedir : «Bütçe Kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.» Şimdi, bu hükmün ışığında kamu konutlarının kira bedellerinin ne şekilde tespit edileceğine dair bir hükmün, bir geçici bütçe kanunu muhtevasına alınmasının Anayasaya aykırılığı açık ve Sayın Başbakanın çok sık kullandığı bir deyimle «açık seçik» ortadadır.

GALİP DEMİREL (Malatya) — Yönetmelik var, yönetmelik.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Kamu konutlarının kira bedellerinin ne şekilde tespit edileceği, 2946 sayılı Kanun tarafından teferruatlı şekilde tespit edilmiştir. Buna göre, kamu konutlarının kira bedelleri, kanun tarafından sayılan bakanların oluşturduğu bir komisyon tarafından malî yılbaşından en az üç ay önce ve kanunun kabul ettiği esaslar dairesinde tespit ve ilan edilmek gerekir. Bu tespit işlemi niçin zamanında yapılmamıştır da, bu konuda, geçici bütçe kanununa, Anayasaya aykırı bir madde konulması gerekmiştir? Bu husus, hükümetin, üç ay önce, göreviyle değil de, onun dışında başka görevlerle meşgul olduğunu bize göstermektedir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa kanunları, çok iyi bildiğiniz gibi, süreli kanunlardır.

ABDURRAHMAN BOZKIR (Konya) — Anayasa kanunları süreli diye bir şey yok.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Affedersiniz, sürçülisan oldu, bağışlayın. Yanlışımı düzelttiğiniz için teşekkür ediyorum sayın milletvekili.

Bütçe kanunları süreli kanunlardır. Bu kanunlar, ait oldukları yılın ilk günü başlar, son günü sona ererler. Öyle olmasaydı, bugün burada bir geçici bütçe kanunu yapmak üzere toplanmış ve bu konuları tartışma durumuna girmiş olmazdık.

Hal böyle iken, görüşmekte olduğumuz 1988 yılının ilk dört ayına ait süreli, geçici bütçe kanunu ile ilgili tasarıda, bu süreyi aşan hükümler vardır. İşte bu hükümlerden birisi de bu 8 inci maddede yer almaktadır. 8 inci maddede yer alan hüküm, sadece geçici bütçe kanununun geçerli olduğu dört aylık süreyi kapsaması gerekirken, 1988 yılının tamamını kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu husus, bütçe kanunlarının süreli kanun olduğu ilkesine de aykırıdır. Anayasaya aykırılık, bir de, bütçe kanunlarının süreli kanunlar olduğu ilkesine aykırılık... Bunu üst üste getirdiğiniz zaman, bu maddenin hukuk açısından değerlendirilmesi herhalde çok zor olmayacaktır.

Ayrıca, geçici bütçe kanununun kapsadığı süreyi aşan düzenlemelere, tasarının 9 uncu ve 11 inci maddeleriyle de tecavüz edilmiştir. Yani, dört aylık süre, bu maddelerdeki düzenlemelerle de aşılmış bulunmaktadır. Bu, hem yasama tekniği açısından, hem bütçe kanunlarının, bütçe kanunu olma özelliklerinden doğan birtakım sınırlamaların ihlal edilmiş olması açısından dikkat çekicidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, ileride daha büyük problemlere sebep olmama açısından, gerçekten bütçe kanununda yer alan ve Anayasanın 161 inci maddesinin son fıkrasına rağmen Anayasaya aykırı olarak yer alan bu hükmün, bu tasarıdan çıkarılmasını Doğru Yol Partisi Grubu olarak ısrarla talep ediyoruz.

Tasarının diğer maddeleriyle ilgili olarak tekrar huzurunuzda olacağımdan, 9 uncu ve 11 inci madde ile ilgili olarak parti görüşlerimizi ifade ederken, bu Anayasaya aykırılık hususuna tekrar döneceğim.

Şimdilik, saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Demir.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 9. — 3093 sayılı Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan yüzde 3,5 oranı 1988 yılında yüzde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranı yüzde 3,5'a kadar artırmaya veya yüzde 1'e kadar azaltmaya yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Sayın Aykon Doğan; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 9 uncu madde üzerindeki sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Bu madde üzerinde neden söz aldım, açıklamak istiyorum. Bu maddenin teknik muhtevasından daha çok, Türkiye Elektrik Kurumunun malî yapısını ortaya koyarak, Türkiye Elektrik Kurumunun, içme sularını - yer üstünde içme suyu bulamayan pek çok köyümüz var -

yer altından pompajla çıkarıp köydeki hayvanının, kendinin ihtiyacını, evinin önündeki ağaçlarının, çiçeklerinin ihtiyacını karşıladığı suyun, yani bizatihi çıkardığı kullanma suyunun, elektrik parasını çeşitli nedenlerle ödeyemeyen köylülerimize karşı davranışlarını burada sergilemek için söz almış bulunuyorum.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — O, 13 üncü maddede Sayın Doğan.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Sayın milletvekili, bununla da ilgili; 13 üncü maddeyle beraber açıklalayacağım.

Şimdi, burada TEK'in 1,5 trilyonluk bir gayri safi hâsılası var karşımızda. Bunun yüzde 3,5'ine baktığımız zaman, bu 3,5 oranı ile, Türkiye Elektrik Kurumu, 50 milyarını TRT'ye devredecek; ama bakıyoruz ki, bugüne kadar Türkiye Elektrik Kurumu bu parayı vermemiş. Hükümetten sormak istiyorum; TEK yüzde 3,5 nispetine göre hesaplanan 50 milyarı veremediğine, bir kuruş ödeyemediğine göre; bu nispeti yüzde 1'e indirmekle, oluşacak takribi 15 milyar lirayı TRT'ye ödeyebilecek mi? Hayır ödeyemeyecek.

O halde, burada Yüce Meclisi bu nevi hükümlerle işgalin anlamı ne?.. Siz zaten, yüzde 3,5 nispetine göre hesaplanan 50 milyar lirayı vermemişsiniz, 15 milyarı da vermemişsiniz. 50 milyarın 15 milyarını verseydiniz, burada haklı olurduk.

Şimdi, buraya gelmeden önce Türkiye Elektrik Kurumunun bilançosunu tetkik ettim. Türkiye Elektrik Kurumu, elektrik satışından elde ettiği 1,5 trilyonluk hâsılatın 50 milyarını TRT'ye verecek... Bu, şu demektir : TRT bakımından, bu bir net kârdır, net hâsılattır. Türkiye Elektrik Kurumuna bakıyorum; Türkiye Elektrik Kurumunun net hâsılatı 25 milyar lira. Yani, şimdi bunu yüzde 1 nispetine indirseniz dahi, bu şu demektir : Türkiye Elektrik Kurumu kendi kârlarından daha çoğunu TRT'ye verecektir.

Şimdi, ben burada «TRT'nin gelirleri azaltılsın» tezini savunmuyorum. Bir işletme kuralım; bu işletmenin kendi hâsılatı kendinin olsun; kendi hesabını yapsın, bütçesini yapsın, hükümetler bunların genel politikalarına karışsın, yatırımlarına karışsın; ama yıllık bütçelerine, hatta yıl ortasındaki bütçelerine taalluk edecek tasarruflarda bulunmasın.

Gene demek istiyorum ki, böyle, tahsil edemeyeceği birtakım paraları da, TRT, bütçelerinin gelir hanesine koymasın, TRT'ye de, tutalım gerçek kaynaklar bulalım. İkinci kanalda da mesela reklamı getirelim; reklam gelirlerinden yatırımlarını devam ettirsin; TEK de bugün kendi yatırımlarını, kendi gelirlerine sahip olarak yapmaya devam etsin. Yani, şimdi şurada biz iddia edebilir miyiz ki, Türkiye'nin elektrik meselesi, TRT meselesnden daha az önemlidir... Değildir. Biz, hükümet programında, Türkiye'nin elektrifikasyonu konusunda büyük iddialar görüyoruz; ama bakıyoruz, TEK'in bir eliyle elde ettiğini, öbür elinden alıyoruz.

Onun için, bu hükmü, gerek TRT'nin bütçesini yapışı ve bütçe uygulaması, gerekse TEK'in bütçe uygulaması bakımından sakıncalı görüyorum.

Şimdi, bu maddeyle beraber, 13 üncü maddede başka bir hüküm getiriliyor. TEK, anlaşılıyor ki, TRT'ye bu yüzde 3,5 nispetinde olan 50 milyarı ödeyemiyor; bunun sebebi de, belediyelerden olan alacağını tahsil edemiyor. Aslında, eğer biz TEK'e hizmet edeceksek,

belediyelerden bu paraları alması konusunda kendisine daha ileri yetkiler verelim; burada, vergi mahsuplarıyla, bunların mahsuben tahsil etme imkânı da kalmasın. Şimdi, bakıyorum, TEK'in gücü belediyelere yetmiyor. Ben seçim bölgemde dağ köylerini, ova köylerini dolaştım, öyle köyler gördüm ki, içme suyunu yer altından, 270 metreden temin ediyor; koyununu, keçisini, davarını o sudan suluyor. Bunlar 1 köy de değil, bir kuyudan 10 köy yararlanıyor; 10 köyün 9'u parasını ödemiş, 1'i ödeyememiş; TEK ne yapmış? Gitmiş, elektriği kesmiş. Bunları, hükümetin tedbir getirmesi için burada arz ediyorum; çok önemli bir konu. Biz bugün, eğer bu grup köylere burada yaşayan insanları burada yaşayan bütün canlıları, nebatatı ve hayvanları; sırf 9 köy ödemiş, 1 köy elektrik parasını ödeyemediği cihetle, susuz bırakacaksak, sizin ve bizlerin medeniyet kavgasının ne anlamı var? Ne anlamı vardır (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Aslında ben, TEK'in bu uygulamasını da yanlış buluyorum; çünkü, yönetimde, administrasyonda, en üstte bulunan kişinin görevi, böyle «Elektrik parasını ödemedi» diye suyu kesmek değildir; suyu kesmeden elektrik parasını tahsil edebilmektir ve bunun yöntemleri vardır; gerçek administrasyon budur.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Arkasından onu da söyle.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Şimdi, eğer ben hükümet olsaydım, onun sebebini de, çaresini de bulurdum. Bunun sebebi ne? Bakın, madem sordunuz, onu da söyleyeyim. (ANAP sıralarından «Genel müdür iken bunları becerebildin mi?» sesleri)

Genel müdürken ben buldum. Siz milletvekili idiniz, Sayın Bakanım, siz de bakandınız; biz o zaman bulduk. Benim zamanımda, 1976 yılında, Türkiye bütçesi fazla verdi, fazla. (DYP sıralarından alkışlar) Dört yıllık iktidarınızda fazla veren bütçe var mı? Yok. (ANAP sıralarından «Bunu sen mi yaptın?» sesleri) Ama, ben yapmadıysam, benim genel müdürlüğümden bana niye hesap soruyorsun? (DYP sıralarından alkışlar) «Sen Genel Müdürlüğünde bunu becerebildin mi?» diyorsun, ben de «Genel Müdürlüğümde, 1976 yılında, Türkiye bütçesi fazla verdi» diyorum, ama «Onu sen mi yaptın?» diyorsun... Olay bu.

Konuya dönelim: Bunun çaresi suyu kesmek değildir. Çeşitli sebepleri vardır. Gittiğim köylerde tespit ettim mesela, muhtar, köylülerden aldığı, topladığı parayı yemiş. Bu memleketin kaymakamı var, valisi var, muhtarın da mevcut kanunlara göre bir sorumluluğu var. Muhtar yemiş diye köyün suyunu kesmenin bir anlamı yoktur. O muhtarın yakasına vali yapışacaktır, kaymakam yapışacaktır; ama o köyün suyu kesilmeyecektir. Hatta şunu ifade ediyorum...

BAŞKAN — Sayın Aykon Doğan, bu konu anlaşıldı, tekrara gerek yok. (DYP sıralarından «Müdahale etmeyin» sesleri)

Lütfen efendim... Tekrarlamaya mani olmak vazifemdir.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, bir de şunu ifade etmek istiyorum; bugün bu pompajda kullanılan elektriğe yüzde 50 fiyat tenzilatı var.

Bakın, bir öneri istediniz benden, işte bir yöntem önerisi getiriyorum: «Görevini suiistimal eden idareciler hak-

kında takibat yapalım» diyorum; bu bir tedbirdir. Madem sordunuz, ikinci tedbiri de söylüyorum: Bugün içme suyu için, sulama suyu için kullanılacak pompajda elektrik fiyatına başka tarife getirelim, yüzde 50 indirimi, yüzde 75 indirime getirelim...

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Bedava yapalım.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) — Bedava da yapalım, gerekirse bedava da yapalım. Bu memlekette içme suyunu köylümüze mümkünse parasız verelim, mümkün değilse, bugünkü fiyattan biraz daha ucuza içirelim; bunu temenni ediyorum.

Hepinize teşekkür ederim, saygılarımı sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Madde üzerinde başkaca söz isteyen?.. Yok.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Soru var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; TRT gelirlerinin yüzde 3,5 olarak kalması veya yüzde 1'e düşürülmesi, devletin yayın politikalarını nasıl etkileyecektir?.. Önemli olan, ANAP'ın TV'yi 52 milyon trajlı bir ANAP yayın organı olarak kullanıp kullanmayacağı, buna devam edip etmeyeceğidir. Dün de burada çok kötü bir örneğini...

BAŞKAN — Sayın milletvekili, soru, konuşma mahiyetinde olamaz: lütfen sorunuzu sorunuz efendim.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Dün de burada çok kötü bir örneğini sergileyen TRT'nin, bu yanlış tutumuna ne zaman son verip vermeyeceğini Sayın Bakan açıklarlar mı?.,

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — TRT'nin yanlı bir tutumu olduğunu kabul etmiyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Madde üzerinde önerge vardır, okutuyorum.

T. B. M. M. Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1988 malî yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının 9 uncu Maddesi hatalı ve kanun tekniğine aykırı olarak düzenlenmiştir.

Bu sebeplerle adı geçen yetki tasarısındaki 9 uncu maddesinin aşağıdaki teklifimiz gibi yazılmasını arz ve teklif ederiz.

Yaşar Topçu
Sinop

İbrahim Gürdal
Isparta

İbrahim Demir
Antalya

Hasan Namal
Antalya

İsmail Köse
Erzurum

Güneş Müftüoğlu
Zonguldak

Teklif metni :

Madde 9. — 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü Maddesinin (c) bendinde yer alan yüzde 3,5 oranı yüzde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranı gerekirse tekrar yüzde 3,5'a kadar artırmaya yetkilidir.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun.

Süreniz 5 dakikadır efendim.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu sözlerim Anavatan Partili arkadaşlarımızadır... (ANAP sıralarından «Olmaz» sesleri)

BAŞKAN — Sayın Topçu, bir dakika, rica ediyorum. İçtüzüğün maddesini okurum; İçtüzüğün maddesinde der ki, «Hatip, Genel Kurula ve Başkana hitap eder.» Bu itibarla...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Ettim, «Sayın Başkan, sayın milletvekilleri» dedim.

BAŞKAN — «Anavatan Grubuna hitap ediyorum» dediniz.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bir şey söyleyeceğim Anavatan Grubuna.

BAŞKAN — Efendim söyleyemezsiniz, Genel Kurula hitap edeceksiniz.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Söyleyeceğim efendim. Ben Genel Kurula hitap ettim; önce zatı âlinize hitap ettim, sonra Genel Kurula hitap ettim.

BAŞKAN — Ama, her hitabınız Genel Kurula olacaktır. (ANAP sıralarından gürültüler)

Lütfen efendim, lütfen...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Şimdi, 9 uncu madde hakkında, gayet halisane, bir hukukçu olarak yapmış olduğumuz değişiklik teklifine hükümet ve komisyon katılmadı; ancak, söz alışımın ve önerge verişimin sebebi, verdiğimiz değişiklik önergesini dikkatle okuduysanız, maddede getirilmek istenen, yapılmak istenen şeyi kaldırmak değil, sadece bir hukukçu olarak, Meclisin, 18 maddelik bir yasa tasarısında, bu işten anlayanların «Meclis hata yapıyor, Meclis 18 maddelik bir kanun tasarısını bile kanun tekniğine uygun olarak çıkaramıyor» demesinin önüne geçmektir.

Eğer kanun tasarısının yürürlük maddesinde dense ki «Bu Kanun Anavatan Partisi Grubunca kabul edilmiştir» benim bir itirazım olmazdı; ama deniyor ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi kabul etmiştir. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Şimdi, madde metnini tekrar okuyorum : «3093 sayılı Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan yüzde 3,5 oranı 1988 yılında yüzde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranı yüzde 3,5'a kadar artırmaya veya yüzde 1'e kadar azaltmaya yetkilidir.» (ANAP sıralarından «Tamam» sesleri)

Tamam değil; bakın neden tamam değil. Getirdiğiniz kanun tasarısı, dört aylık kanun tasarısı. Dört aylık kanun tasarısında «1988 yılı» diye bir yıllık hüküm getiriyorsunuz. Sonra, dün burada okunan turuncu kitapta diyorsunuz ki, «12 bin kanunu 800'e indireceğiz.» Bu şekilde indiremezsiniz; bu bir.

ALTAN KAVAK (İstanbul) — Sana ne?.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Ben bu Meclisin üyesiyim; bu Meclis, zatı âlinizden ve Anavatan Partisi Grubundan ibaret değil. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Gereksiz o şekilde konuşursan, gereksiz bu şekilde de laf alırsın... (DYP sıralarından «Bravo Başkan» sesleri, alkışlar)

Buyurunuz devam ediniz efendim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Ben, burada teknik bir konu için söz aldım; şimdi, 10 uncu maddeye tekrar geleceğim ve sizlere bir başka şey söyleyeceğim.

Şimdi, «1988 yılı için yüzde 1 olarak uygulanır» dedikten sonra, hiçbir Bakanlar Kurulu kararı 1988 yılında bu hükmü değiştirip, bunu yükseltemez. Bunu değiştiremezsiniz; çünkü 1988 için Bakanlar Kurulu kararını kayıt altına sokmuşsunuz. Şimdi, dört aylık bir kanunda bu hükmü eğer bu şekilde buraya koyarsanız, bu, 1989 senesinden sonra geçerli olur. Öyle olunca bu, 3093 sayılı Kanuna ek olur. Böyle olunca, bu kanunun başındaki esas başlığı da değiştirmek gerekir. O zaman «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine ve 3093 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin (c) Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun» demeniz gerekir. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Onun için, burada her şeyi maksatlı olarak görmeyin. Gayet halisane, bir hukukçu olarak biz, bu Meclisten, içinde tavsiyeler olan kanunların da çıktığını gördük. Bunlar, Meclisin itibarıyla ilgilidir. Bir Meclis, 18 maddelik bir kanun yaparken bu tür kodifikasyon hataları yapmaz. İçtüzüğün 86 ncı maddesinde, Meclise yardımcı olmak üzere bir de kurul kurulmuştur. Anlaşılıyor ki, bu tasarı alelacele getirilmiş; komisyonda da bunlar incelenmeden buraya kadar getirilmiş. Ben, getirilen kurumun maksadına en uygun teklifi getiriyorum. Sizin getirdiğiniz Bakanlar Kurulunun, sizin bakanlarınızın - hepimizin bakanlarıdır, «Sizin» derken ayırmak için söylemiyorum, Anavatan Partisi iktidarının seçtiği Bakanlar Kurulu; o anlamda söylüyorum - getirmiş olduğu kanuna bakınız... Zatı âlileri burada oturuyor; sataşmak için söylemiyorum, saygım var, saygıdeğer hocamızın da imzası var. Eğer bunu, benim söylediklerim anlamında kodifikasyona uygun görüyorsa, gelsin buraya, çıksın, ben de parmak kaldıracağım; değil ise... Her şeyi protesto etmeye alışmışsınız; olmaz böyle şey. (DYP ve SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Topçu, süreniz tamamlanmıştır, toparlayınız efendim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sonuç olarak, 9 uncu maddenin, bizim teklif ettiğimiz şekilde, kodifikasyon kurallarına - hukukçu arkadaşlarımız anlıyor söylediğimi - uygun bir şekle getirilmesini ve 18 maddelik kanunda... Bizden başka dışarıda binlerce hukukçu var, bu işten anlayan insanlar var; Meclis 18 maddelik kanunu yapamayacaksa...

BAŞKAN — Sayın Topçu, toparlayın efendim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bitiriyorum efendim, sözümü bağlıyorum.

BAŞKAN — Tabiî, bağlayacaksınız...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — ... Getirmemesini arz ediyorum. Bu iş hepimizle ilgili.

Saygılarımı sunuyorum. (DYP ve SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Komisyon olarak söz isteyebilir miyim efendim?

BAŞKAN — Hayır efeendim. Komisyon ve hükümet görüşünü bildirmiş, Sayın önerge sahibi Genel Kurula aydınla-

tıcı bilgi vermiştir. Komisyonun bu görüşünü ve sayın milletvekilinin önergesi hakkındaki izahatını Genel Kurul değerlendirecek, oyunu ona göre kullanacaktır, komisyona yeniden bir söz verme imkânımız yoktur.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, yerimden müsaade eder misiniz?

Değerli arkadaşımız hitaplarında, «Komisyon bu konuyu incelemeden geçmiş» şeklinde bir şey söylediler. Bizim incelediğimizi ifade etmek ve konuya açıklık getirmek için söz istiyorum. Takdir sizin efendim.

BAŞKAN — Mümkün değil efendim, mümkün değil.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Tereddüt hâsıl olmuştur Sayın Başkan.

BAŞKAN — 4 arkadaşı yanınıza refakatçi alırsanız, oylarız efendim.

(DYP sıralarından, Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan, Antalya Milletvekili İbrahim Demir, Adana Milletvekili Orhan Şendağ, Sinop Milletvekili Yaşar Topçu, Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu ayağa kalkarak oylamanın tekrarlanmasını istediler)

BAŞKAN — Yeniden oyluyorum efendim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 10. — 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kuruluşların 1987 yılı kârlarından Hazineye isabet eden kısımlarını, anılan Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara bağlı kalmaksızın, kısmen veya tamamen bütçeye gelir kaydetmeye Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Buyurun, Sayın Topçu.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Saygıdeğer Başkanım, Yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; demin, 9 uncu madde hakkında bir hukukçu olarak teknik açıdan yapmış olduğumuz teklif ve onun burada izahı sırasında, iktidar grubuna mensup arkadaşlarımızın protestoları ile karşılaştım. Benden önce de SHP Grubundan bir arkadaşımız konuşurken, protestolarla karşılaştı.

MUSTAFA HİLMİ ÖZEN (İstanbul) — Ders mi veriyorsun?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Hayır, bir gerçeği size hatırlatmaya çalışıyorum.

Arkadaşlar, bir Meclisi çalıştırmak görevi en başta iktidar grubunundur; bu bir. İkincisi...

BAŞKAN — Sayın Topçu...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bir saniye efendim...

BAŞKAN — Efendim, lütfen... Bir saniye değil...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bir saniye efendim.

BAŞKAN — Siz istediğiniz istikamette konuşamazsınız.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Oraya geleceğim efendim, oraya geleceğim.

BAŞKAN — Madde hakkında konuşacaksınız.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Madde hakkında konuşacağım.

BAŞKAN — Zatı âlinizi kimse protesto etmedi efendim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Madde hakkında konuşacağım.

BAŞKAN — Bu, Meclisin teamül hadisesidir. Lütfen efendim...

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Konuşmacının insicamını bozmayın.

BAŞKAN — Büyütmeyin hadiseyi.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — İkinci husus; burası, bu kürsü ülkenin en hür kürsüsüdür.

TALAT SARGIN (Tokat) — Öyle mi?..

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Evet. (DYP sıralarından alkışlar)

Bu kürsüden herkes istediğini söyleyecek, bunu tahammülle dinleyeceğiz.

BAŞKAN — Sayın Topçu, sizin konuşmanıza kimse engel olmadı; Başkanlık da, sizin konuşmanıza engel olan arkadaşları susturmaya yetkili ve kadirdir. Bu itibar, madde üzerinde konuşun.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sayın Başkan, demin olundu, onu söylüyorum.

BAŞKAN — Mümkün değil efendim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Demin siz «Susun, konuşsun» dediniz.

BAŞKAN — Efendim, burası ne okul sırası, ne kışla, ne de cami. Elbette, kendi havası içerisinde konuşmalar arasında bazı hadiseler olabilir.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Ben de onu anlatmaya çalışıyorum.

Sayın Başkan, o ayrı bir şey; burada hatip konuşurken iktidar grubunun birtakım hareketler yapması başka şey.

BAŞKAN — Sayın Topçu, ben zatı âlinize bu konudaki maddeyi hatırlatayım, o madde vesilesiyle gelin söz isteyin; ama madde hakkında söz isteyip de, madde hakkında konuşurken konuyu saptırmayın.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sayın Başkan, en çok siz konuşuyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Topçu, Başkanın tutumu hakkında söz istersiniz, ben de o vesileyle zatı âlinize söz veririm.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sayın Başkan, sözüme girdim, daha sözüme girerken siz sözümü kesiyorsunuz; ben sözüme böyle başlıyorum, gerisini getireceğim. Ben, bu kürsüyü lüzumsuz işgal etme taraftarı değilim.

CÜNEYT CANVER (Adana) — En çok siz konuşuyorsunuz Sayın Başkan; hangi partidensiniz?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Saygıdeğer milletvekilleri, 10 uncu madde ile 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kuruluşlardaki Hazine hisselerine isabet eden kârlar, bütün kayıtlar kaldırılarak devralınıyor.

Söz isteyişimizin, bu konuda görüşümüzü açıklamak isteyişimizin iki sebebi var. Bunlardan bir tanesi, seçimlerin ertesinde yürürlüğe konulmuş olan zamlar hakkındaki hükümet beyanıdır. Burada, hükümet, zamların tamamen kamu iktisadî teşebbüslerinin yönetimi tarafından kendi bilgilerinin dışında yapıldığını; kendilerinin, zaman zaman, fahiş buldukları zamları azaltmaya çalıştıklarına dair çeşitli beyanlarda bulundular. Hatta, bir şov da olsa, Sayın Başbakan... (ANAP sıralarından «Hop, hop» sesleri, sıra kapaklarına vurmalar) Amerika'dan telefon ederek, bazı zamların indirilmesini istediğini söyledi.

İSMAİL DAYI (Balıkesir) — Sen şov yapıyorsun.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Şimdi, biz diyoruz ki, siz, zamları vergi gibi kullanıyorsunuz; sayın hükümet de bura-

ya çıkıyor, diyor ki, «Hayır efendim, biz böyle bir şey yapmıyoruz.» Ya ne yapıyorsunuz?.. Bunlar, ekonominin gereği olarak yapılıyor... Bu madde ile, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kuruluşların, yani bundan kısa bir süre evvel, ürettikleri mallara zam yapan kuruluşların bu zamlardan doğan kârları nereye gidiyor şimdi? Bütçeye gidiyor.

ALİ RIFKI ATASEVER (Tekirdağ) — Gitmesin mi?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Gitmesin diyen yok; biz de size aynı şeyi söylüyoruz, «Siz bu zamları vergi gibi kullanıyorsunuz» diyoruz, siz itiraz ediyorsunuz.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANI H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) — Nereye gitsin? Niye bağırıyorsunuz?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Biz bağırmıyoruz, bağırmıyoruz, hayır, siz bağırıyorsunuz. Biz bağırmıyoruz, biz diyoruz ki, bu yanlış; zam yapıp vergiye dönüştürmek, zammı bir vergi gibi kullanmak adaletsizdir. Vergi, az kazanandan az, çok kazanandan çok alınan bir müessesedir.

Sigaraya zam yapıyorsunuz, fakiri de alıyor, zengini de alıyor; kaput bezine zam yapıyorsunuz, fakiri de alıyor, zengini de alıyor; şekere zam yapıyorsunuz, fakiri de alıyor, zengini de alıyor; o halde, siz bunu vergiye dönüştürdüğünüz zaman herkesten aynı vergiyi alıyorsunuz. İşte kanıtı...

Demek ki, «Biz sosyal adaleti sağlıyoruz» şeklindeki beyanlar havada kalıyor. Sosyal adaleti sağlamıyorsunuz; zengin ile fakiri bir tutuyorsunuz ve uygulamayı buna göre yapıyorsunuz; bu bir.

İkincisi...

BAŞKAN — Sayın Yaşar Topçu, bu madde hakkında şahısları adına konuşanların süresi 5 dakikadır.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sayın Başkan, ben şahsım adına değil, grup adına konuşuyorum.

BAŞKAN — Yetki belgeniz gelmedi efendim. Yetki belgesi olmadan grup adına konuşamazsınız. (DYP sıralarından «Hemen gönderelim» sesleri)

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Şimdiye kadar şahsı adına, bundan sonrası da grup adına olsun Sayın Başkan.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Burada ikinci olarak üzerinde duracağımız husus şudur : Hükümet, bu kanun hükmünde kararname kapsamına giren kuruluşları, «Özel sektöre devretmek» adı altında bir faaliyetin içindedir.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Özelleştirme...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sizin dediğiniz gibi diyelim; özelleştirme faaliyeti içindedir. Biz diyoruz ki, sizin bu özelleştirme hareketiniz, KİT'leri vatandaşa - sizin tabirinizle söylüyorum - ortadireğe devredip de ek bir gelir sağlama amacına yönelik değildir.

ŞADAN TUZCU (Rize) — Biz değil, yasa öyle söylüyor.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Sizin bu girişiminiz sonunda, bu KİT'ler, üç beş varlıklı kişinin eline geçer.

ŞADAN TUZCU (Rize) — Siz de alırsınız.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bu, sadece bizim görüşümüz değil. Demin burada, geçmişteki zabıtlardan birtakım sözleri okuyan sizin arkadaşınıza ait olanları da var; o da bizim elimizde. Burada Mecliste söylüyor, diyor ki, «Değerli arkadaşlar, KİT satmak, onu millete iade

etmek değildir, devlet malını birkaç şahsa satmaktır.»

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Kim söylemiş?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Şengün söylüyor.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Ne zaman söylemiş?

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — 11.12.1985'te söylemiş.

«Daha doğrusu, milletin tümünün, 51 milyonun malını birkaç şahsa satmaktır.» (DYP ve SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Muhterem milletvekilleri, burada, KİT'lerin şuraya buraya satılmasından evvel, bunların kuruluş amaçlarına çok iyi bakmak gerekir. KİT'leri yalnız bir kâr müessesesi gibi görmek, kanaatimizce yanlıştır.

METİN GÜRDERE (Tokat) — Kâr eder hale biz getirdik.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — KİT'ler, aynı zamanda kamu hizmeti de gören kuruluşlardır. Durup dururken ve daha kârlı bir sürü kalemler varken, devletin, önceliklerini ayırarak bu KİT'leri kurmuş olmasında elbette ki sebepler var. İşte, şimdiye kadar, «Zarar ediyor, enflasyon sebebidir. Hazinenin sırtına yüktür, yüktür, yüktür» diye bağırdığınız KİT'ler geldi, Hazineye destek veriyor. (ANAP sıralarından «Kimin zamanında geldi?» sesleri)

Kimin zamanında geldiyse geldi, niye satıyorsun o zaman? O zaman, satmanızın ya da «özelleştirme» adı altında üç beş kişinin eline geçecek bir operasyona kalkışmanızın hiçbir anlamı yoktur.

BAŞKAN — Sayın Yaşar Topçu, 10 dakikalık süreniz de dolmuş bulunuyor. Bu itibarla, sözünüzü toparlamanızı rica edeceğim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bağlıyorum efendim.

Biz, sayın komisyon sözcüsünün de kanaatine iştirakle; yani KİT satışının, bu tür bir özelleştirmenin fevkalade sakıncalı olduğu kanaatiyle ve aynı zamanda bunların gelirlerinin vergiye dönüştürülmüş olmasını adaletsiz bulan bir grup olarak, böyle bir maddenin kabulünden yana değiliz. Bu maddenin tekliften çıkarılması lazımdır. Madde oylanırken ret oyu vereeceğimizi şimdiden bilgilerinize sunarım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Madde üzerinde başkaca söz isteyen arkadaşımız?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 11. — 7.2.1967 gün ve 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun ile değişikliklerinin yürürlük süresi, 31 Aralık 1988 tarihine kadar uzatılmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın İbrahim Demir; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz tasarı, Sayın Özal Hükümetinin Yüce Meclisin önüne getirdiği ilk kanun tasarısıdır. Henüz güvenoyu bile almamış Sayın Özal Hükümeti, görüşmekte olduğumuz bu tasarıyla; «Bakanlar Kurulu yetkilidir, Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir, Bakanlar Kurulunca tespit edilecek hükümler dahilinde uygulanır, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakan yetkilidir» gibi ifadeler getirmiştir;

yani bu tasarıyla, Meclisin önüne yetki talepleriyle gelinmiştir.

Sayın Özal yetki düşkünüdür; bunu XVII nci Dönemde açık seçik gördük. Meclise ait yetkileri, kendi parti grubuna ait yetkileri, Anavatan Partisinin organlarına ait yetkileri tek başına kullanmaya çok heveslidir. (ANAP sıralarından gürültüler)

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — O sizi ilgilendirmez.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — «Ben akıllıyım, akılcıyım, ben bilirim, ben büyüğüm» iddiaları, kendi partisi içerisinde geçerli olabilir, kendi grubunda geçerli olabilir; ama, biz bu iddiaları Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul etmiyoruz. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Sen kabul etme.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Sayın Özal Hükümetinin ve hatta Sayın Başbakanın talep ettiği yetkiler, bu Meclisteki, bundan önceki dönemde Anavatan Partisine ait milletvekillerinin oylarıyla, gece yarısı kanunlarıyla kendisine verilmiştir; ama, bu dönemde herhalde bu o kadar kolay olmayacaktır. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

ÜNAL AKKAYA (Çorum) — Daha kolay olur şimdi.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kuvvetler ayrılığı esasına göre, teşkilatlanmış bir devlettir. Anayasamız, kuvvetler ayrılığını, devletin yasama, yürütme ve yargı organları arasında dengeleyerek kurmuştur. Şimdi, ilk tasarıyla, bu yetkilerden Meclise ait olanlarından bazılarını, hükümete ait olanlarından bazılarını belli merkezlerde temerküz ettirmek isteyen hükümetin bu dengeleri bozmasından ve devletimizi bir yetki kargaşasına, bir iç anarşiye götürmesinden endişe ederiz.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Ne alakası var?.. Senin başkanın götürdü.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Eğer, Anavatan Partisine mensup milletvekillerinin oylarıyla, bu yetkiler belli kişilerin uhdesinde, belli ekiplerin yetki alanı içinde toparlanırsa, bu, kendileri için de zararlı olabilir; çünkü, dikta özlemi çeken, bilgisiz, muhteris insanlar için, yetki, taşınması zor bir yüktür, tehlikeli bir yüktür.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, biz, Meclisin kendine ait yetkileri bizzat kullanması, kıskançlıkla sahip çıkması ve bu yetkileri başkalarına aktarmaması gerektiği görüşündeyiz; çünkü, biliyoruz ki, Meclisin elinden çıkan bu yetkiler, aile meclislerinde kullanılmaktadır, holdinglerin yönetim kurullarınca kullanılmaktadır. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, «Yuh» sesleri, gürültüler)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Sayın Başkan, ne söylüyor?

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Devlete ait yetkilerin, Meclise ait yetkilerin, ne idüğü belirsiz ortamlarda, kişiler tarafından kullanılmasını kabul edemeyiz, buna razı olamayız. (ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler, DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir; hukukun üstünlüğü esasını benimsemiş, anayasal parlamenter düzeni kabul etmiş bir hukuk devletidir.

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Bakanlar da milletvekilidir, unutma.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Öyleyse, holdinglerden emir almasınlar; Meclisten alacaklar, Anayasadan alacaklar, teamülden alacaklar, hukuktan alacaklar.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Meclis veriyor yetkiyi. Her şey, her bilgi senin inhisarında değil; akıl öğretme.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri...

BAŞKAN — Sayın İbrahim Demir, daha 11 inci maddenin hiçbir tarafına adım atmadınız. (Gülüşmeler) Lütfen 11 inci maddeye geliniz ve sürenizi de israf etmeyiniz.

MEHMET ABDURREZAK CEYLAN (Siirt) — Sayın Başkan, tam başlayacaktı siz müdahale ettiniz.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Sayın Başkan, 11 inci madde, ithalden alınacak damga resmini düzenleyen kanunun, bir onay kanunuyla uzatılmasından ibarettir ve şimdiye kadar bu kanun müteaddit defalar bağımsız kanunlarla uzatılmıştır. Bağımsız, ayrı bir kanunla uzatılması gereken bu kanunun, bir bütçe kanunuyla, yeniden, 1988 yılının tamamına şamil olmak üzere uzatılması ne kadar bu tasarıyla alakalı ise, benim konuşmam da o kadar bu 11 inci maddeyle alakalıdır.

BAŞKAN — Ama, Sayın Demir, maalesef süreniz dolmuştur.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Söylediğinizi anlamadım Sayın Başkan.

BAŞKAN — Toparlayınız. (ANAP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; burada medenî bir platformda fikirlerimizi söylüyoruz. Burada gürültücü bir kalabalık olmaya ve tarihe bu şekilde geçmeye lüzum yoktur. Ben fikrimi söylerim, sıranız gelince siz gelir fikrinizi söylersiniz. Gürültüye patırtıya, Yüce Meclisteki kamuoyunun gözü önünde dikkati çekmeye sebep olacak davranışlara lüzum yoktur.

BAŞKAN — Sayın Demir sizin sözünüzü kesen yok.

İBRAHİM DEMİR (Devamla) — Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — 11 inci madde üzerinde başkaca söz isteyen?.. Yok.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, birkaç cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

Yalnız, Sayın Bakan, söyleyecekleriniz çok kısa ise yerinizden söz verebilirim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Çok kısa efendim.

BAŞKAN — Ama, uzunsa kürsüden... Meramınızı çok kısa ifadelerle beyan edebileceksiniz, buyurun. (DYP sıralarından gürültüler)

TEVFİK KOÇAK (Ankara) — En büyük sizsiniz.

BAŞKAN — Efendim ben, İçtüzüğün hükümlerini söylüyorum. Bunların maddelerini okuyun, ona göre başkanlığa tarizde bulunun.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkanım, bu maddede adı geçen kanun, 28.12.1982 tarihinde kabul edilmiş ve 31.12.1987 tarihine kadar uzatılmış bir süre ile ilgilidir. Bu süre bitmektedir. Bildiğimiz nedenlerle geçmiş dönemde böyle bir kanunun çıkarıl-

ması mümkün olmadığından, böyle bir kanun teklifi görüşülemeyip kadük olacağından, bir sene süre ile, bu kanunun şu yetki kanununda düzenlenmesi mecburiyeti vardır; bir teknik zorunluk neticesinde bu düzenleme getirilmiştir. İlk ifadem budur.

İkinci ifadem de, sayın hatibin biraz önce madde dışında söylediği tüm sözlere şiddetle karşı geliyorum, hiçbirini kabul etmemiz asla mümkün değildir.

Arz ederim. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — 11 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 11 inci madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 12. — 2983 sayılı Kanunla teşkil olunan Kamu Ortaklığı Fonu, 2985 sayılı Kanunla teşkil olunan Toplu Konut Fonu, 3238 sayılı Kanunla teşkil olunan Savunma Sanayii Destekleme Fonu, 3230 sayılı Kanunla teşkil olunan Tanıtma Fonu ve 3294 sayılı Kanunla teşkil olunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ile kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş olan diğer fonların hâsılatlarının yüzde 30'unu geçmemek üzere, Başbakanın onayı ile belirlenecek kısımlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde, DYP grubu adına Sayın İbrahim Demir söz istemişlerdir.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Söz hakkımı, Sayın Mahmut Öztürk kullanacaklar efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Öztürk. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın hatip, yalnız madde üzerinde konuşalım; zaman hayli ilerledi.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Daha söze başlamadan karıştınız.

BAŞKAN — Avukatlık yapıyorsanız vekâlet veririm. Avukatlık yapmadığınıza göre, başkalarının vekâletini de herhalde almadınız.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Halkın vekiliyim efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Öztürk.

DYP GRUBU ADINA MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Sayın Başkan, yüce Meclisin sayın üyeleri; Türk kamuoyunu son dört yılda sürekli meşgul eden fonlar konusuna kısaca değinmek istiyorum.

Cumhuriyet döneminde, Türk ekonomi tarihinde ilk fon, 1936 yılında ihdas edilmiştir. Bu fonun adı, «İstikrar Fonu» dur. Bu fonun kısaca mahiyeti, Türk parasını koruma özelliği ve aynı zamanda da, bir gümrük niteliği taşımasıdır.

1936'dan 1981 yılına kadar, Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri zamanında, toplam olarak, 65 adet fon kurulmuştur. Bu fonların genel özelliği, tabiî afetlerden doğan zararları karşılamak ve uzun askerlik dönemlerinde askere alınan vatandaşlarımızın ailelerine yardımdır. Planlı kalkınma dönemine geçildikten sonra, planlı kalkınma gereği, 1963 - 1980 arası kısa dönemli ekonomik kararlara müdahale özelliğini taşıyor.

1936'dan 1981'e kadar, normal olarak, gerek kanun şeklinde, gerekse fon şeklinde toplam 63 veya 64 adet fon kuruldu demiştim. Yani, 45 yılda, her yılda 1,5 fon veya iki yılda 3 fon kurulmuş. Şimdi gelelim 1981'den 1987'ye; yani, Sayın Özal'ın Başbakan Yardımcısı olduğu ve Başbakan olduğu dönemlerde ne kadar fon kurulmuş, bunu. Yüce Mecli-

sin önünde açıklığa kavuşturmaya çalışalım.

ALİ BABAOĞLU (Nevşehir) — Biraz evvel açıklanmıştı.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Açıklayacağım, merak etmeyin, açıklayacağım.

ŞADAN TUZCU (Rize) — Madde ile ilgisi yok, Sayın Başkan.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Var efendim, var. Bu fon olayı öyle bir konu ki...

BAŞKAN — Aşağıdan söz atmalara önem vermeyin efendim.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Sayın Özal dün, bu yüce kürsüden, 100'ün üzerinde fon var dedi. Sayın Özal'ın Maliye ve Gümrük Bakanı, evvelki gün, Plan ve Bütçe Komisyonunda «136 adet fon var» dedi. Yine, Sayın Özal'ın milletvekili ve bir zamanlar da sayın bakanı, «110 fon var» dedi. Hangisi doğru? Yüce Meclisin kürsüsünden, hangisi doğru ise bu rakamı öğrenmek istiyoruz.

MEHMET PERÇİN (Adana) — «100'ün üzerinde» dedi.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — 100'ün üzerinde değil... Başbakan ihtimalli konuşmaz. Fonlar çok önemli konu; tartışmak lazım burada. Bütçenin 1/3'ünü ihtiva ediyor; tartışmak lazım burada.

İkinci bir konu : Sayın Başbakan diyor ki : «Türkiye Cumhuriyeti Devleti kaçakçılarla baş edemedi; o halde ben yabancı sigaraları getireyim, onlardan para alayım ve konut meselesini halledeyim.» Yani, devleti kaçakçılığa teslim ettiğini açıkça ifade ediyor. (ANAP sıralarından gürültüler)

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Tam tersi.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Yine, Sayın Özal, bu mantığıyla, bu kanundan önce çok dar bir alanda tüketilen yabancı sigara alışkanlığını Türkiye'ye yayıyor; tütüncülükle uğraşan milyonlarca çiftçinin hali ne olacak? (ANAP sıralarından gürültüler)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Ne oldu, ne oldu?

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen... Herkes görüşünü söyleyecek efendim, lütfen...

Devam edin efendim.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Yani, Türk tütününde kalite giderek düşmekte. (ANAP sıralarından «Planlamada geçen günlerine yazık» sesleri)

Efendim, fon konusunda kitap yazdım; bunu açığa çıkaran benim. (ANAP sıralarından gürültüler)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Kaç tane sattın.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Şimdi, Sayın Özal bu fonlarla ilgili çok önemli kısmı, kendi bünyesine alıyor. Yani, parayla ilgili bütün kısımları kendi bünyesine alıyor ve diğer kısımları ilgili bakanlıklara bırakıyor. Yani, paranın motorunu kendi eline alıyor, kaportasını ilgili bakanlıklara bırakıyor. Yani, devlet birliğini bozuyor.

SEÇKİN FIRAT (Bolu) — Bu ne zekâ?!.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bu fonların 100'ün üzerinde olduğunu söylüyor; fonların sayısının kaç olduğunu bizzat kendi milletvekilleri ve bakanları dahi bilmiyor. Ben bu konuda ısrarcıyım. 1936 yılından 1981'e kadarki 45 yılda 63 fon ihdas edilirken, 1981 yılından sonra ihdas edilen fonların miktarını, bizzat ilgili bakanlık dahi bilmiyor.

Bu, Yüce Meclisin önünde açıklanmalı. (ANAP sıralarından gürültüler)

FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — Sen biliyor musun?

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — 166 adet. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim... Yapmayın efendim lütfen... Lütfen...

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Fonun kelime anlamı olarak, «belirli bir maksat için ayrılan para» deniyor. Halbuki, Sayın Özal'ın ihdas ettiği bir fonun içerisinde sekiz on bakanlığı ilgilendiren konu var. Nitekim, bu fonlar, giderek devletin bütçesine güveni azaltıyor, bütçe birliğini bozuyor ve bütçe birliğini tehdit altına sokuyor. Nitekim, Sayın Cumhurbaşkanımız bu yüce kürsüde, «Millî eğitimin, içinde bulunduğu acıklı durumdan kurtarılması için Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden çok, yeni bir eğitim fonu kurun» dediler. Ya bütçe?...

Bu devlet, bir simit çaldı diye 10 yaşındaki bir çocuğu iki asker arasında mahkemeye kadar çıkarıyor; ama, devletin fonlarında birikmiş milyarların 4 trilyon liraya ulaşan miktarların nereye harcandığını kimse bilmiyor. Var mı bu Yüce Meclis içerisinde bilen? (DYP sıralarından alkışlar)

KEREM GÜNEŞ (Kars) — Kanun teminatı altında.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Şimdi...

BAŞKAN — Sayın Öztürk, 1 dakikanız kalmıştır; toparlayınız efendim.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Sayın Başkan, çok önemli bir konu var.

BAŞKAN — Sayın Öztürk, daha bütçemiz var, bütçemizde bunları çok güzel tartışırız. Bu itibarla, bu 10 dakikalık süre içerisinde, dört yıl konuşulan fon konusunu zannediyorum ki tamamlama imkânını bulamazsınız. Madde üzerinde konuşunuz ve maddedeki bu fonlar hakkındaki görüşlerinizi ifade ediniz.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Efendim, madde üzerinde şuna geçiyorum...

BAŞKAN — Efendim, bütçenin tümü müzakere ediliyor gibi fonları ele alırsanız...

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Sayın Başkan, konuşturmuyorsun ki; ne yapalım?

BAŞKAN — Aman efendim, ben size yarım saat imkân versem bunu tamamlayabilir misiniz?

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bu fon konusuna bir gün, bir hafta yetmez; fonlarda 4 trilyon lira toplanmış Başkan.

BAŞKAN — Alma, içtüzüğü değiştirmeniz gerekir.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Sayın Başkan, mazur görün, kitabını anlatıyor.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Efendim, az gittik uz gittik, dört yılda bu parlamentonun sayın üyelerinin gayreti, Türk basınının konunun üzerine gitmesiyle, ancak, fonların yüzde 30'unu bütçe denetimine alıyor; ya yüzde 70'inin hali?.. İnşallah onları da aldıracağım ergeç. Bunun için mücadele edeceğiz; çünkü, Türk Devletinin her kuruşunda, tüyü bitmedik yetimin hakkı var. Siz de muhafazakârsınız... (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, biz Doğru Yol Grubu adına, isterdik ki, bu fonların yüzde 100'ü bütçeye aktarılsın; ama yüzde 30'una da şükrediyoruz. İnşallah bundan sonra, yüz-

de 100'ünün denetim altına alınması için elimizden gelen her türlü gayreti sarf edeceğimizi Yüce Meclisin huzurlarında beyan ediyoruz.

Saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, konuya çok kısa, bir cümleyle, açıklık getirebilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, fonlarla ilgili kısa bir rakam arz etmek istiyorum.

Biraz önce kürsüde arz etmiştim; 15 Ekim tarihinde 1988 Malî yılı bütçesi ve diğer dokümanlar Meclise takdim edilmişti diye. Meclise takdim edilen dokümanlar arasında, 138 fonla ilgili bütçe teklifi de vardır. Demek ki, çalışan fonlar itibariyle 138 rakamının, geçen gün Plan ve Bütçe Komisyonunda da ifade ettiğim gibi, burada bir kere daha tekrar etmek lazım.

1984 yılından bu yana çıkarılan 27 fon, hükümetimiz tarafından çıkarılmıştır. Hepsinin hesabı vardır. Çıkarılan bütün fonlar kanunlarla çıkarılmıştır. Ayrıca, son çıkarılan kanunla, Meclisin de fonlar üzerindeki denetimi, idarî ve teşrîî denetim üzerine ayrıca tesis ettirilmiştir. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, «çalışan fonlar» sözünü tekrar etmek istiyorum; «Çalışan fonlar» dtmekle bakiyesi olan, ölü, donmuş fonları kastetmiyorum. Çalışan fonlar 138 tanedir.

Arz ederim.

M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) — Soru var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) — Sayın Başkan, maddede öngörülen yüzde 30 oranı, hangi kriterler, hangi zorunluluklar veya hangi gerekçeler dikkate alınarak getirilmiştir? Biz bu durumu, hükümetin, mevcut, gelişigüzel fon uygulamalarından bir geriye dönüş olarak düşünebilir miyiz, yoksa bu durum şu anda mevcut gelirlerle giderlerin karşılanmamasından ortaya çıkan bir zorunluluktan mı kaynaklanmaktadır? Bunu öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Cevabım hayırdır efendim. Bu bir politik tercihtir. Bu tercihimizi Yüce Meclisin tasvibine sunuyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Madde üzerinde önergeler vardır, okutuyorum :

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Soru var Sayın Başkan.

MEHMET GÖLHAN (Sakarya) — Soru var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, sordum, arkadaşımızdan başka kimse sual sorma isteğinde bulunmadı. Bu itibarla... (DYP sıralarından «Sormadınız» sesleri)

Sayın milletvekilleri, bir arkadaşımız sual sorar, o soru cevaplanır, arkasından bir daha soru, bir daha soru... Onun için, teamülümüz odur ki, evvela, sorusu olan arkadaşları tespit ediyoruz, ondan sonra, bu arkadaşlara hasrediyoruz. Biz, arkadaşımıza söz verdik, başkaca da söz isteyen olmadığı için önergelere geçtik. Bu itibarla, başka bir maddede sorarsanız Sayın Gölhan.

Buyurun efendim.

TEVFİK KOÇAK (Ankara) — Hep sol tarafa bakıyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, şimdi, bir madde hakkında söz alıyoruz, hiç alakası olmayan başka bir maddeyi burada görüşüyoruz. Bugün böyle bir âdet çıktı, onun için de ifade etmek istiyorum.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Tutumunuz hakkında söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeleri okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Çeşitli kanunlarla konulmuş olan fonların bütçe birliğini bozduğu malumlarıdır. Bu gerekçeyle tasarının 12 nci maddesindeki yüzde 30 oranının yüzde 100'e çıkarılmasını; madde metninin sonundaki «Fon hâsılatlarının yüzde 30'unu geçmemek üzere, Başbakanın onayı ile belirlenecek kısımlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir» ifadesinin, «Fon hâsılatlarının yüzde 100'ü bütçeye gelir kaydedilir» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

A. Aykon Doğan
Isparta

Yaşar Topçu
Sinop

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

İbrahim Demir
Antalya

Mahmut Öztürk
Niğde

İbrahim Gürdal
Isparta

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının 12 nci maddesi hatalı ve kanun tekniğine aykırı olarak düzenlenmiştir.

Bu sebeplerle adı geçen yetki tasarısındaki 12 nci maddenin aşağıdaki teklifimiz gibi yazılmasını arz ve teklif ederiz.

Yaşar Topçu
Sinop

İbrahim Gürdal
Isparta

İbrahim Demir
Antalya

Hasan Namal
Antalya

İsmail Köse
Erzurum

Güneş Müftüoğlu
Zonguldak

Teklif metni :

Madde 12. — Kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulmuş olan istisnasız bütün fonların hâsılatlarının yüzde 30'unu geçmemek üzere, Başbakanın onayı ile belirlenecek kısımlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan yetki kanunu tasarısının 12 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gerekçemiz sözlü olarak açıklanacaktır.

Madde 12. — 2983 sayılı Kanunla teşkil olunan Kamu Ortaklığı Fonu, 2985 sayılı Kanunla teşkil olunan Toplu Konut Fonu, 3238 sayılı Kanunla teşkil olunan Savunma Sanayii Destekleme Fonu, 3238 sayılı Kanunla teşkil olunan Tanıtma Fonu ve 3294 sayılı Kanunla teşkil olunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuyla kanunlarla ve ya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş olan diğer fonların hâsılatlarının tamamını bütçeye gelir kaydetmeye Başbakanın onayı ile Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

Deniz Baykal
Antalya

Vedat Altun
Kars

Rüştü Kurt
Giresun

Hikmet Çetin
Diyarbakır

Erdoğan Yetenç
Manisa

Kenan Süzer
Tokat

Cevdet Selvi
Eskişehir

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre tekrar okutup, oylarınıza sunacağım :

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Önerge hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, önergeleri okutuyorum; önergeleri okutacağız, komisyonun görüşünü alacağız. Komisyon katılmadığı takdirde ilk imza sahibi veya onun tayin edeceği bir arkadaşa söz vereceğiz; o safhaya gelsin veririz efendim.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (Hatay) — Doğru sayın Başkan, kusura bakmayın.

BAŞKAN — Ama, yardımcı olmanız lazım arkadaşlara Sayın Sökmenoğlu.

Buyurun okuyun efendim :

Isparta Milletvekili Abdullah Aykon Doğan ve Arkadaşlarının Önergesi

Sayın Başkanlığa

Çeşitli kanunlarla konulmuş olan fonların bütçe birliğini bozduğu malumlarıdır.

Bu gerekçeye tasarının 12 nci maddesindeki yüzde 30 oranının yüzde 100'e çıkarılmasını; madde metninin sonundaki; «fon hâsılatının yüzde 30'unu geçmemek üzere, Başbakanın onayı ile belirlenecek kısımlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir» ifadesinin, «fon hâsılatlarının yüzde 100'ü bütçeye gelir kaydedilir» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önerge sahiplerinden konuşmak isteyen var mı?.

Buyurun Sayın Topçu. (DYP sıralarından alkışlar)

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; 12 nci madde hakkında verilmiş üç değişiklik önergesi okundu; bunlardan

iki tanesinde bendenizin imzası vardır. Bir tanesinde metin aynen muhafaza edilerek ,oranın yüzde 100'e çıkarılması teklif edilmektedir.

Bu madde üzerinde konuşan arkadaşlarımız, daha önce fon üzerinde konuşan arkadaşlarımız, fonların Meclis denetimin dışında kaldığını, bu vesileyle, tamamının bütçeye aktarılması gerektiğini ifade ettiler. Eğer bu önerge kabul edilirse -tabiî ki bize göre fevkalade doğru- Meclis hâkimiyeti altına alınmamış bir uygulama Meclis hâkimiyeti altına alınmış olacaktır. Birinci önerge hakkındaki mülahazamız budur.

İkinci önergede...

BAŞKAAN — Efendim, o önerge geldiğinde konuşursunuz Sayın Topçu. Şimdi bu önerge üzerinde konuşacaksınız. Yani şimdi, yüzde 100 oranında fonların bütçeye aktarılması konusundaki bu önerge hakkında konuşacaksınız.

İSMAİL ÜĞDÜL (Edirne) — Geçen sene de söylüyorlardı.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen, Sayın Üğdül; Divan Üyesisin, lütfen...

Devam edin efendim.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bu konuda, fonların bütçeye tamamen aktarılması ve fon uygulamasının kaldırılması konusunda, daha önce söylenen uzun sözlerden sonra, ben, bu konuda daha fazla sizi işgal etmek, Meclisi işgal etmek istemiyorum. Deminki konuşmamda da burayı işgal etmek için gelmediğimizi arz etmiştik. Biz, Meclis faliyetlerine katılıyoruz, yaptığımız iş bundan ibarettir.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Bu teklifiniz, biraz evvel ileri sürdüğünüz mütalaa ile çelişmiyor mu? (DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Hangisiyle efendim?

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Ankara) — Bu değişiklikle ortaya koyduğumuz mantık, biraz evelki madde hakkında ileri sürdüklerinizle ters düşmüyor mu? (DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen..

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Bir dakika...

BAŞKAN — Müzakerelerin uzamasına niçin sebebiyet veriyorsunuz sayın milletvekili.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Saygıdeğer arkadaşım, isminizi bilemiyorum; bu kanunda, bize göre çok büyük aksaklıklar var ,bunlardan bir tanesi de buyurduğunuz hususdur; ama mesele... Fonlar meselesinin halli bakımından söylüyorum; katılıyorum. Kanunun her tarafı... Yani, bana göre, kanun deve misali... «Boynun niye eğri? Nerem doğru» demiş.

Saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi tekrar okutuyorum :

HÜSEYİN BARLAS DOĞU (Ankara) — Sayın Başkan, konuşmacı, kürsüden, zatı âlinizin sözünü kesiyor «Bir dakika» diyor, siz de olgun karşılıyorsunuz; burada konuşan arkadaşlarıma, hakaretamiz, ismen hitap ediyorsunuz.

BAŞKAN — Ben, kimseye hakaret etmedim, terbiyem de müsait değildir. (DYP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

İkincisi, mesleğimle ilgili bir arkadaşımsan, vekâleti Mecliste kullanma, baş-

ka yerde kullan. Kimin sözünü kesiyorsam, kime hakaret ediyorsam -ki bu benim terbiyemi aşan bir konudur- o söyler, zatı âlinizi hiç ilgilendirmez. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Lütfen efendim, lütfen...

Diğer önergeyi tekrar okutuyorum :

Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve arkadaşlarının önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan yetki kanunu tasarısının 12 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gerekçemiz sözlü olarak açıklanacaktır.

Madde 12. — 2983 sayılı Kanunla teşkil olunan Kamu Ortaklığı Fonu, 2985 sayılı Kanunla teşkil olunan Toplu Konut Fonu, 3238 sayılı Kanunla teşkil olunan Savunma Sanayii Destekleme Fonu, 3230 sayılı Kanunla teşkil olunan Tanıtma Fonu ve 3294 sayılı Kanunla teşkil olunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ile kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş olan diğer fonların hâsılatlarının tamamını bütçeye gelir kaydetmeye Başbakanın onayı ile Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Katılmıyoruz efendim.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Cevdet Selvi, önerge hakkındaki görüşlerimizi belirtecekler efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Selvi.

M. CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde, elbet vaktinizi almadan, bu maddedeki değişikliği neden istediğimizi belirtmeye çalışacağız ve öyle sanıyorum ki, hep beraber, bu fon maddesinin, bu önerge istikametinde değiştirilmesine karar vereceğiz.

Türkiye'de dört yıldan beri hepimizin yaşadığı ve gördüğü maalesef üzüntü ile izlediği, vurgunculuğun, rüşvetin, adam kayırmanın, ihaleleri keyfine göre vermenin (SHP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler) ve partizanca tutum ve davranışların alabildiğine yoğunlaştığını, bunu duymayan kimsenin de kalmadığını hepimiz biliyoruz.

CÜNEYT CANVER (Adana) — (ANAP sıralarını göstererek) Sadece arkadaşlar duymamışlar.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) — Ne zaman bir ara seçim olsa, ne zaman bir yerel seçim olsa, bu fonlar iktidarın imdadına yetişmeye başlamıştır. Hangi köyde, fakir-fukara edilmiş bir garip varsa, tam seçim arifesinde hatırlanır; muhtarlar köyden, mahalleden toplanır, bunlara ya odun ya kömür veya Fakir Fukara Fonundan sadaka dağıtılır...

FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — İspat edin.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) — Edeceğiz. Edeceğimiz için yüzde 100 istiyoruz; çünkü iktidar o zaman, onu geri almak zorunda kalacak, eğer kendini aklamak istiyorsa. Onun için ilk önce bu önergeyi getiriyoruz.

İşte bu fonlar, bu vurgun, falan laflarının geliştiği noktada, partizanlığı, rüşvetçiliği, adam kayırmacılığı âdeta teşvik eder nitelik taşımaktadır. Bu fonlar Büyük Millet Meclisinin denetiminden geçecek şekle getirildiği takdirde, -oturduğu-

muz yerden doğrudur yanlıştır tartışması da ortadan kalkar, o zaman hep beraber görürüz; ama bu mümkün görülmez ise, bu fonlardan yararlanmaya devam edeceğiniz elbette açıkça ortaya çıkar. (SHP sıralarından alkışlar)

FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — 100 tane fonu nasıl dağıtırız?

M. CEVDET SELVİ (Devamla) — Bu geçici bütçenin, elbette, gelecek gerçek bütçeye hazırlık olduğu belli. Hükümetin, bu fonların yüzde 30'unu geçmeyecek şekilde bir talebi var. Şu tasarıya baktığımızda görüyoruz ki, komisyonda, ciddî bir tek değişiklik olmamış; hükümet teklifi ne ise, komisyondan da aynısı çıkmış; sabahtan beri burada da aynısı çıkmaktadır. Mademki hükümet bunun bir kısmını istemekte, onun hepsini verelim, hiç olmazsa ilk defa, birlikte, hükümetin istediğini fazlasıyla vermek suretiyle bu tasarıda değişiklik yapalım; çünkü, bu fonlardaki adam kayırmanın, belirli taraf tutmanın açık örneklerini, daha sonra geniş bir zamanda anlatmak istiyorum.

Toplu Konut Fonu var. Bu Toplu Konut Fonuyla ilgili olarak, kaçakçılığı önleyemedik; ama herkese ev yaptırıyoruz diye birtakım laflar söylenirken; toplu konuta, kaçak sigarayı önleyemeyip de ona fon uygulamak suretiyle elde edilen 600 milyar liradan sadece ve sadece 33 milyar lira aktarılmıştır. Böylece, buna da önem verilmemiştir. Hiç mana ifade etmemektedir. Bu Toplu Konut Fonu, iktidarı, iktidardan yana olan birtakım insanları, yeni, değişik isimlerde kooperatifler kurdurmaya alelacele seferber etmiştir. Yeni birtakım kooperatifler, eğer iktidara yakınsa, bu fondan daha rahat yararlanabileceğini bilerek bu hazırlıklar sürdürülmekte, onlarla beraber yeni müteahhitler oluşmaktadır. Eskiden kurulmuş kooperatifler...

BAŞKAN — Sayın Selvi, toparlayınız efendim.

NABİ SABUNCU (Aydın) — Başlıktan vazgeç, isim ver, isim.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) — Bu akşam fazla üzmeyeceğimi sözümün başlangıcında söyledim, ileride hepsini tek tek getirdiğimizde düzelteceğiz; saat geç oldu.

İşte, eski kooperatiflerde parasını biriktirip de fonda bekleyen; ama iktidara yakın adam bulamayanlar, değişik şekilde itilirken, bu fonlar, kendinden yana kooperatif, mütaahhit ve benzerlerini korumak, kollamak için kullanılmaktadır. O nedenle, eğer bu fonların denetimi varsa, eğer bu fonlar, benim anlattığım, milletin bildiği şekilde uygulanmıyorsa, bu fonları Büyük Millet Meclisinin denetiminden geçirmekten sakınmanın, Meclisten saklamanın, âdeta kaçırır gibi bir tutum ve davranış içerisinde olmanın âlemi olmadığını anlatmaya çalışıyorum.

NABİ SABUNCU (Aydın) — Kanunları bilmiyorsun, kanunları öğren, kanunları.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) — O nedenle, hepsinin birden, hükümetin istediği gibi, bütçeye gelir ilavesi olarak kabulünü istiyoruz.

Teşekkür ederim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi tekrar okutuyorum :

Sinop Milletvekili Yaşar Topçu ve Arkadaşlarının Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılması-

na ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının 12 nci maddesi hatalı ve kanun tekniğine aykırı olarak düzenlenmiştir.

Bu sebeplerle adı geçen yetki tasarısındaki 12 nci maddenin aşağıdaki teklifimiz gibi yazılmasını arz ve teklif ederiz.

Teklif metni :

Madde 12. — Kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulmuş olan istisnasız bütün fonların hâsılatlarının yüzde 30'unu geçmemek üzere Başbakanın onayı ile belirlenecek kısımlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Komisyon olarak katılmıyoruz.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Efendim, biz de katılmıyoruz.

Aslında, burada söylenen ifadeyle önerge arasında pratik olarak bir fark yoktur; fakat biz özellikle bu büyük fonları burada bir kere daha saymak, vurgulamak istedik. O açıdan, bu vurgulamanın yapılmasını arzu ediyor ve önergeye katılmıyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyursunlar Sayın Topçu. (DYP sıralarından alkışlar)

YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ikinci defa, «kodifikasyon» dediğimiz, kanun yapma tekniği açısından söz almış bulunuyorum. Demin, Sayın Bakanımız, grubumuzun saygıdeğer üyesi Sayın Mahmut Öztürk arkadaşımızın fonlarla ilgili olarak buradan yapmış olduğu konuşmaya cevap verirken, «Çalışmakta olan şu kadar fon vardır ve hepsi kanunla kurulmuştur» dediler.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hayır, öyle bir şey söylemedim efendim, itiraz ediyorum. «Bizim zamanımızda kurulmuş olan 27 fonun hepsi kanunlarla kurulmuştur» dedim efendim, zabıtlara bakabilirsiniz.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Hayır efendim, zabıtları okuyalım, «Fonların tamamı kanunla kurulmuştur» dediniz.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Lütfen, ifadeleri tahrif etmeyelim.

Arz ederim Sayın Başkan.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — 1983 yılından öncekilerin çıkardığı kanunu biz nasıl çıkarırız? (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Saynı Topçu, lütfen, önergeniz üzerinde konuşun.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Önerge üzerinde konuşacağım efendim.

BAŞKAN — O halde hemen konuya girin efendim, çünkü konuşma süreniz 5 dakikadır.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Efendim, isterseniz zabıtlardan bakalım, «Bütün fonlar kanunla kurulmuştur» dediniz. Ben, buna özellikle dikkat ettim. Şunun için dikkat ettim : Ben, sizin gibi takip etmiyorum işi, benim önergeyle teklifim var ve bu konuya dayanıyor.

Burada, bu kürsüde, bundan yıllar önce konuşan -Allah uzun ömürler versin- bir parti lideri 1960'lı yıllarda bir mevzu konuşulurken, «Beyler, 15 lira para cezası koyan trafik kanunu ile adam öldürmeyi suç sayan kanun arasında fark gördüğünüz sürece Türkiye'yi bir yere götüremez-

siniz» demişti. Bu sözler, Sayın Ekrem Alican'a aittir. Bu, kanunların hepsinin aynı güçte olduğunu gösteren gayet veciz bir ifadedir ve bu, sadece söz sahibine ait bir buluş da değildir. Sayılan kanunların hepsi de bu Meclisten çıkmıştır. Şimdi, Sayın Bakanımız ifade buyurdu ve «Bizim zamanımızda şu kadar kanun var, bizden önce şu kadar kanun var» dedi.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Fon, fon...

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Affedersiniz; «fon var» dedi. Şimdi burada belirli kanunlar sayılıyor, deniyor ki: «2983 Sayılı Kanun, 2985 Sayılı Kanun, 3230 Sayılı Kanun...» (ANAP sıralarından «Fon, fon» sesleri) Efendim kanun. Açın önünüzdeki tasarıyı okuyun evvela. «3294 Sayılı Kanun», ondan sonra devam ediyor: «Kanunla kurulmuş fon» Fon, ondan sonraki laf. Demin oradan bana müdahale eden, arkadaşıma sesleniyorum: En sonunda da deniyor ki, «... ile kanunlarla veyahut kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş olan diğer fonların...»

İfade yanlıştır. Sayın Bakanım diyor ki: «Biz burada, bu fonların, özelliği itibariyle zikrini istiyoruz.» Bu maddede başka şeyler de zikredilebilir. Mesela denebilir ki, bu cümlenin sonunda denebilir ki: «Yukarıda saydığımız fonlar çok güzel, çok faydalı, efendim çok iyi fonlar olmakla beraber...» falan. Bu cümleler de konabilir. Böyle kanun olurmu? Bizim itirazımız kanun tekniğine dayalı teklifimiz onu amaçlıyor, yoksa, biz ne Sayın Bakanın, ne Başbakanın yetkisinin filan alınmasını ya da bu maddenin metinden çıkarılmasını veya şöyle ya da böyle bir değişiklik yapılmasını istemiyoruz. Tekrar etmemek için söylüyorum: Biz, bir meclisin çıkardığı 18 maddelik kanun kodifikasyon dediğimiz usule uymazsa, yani bir doktorun reçetesi ya da bir tahlil sonucu usule uygun değilse, siz o doktora ne dersiniz? Bu da onun gibi bir şey. Kanun yapma teknik bir iş ve bunun için - demin arz ettim - Mecliste bir de komite kurulmuş.

Şimdi, diyoruz ki, Belli kanunlar sayılıp, belli kanunlara üstünlük atfedilip, ondan sonra da «... ile kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiyle kurulmuş fonlar» tabirinin kullanılması yanlıştır. Yukardakiler metinden çıkarılır, denir ki «... Kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş tüm fonların yüzde 30'u...» Bunun kodifikasyon yönünden ifadesi budur. Onun ötesindeki olmaz mı? Efendim, demin söylediğim gibi, başka şeyler de koyabilirsiniz; yani, olur diye buraya her şey konmaz, onu arz etmeye çalışıyorum. İtirazımız, zaten, Sayın Bakanımızın söylediği konuyadır. Şimdi siz - ben biliyorum, - parmaklarınızı kaldırıp reddedeceksiniz. Efendim, biz ikaz görevimizi yapıyoruz, biz de bu Meclisin parçasıyız. Demin söylediğim gibi bu kanunun sonuna «Yalnızca ANAP Grubu oylarıyla çıkarılmıştır» dense, mesele kalmaz; ama «Meclis çıkarmıştır» deniyor; Meclis deyince biz de işin içine giriyoruz; biz de işin içine girince...

TALÂT SARGIN (Tokat) — Muhalif oluyorsunuz.

YAŞAR TOPÇU (Devamla) — Muhalif olmuyoruz, biz düzeltmeye çalışıyoruz. Siz bizi, bu şekilde, dinlemediğiniz sürece... Bakın, biraz sonra 15 inci maddede ben buraya geleceğim; bu yaptığınız kanun başka sonuçlar verir. İster dinleyin, ister dinlemeyin, takdir sizin-

dir, bizim ona bir diyeceğimiz yok. Şimdi oylarınızla meseleyi halledebilirsiniz; ama yanlış yaparsınız; isterseniz kabul edin.

Saygılarımı sunuyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12 nci madde kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 13. — Türkiye Elektrik Kurumu, belediyelere satmış olduğu elektrik bedellerinin vadesinde ödenmeyen kısımlarını, 26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Kanunun 34 üncü ve müteakip maddeleri gereğince ilgili belediyelere ödemesi gereken Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden mahsup suretiyle tahsil etmeye yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, ben söz istiyorum. Demin de istedim, görmediniz.

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, usul hakkında, tutumunuz hakkında söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Efendim, veririm; Yalnız şunu söyleyeyim ki, İçtüzüğün maddesini hemen okurum. «Söz talebi nasıl yapılır»

KAMER GENÇ (Tunceli) — Efendim, siz «Söz isteyen var mı? dediniz, ben işaret ettim.

BAŞKAN — Efendim, yüksek sesle ifadede bulunacaksınız.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Tutumunuz ve usul hakkında söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Ben, orada, dışarı çıkmak üzere hareket ettiğinizin veya etmediğinizin nasıl farkına varabilirim? Söz istemenin bir usulü var.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Efendim, kalktım ayağa demin söz istedim, vermediniz. Aynı, TRT'nin, arkada oturan milletvekillerini görüntülemediği gibi, siz de görmediniz.

BAŞKAN — Efendim 14 üncü maddeyi okutuyorum:

KAMER GENÇ (Tunceli) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun okuyun.

MADDE 14. — Bu Kanuna göre yapılacak harcamalar ile tahsil olunacak gelirler 1988 Malî Yılı bütçelerine maledilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Ben istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

MÜMTAZ ÖZKÖK (Sakarya) — Madde üzerinde konuşmayacak Sayın Başkan.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; bu Meclisin içinde, ister önde, ister arka sırada oturun, her milletvekilinin yasama faaliyeti ile ilgili çalışmalara katılmaya hakkı vardır. (ANAP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, hep biz buraya çıktığımızda müdahale edeceksiniz, konuşmayalım; verin bir önerge, yasaklayın. Olur mu, ama canım? (ANAP sıralarından gürültüler)

Bakınız, buraya TRT kameraları gelir, önde oturan arkadaşları görüntüler, arkada oturan arkadaşları görün-

tülemez. Bu, milletvekilleri arasındaki haksızlığın dışında, bir de, bizi buraya gönderen insanların, acaba bu bizim milletvekilleri Meclise gitmiyor mu yolunda şüphelerine, kaygılarına sebep olur. (ANAP sıralarından «Doğru, doğru» sesleri, (SHP sıralarından alkışlar)

İkincisi, ben ciddî konuşurum. Bakın, ciddiyete gelirseniz ciddî konuşurum, ciddiyete gelmezseniz, ben de sizin seviyenize inerim. (SHP sıralarından alkışlar) Tamam mı?

Demin bir madde kabul edildi. Ben, 12 nci maddede söz istedim Sayın Başkan görmedi, 13 üncü maddede söz istedim yine görmedi; fakat, 13 üncü madde çok önemli bir madde idi.

1982 yılına kadar, Türkiye'de, elektrik üretimi TEK'e, dağıtımı belediyelere aitti. 1982 yılında çıkarılan bir kanunla, elektriğin dağıtımı belediyelerden alındı, TEK'e verildi. Bu usul o tarihten beri devam ediyor.

Bugün Çukurova'da Çukurova Elektrik Şirketi var, Antalya'da Kepez Elektrik Şirketi var. Bunlar ne yapıyorlar biliyor musunuz? Bunların, hiçbir faaliyetleri olmamasına rağmen, imtiyazları var; Türkiye Elektrik Kurumunun ürettiği elektriği alıp Çukurova ve Kepez'in elektrik direklerine getiriyorlar. Çukurova Elektrik Şirketinin 1986 yılında elde ettiği kâr 55 milyar lira. Türkiye Elektrik Kurumunun bu şirketlere karşı böyle bir tutumu var. Şimdi, hükümet bir kanun getiriyor. TEK, o 55 milyar lirayı Çukurova Elektrik Şirketine veriyor, ondan sonra, devlete, milete hizmet etmek zorunda olan, yoksulluk içinde bulunan, parayı ödeyemeyen belediyeler hakkında, 1983'ten beri iktidarda olan siz ANAP'lılar, dört senede bir kanun teklifi getirmemişsiniz -acelesi neyse-, bunu dört aylık bir kanunun içerisine sokmuşsunuz ve Sayın Başkan, belediyeler için hayatî bir konuda fikirlerimizi açıklamaktan bizi men etti.

Arkadaşlar, herkesin kendisine göre ihtisas sahası vardır. O bakımdan, kimin hangi konuda, hangi sahada etkili ve belirleyici bilgiye sahip olduğunu yüzlerine bakarak kestirmek mümkün değildir. 13 üncü madde müzakeresiz geçtiği için söylüyorum, 13 üncü madde dolayısıyla getirilen hüküm, bana göre, özellikle muhalefet partilerine mensup belediyelerin, hükümet yoluyla alamadıkları yardımlar nedeniyle içine düştükleri müzayakaya yeni gelir sıkıntısı ekleyecek bir hükümdür. Efendim, ne yapılıyor Türkiye'de? Bugüne kadar çok konsolidasyon kanunları getirildi birçok borçlar terkin edildi; ödeyemiyorsa bunu da terkin edebilirdi; ama bugün kendi memurunun maaşını veremeyen belediyelerin, kendi sınırları içinde tükettiği elektrik ve havagazını tutuyor TEK'e devrediyorsunuz; ama bunu kimlere yapacaksınız? Tabiî ki, muhalefet partisine mensup belediyelerin bu gelirlerine el uzatacaksınız.

Bu itibarla, Sayın Başkan, aslında siz bana usul hakkında söz vermediniz, sizin yaptığınız usul hatası gibi, ben de usul hatası yaptım, o maddede konuşmadım, bu maddede konuştum.

Teşekkür ederim efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Efendim bendenizin bazı konularda, tüzük hükümlerini uygulamada bazı arkadaşlara tolerans tanıdığım olur; çünkü, sayın arkadaşımız, sustursak da, konuşma desek de konuşacak ve madde için tanınan müddetini dolduracak. Sayın Kamer Genç, bundan sonra her madde hakkında zatı âlinizi arayacağım ve söz istiyor musunuz, istemiyor musunuz soracağım. (ANAP sıralarından alkışlar)

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sayın Başkan, milletvekili arkadaşımızı küçük düşürmeye hakkınız yok, tutumunuz hakkında söz istiyorum. Konuşmalarınıza dikkat edin.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 15. — Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak üzere, 1987 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Yaşar Topçu. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA YAŞAR TOPÇU (Sinop) — Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; 15 inci madde üzerinde söz almamın nedeni, 15 inci maddenin -kanaatimizce- Anayasaya aykırı olarak getirilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

İzin verirseniz, önce Anayasanın 161 inci maddesinin birinci bendini bilgilerinize sunuyorum : «Devletin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.»

Şimdi, burada bu yetki tasarı hakkında konuşan arkadaşlarımız, geçmişteki uygulamalardan misaller verdiler; dediler ki : «Şu, şu, şu tarihlerde benzeri yetki tasarıları getirilmiştir, meclislerden çıkmıştır.» Yalnız, kanaatimizce, arkadaşlarımızın unuttuğu bir husus var, o da şudur : Onların bahsettikleri tarihlerde 1982 Anayasası yürürlükte değildi. 1982 Anayasası, biliyorsunuz, referandumla, 7 Kasım 1982 tarihinde kabul edilmiş bir Anayasadır ve bu hükmü getirmiştir.

Şimdi 15 inci madde ile deniyor ki : «Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak üzere, 1987 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.» 1987 Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları, Anayasanın 61 inci maddesinde zikredilen harcamalara yetki veren bu kanunlardır. Bu kanunların süresini bir yıldan fazla uzatmak, böyle bir madde ile uzatmak, kanaatimizce Anayasamızın 161 inci maddesine aykırıdır.

Şimdi ne olur? Bu madde oya sunulur, sizler parmak kaldırırsınız geçer; ama, arkasından Anayasa Mahkemesine giderler -demin arz etmek istediğim oydu- derler ki, «Meclis, Anayasanın 161 inci maddesine aykırı olarak, 1987 yılı bütçesini, şu kanunla, bir yıldan fazla süreli hale getirmiştir; binaenaleyh, bu Kanun Anayasaya aykırıdır, iptal edin.» İptal ederler; eziyet, zahmet, bu kadar patırtı gürültüye katlanarak, protestolarınıza katlanarak, size yardım etmeye çalışarak çıkardığımız bu Kanun güme gider.

Efendim, demin söylediğim gibi, sizin bileceğiniz iş. Biraz sonra oylanacak, ister dinlersiniz, ister dinlemezsiniz; burada, kimse kimsenin konuşmasını kabul etmek mecburiyetinde değil. Siz çoğunluk grubusunuz, biz azınlığız; ama biz size, muhalefet olarak, ikazımızı yapıyoruz, size işin doğrusunu göstermeye çalışıyoruz; ister kabul edersiniz, ister etmezsiniz.

Anayasa böyle diyor, getirdiğiniz 15 inci madde hükmü böyle diyor... Eğer bizim bu ikazlarımızı halisane kabul ediyorsanız, o zaman deriz ki, komisyon ve hükümet, 15 inci maddeyi geri alsın. Şimdiye kadar çıkarılan maddeler hükümetin aradığı yetkiyi kendisine zaten veriyor. Böyle bir madde ile, getirilmiş olan bu Kanunu Anayasaya aykırı duruma düşürmesin. Bu, hem Anayasaya saygının ge-

reğidir, hem de buradan çıkacak olan kanunun sağlığı gereğidir.

Madde üzerindeki maruzatımız bundan ibarettir. Eğer bu teklifimizi komisyon ve hükümet kabul eder, bu maddeyi geri çekerse, bizim için memnuniyet vesilesi olur. Çekmezse, siz de kabul edersiniz ve tabiî sonucuna hep beraber katlanmak zorunda kalırız.

Saygılarımı sunuyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, söz alabilir miyim? Çok kısa bir açıklamada bulunmak istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununda, 29 uncu madde, «Bütçe kanunu bir metinden ve ekli cetvellerden oluşur» diyor. Yani, birtakım cetveller var, (harcama cetvelleri) bir de bir metin var; bu metinde de bazı hükümler yer almakta. O yıl içinde hangi kanunların, hangi maddelerinde nasıl bir uygulama yapılacağını, genellikle, işte o hükümler ifade ediyor.

Biz bu tasarıda, aslında cetvellerle ilgili hususu, tasarının 1 inci maddesinde ifade etmişizdir. Bu madde ise, 1987 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları hükümlerini refere etmek suretiyle «Bu hükümlerin uygulanmasına bu yetki kanunu süresince de devam edilir» demektedir. Yani, «1987 malî yılı bütçe metinleri uygulanmaya devam edilecek» demektedir. Bunlar, cetvelleri, masraf kalemlerini ifade etmemektedirler. Bu hususlar 1 inci maddede zaten görüşülmüştür.

Bu konuya açıklık getirmek istedim; arz ederim Sayın Başkanım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 16. — Bu Kanunun uygulanmasından doğacak aksaklıkları gidermeye, tedbirleri almaya ve gerekli her türlü bütçe işlemlerini yapmaya Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler.... Madde kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 17. — Bu Kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde 2 önerge vardır, okutuyorum :

Meclis Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririz.

İbrahim Demir
Antalya

Orhan Şendağ
Adana

Murat Sökmenoğlu
Hatay

Yaşar Topçu
Sinop

Güneş Müftüoğlu
Zonguldak

MADDE 17. — Bu kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinde yürürlüğe girer.

Türkiye Büyük Milet Meclisi

Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Karaevli
Tekirdağ

Yılmaz Altuğ
Sivas

H. Fıcri Alpaslan
Ağrı

Mehmet Sağdıç
Ankara

Mehmet Topaç
Uşak

«Madde 17. — Bu kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.»

Gerekçe : Bu kanunun 1 Ocak 1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği açıklığa kavuşturulmaktadır.

BAŞKAN — Önergeleri, aykırılık derecesine göre tekrar okutup, oylarınıza sunacağım.

Antalya Milletvekili İbrahim Demir ve Arkadaşlarının Önergesi.

Meclis Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririz.

«Madde 17. — Bu kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinde yürürlüğe girer.»

BAŞKAN — Önergeye katılıyor musunuz efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, ikinci önergede daha kapsamlı bir ifade yer aldığı için, bu önergeye katılmıyorum.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Aynı ifade konulmuştur.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Yok, hayır...

BAŞKAN — Önergeyi oyarınıza sunuyorum : Kabu edenler...

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

İBRAHİM DEMİR (Antalya) — Sayın Başkan, sayın miletvekilleri; XVIII. Dönem çalışmalarının gündemine giren ilk tasarıyla ilgili görüşmeler, tartışmalar, hemen hemen sonuna ulaşmış durumda. Tasarının yürürlük maddesini görüşüyoruz.

Yüce Meclisin aslî görevi kanun yapmaktır. Meclis, bu görevini bihakkın yerine getirmek durumundadır. Yani, mantık hatalarından, dilbilgisi yanlışlıklarından ve yasama tekniğine ters birtakım hükümler koymaktan ziyade; hukuk diline ,mantığına, metodolojisine ve yasama tekniğine uygun metinlerin geçmesi, bu Meclisten beklediğimiz en temel görevdir.

Hal böyleyken, Meclisin gündemine giren, 18 maddeden ibaret bir tasarı, ihtiva ettiği hatalarla Yüce Meclisten geçmek üzeredir. Bu karara saygılıyız; Meclisin kararıdır, başımızın üzerinde yeri

vardır. Bu kanunu, Meclisten geçtiği şekilde kabul eder, uyar ve uygularız; ancak bu, yasanın hatalarla dolu, yanlışlıklarla dolu bir yasa olduğu gerçeğini katiyen değiştirmez.

İşte bu hataların en ağırlarından birisi -bir dil hatası olarak- görüşmekte olduğumuz 17 nci maddede yer almaktadır; çünkü ,burada, «... geçerli olmak üzere yürürlüğe girer» ibaresi yer almıştır. Bir kanunun geçerlik tarihi ayrı, yürürlük tarihi ayrı olamaz; bir kanunun yürürlük tarihi olur ve o kanun ondan sonra uygulanır.

Tasarının ihtiva ettiği dil ve mantık hataları bunlardan ibaret değildir. Mesela, üzerinde çokça durduğumuz, tartıştığımız 12 nci maddede ağır bir mantık hatası vardır. Bu hataya göre, orada sayılan fonlardan her birisine, Hazineden bir miktar para aktarılmaktadır. Yani, bu fonların Hazineden aldığı paylar vardır. Madde, Hazineden konulan bu paraları geri almak gibi, bir hüküm ihtiva etmektedir. Önce koyacaksınız, sonra geri alacaksınız! Bu ne demektir? Bu bir hata değil midir? Niçin ,Yüce Meclis böyle bir mantık hatasına mecbur edilmektedir?

Ayrıca, bu madde çok acı bir gerçeği vurgulamaktadır sayın milletvekilleri. Burada, gelirinden devletin yüzde 30'a kadar pay almak istediği fonlar arasında ,kamuoyunda, «Fak-Fuk Fonu» olarak bilinen fon da vardır. Bu fon, kuruluş kanununda fakrûzaruret içinde olan insanlara bir yardım maksadıyla, bir iaşe sağlamak, barınma imkânı sağlamak maksadıyla kurulmuştur; gerekçesinde ve kanun metninde bu, açıkça vardır; ama bugün, benim devletim, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, fakir fukaraya tahsis edilmiş bu paraya el uzatmaktadır. Yani, bu tasarı metninden anladığımız kadarıyla, devlet Fakir Fukara Fonuna muhtaç haldedir. Bu hususu, böyle bir hataya düşmemek üzere dikkatinize sunuyorum.

Saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi tekrar okutuyorum :

Tekirdağ Miletvekili Ahmet Karaevli ve arkadaşlarının önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 17. — Bu Kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Önergeye hükümet ve komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI KEMAL AKKAYA (Samsun) — Efendim, İçtüzüğün 46 ncı maddesi gereğince ,yeterli çoğunluğumuz olmadığı için katılmıyoruz.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Hükümet olarak katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi, kabul edilen önerge ışığında oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 17 nci madde kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 18. — Bu Kanunun;

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

b) Cumhurbaşkanlığı ile ilgili hükümlerini Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri,

c) Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

d) Diğer hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanı,

yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır; ancak, oyunun rengini belli etmek üzere ,aleyhte Sayın Kemal Anadol söz istemişlerdir. Kısa ve öz olmak üzere, kısaca görüşlerini, beyan etmek üzere, Sayın Kemal Anadol'u kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Sayın Anadol. (SHP sıralarından alkışlar)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçtüzüğün 78 inci maddesine göre, oyumun rengini belli etmek amacıyla huzurunuza gelmiş bulunuyorum.

Arkadaşlar, siyasal konjonktür ve 29 Kasım seçimleri, görüştüğümüz geçici bütçe ile, İkinci Özal Hükümetinin güven oylamasını peşpeşe getirmiştir. Biraz sonra, bu geçici bütçe yasa tasarısının oylamasını yapacağız, yarın da İkinci Özal Hükümetinin güven oylamasında bulunacağız.

Bu yasa tasarısı, geçici bütçedir. Buna «Evet» demek, yıllık bütçenin, olağan bütçenin üçte birine, «Evet» demektir. Yani, görüştüğümüz tasarının bütçeden hiçbir farkı yoktur. O nedenle, olağan bütçe kadar önemlidir. Olağan bütçe ile kendisine sarf yetkisi verilen hükümete, siyasal iktidara ne sorulursa, onların hepsini sormak mümkündür.

Değerli arkadaşlarım, biraz sonra bu yasa tasarısına «Evet» oyu verilirse ve yarın İkinci Özal Hükümeti güvenoyu alırsa ne yapması gerekir? Sarf yetkisi alan İkinci Özal Hükümeti, yarın güvenoyu alırsa... (ANAP sıralarından «Alacak, alacak» sesleri)

İLHAN AŞKIN (Bursa) — Alacak tabiî.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — «Alırsa» diyorum ben de, «Alamayacak» demiyorum.

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar... Müzakerelerin sonuna gelmiş bulunuyoruz, rica ederim...

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Birincisi, Türkiye'de, yurt içinde, ülke insanının, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının mutluluğu için çalışması gerekecektir.

Bütçe, bir rakamlar yığını değildir. Bütçe, fasıldan fasıla, bakanlıktan bakanlığa, genel müdürlükten genel müdürdüğe aktarma mekanizmasından ibaret değildir. Bütçe, insanlar için vardır; bütçeler, o ülkedeki insanlar için çıkarılır, uygulanır.

Yarın, İkinci Özal Hükümeti güvenoyu alırsa, -ki, «alacak» diyorsunuz- (ANAP sıralarından «Alacak, alacak» sesleri) Biraz sonra, bu yasa tasarısı «Evet» oyu alırsa, İkinci Özal Hükümetinin yurt dışında da bir görevi var; yurt içindeki vatandaşa karşı görevi olduğu gibi. Bu görev, Atatürk'ten miras kalan ,ulusumuzu, çağdaş uluslar düzeyine ulaştırmaktır. (ANAP sıralarından «Çağ atlatmak» sesleri) Onu da söyleyeceğim; çağ atlatmaktır; devletimizin onurunu tüm dünyada ve özellikle Avrupa camiasında, topluluğunda korumaktır.

Arkadaşlarım, Plan ve Bütçe Komisyonunda Sayın Maliye Bakanına sordum, dün de hükümet programı müzakerelerinde Sayın Başbakana yerimden sordum, yanıt alamadım; oyumun rengini belli ederken niye hayır oyu vereceğimi, yani bu bütçe ile sarf yetkisi alacak Özal Hükümetine niye güvenmediğimi şimdi belirterek sözlerimi bağlayacağım.

Birinci Özal Hükümeti, yani bu bütçede evet oyu alarak sarf yetkisi alacak olan Özal hükümeti, geçtiğimiz günlerde (26 Kasım 1987'de) Strasbourg'da Türkiye'nin uluslararası itibarını zedelemiş, devletimizin onuruyla oynamıştır arkadaşlar. (SHP sıralarından alkışlar)

26 Kasım 1987'de, Özal'ın, Avrupa Topluluğuna tam üyelik için başvurmakla övünen Özal'ın...

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) — Sayın Özal'ın.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Affedersiniz, Sayın Özal'ın, yine ilk kez bireysel başvuru hakkını Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına tanımakla övünen Sayın Özal'ın Başbakanı bulunduğu hükümetin Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu, tüm Avrupa Konseyi üyelerinin (19 ülkenin) Strasbourg'da bir araya geldiği toplantıda, işkence ve insanlık dışı ya da onur kırıcı davranış ya da cezanın önlenmesine dair Avrupa Sözleşmesinin malesef -İrlanda ile beraber- imza etmemiş ve Dışişleri Bakanı arka kapıdan kaçmıştır arkadaşlar. (SHP sıralarından alkışlar)

Onurumuzun zedelenmesi bununla kalmamıştır, bu tür sözleşmeleri hazırlayan teknokratların, diplomatların üstün katkılarından, hizmetlerinden dolayı onlara hediye vermek âdettir ve bunu hazırlayan, bu sözleşmenin taslağını hazırlayan Avusturyalı diplomata, bir gün evvel arka kapıdan kaçan Dışişleri Bakanı Sayın Vahit Halefoğlu, ertesi gün plaket verebilmiştir arkadaşlarım. (ANAP sıralarından gürültüler)

H. SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, bununla ne alakası var.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Bununla alakasını söyleyeceğim.

Siz burayı 6 Kasım Meclisi zannediyorsunuz. Biz buraya memuriyet yapmaya gelmedik ,politika yapmaya geldik. (SHP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, devam edeyim mi, susturacak mısınız?

BAŞKAN — Devam edin.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Peki efendim, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi bitireceğim.

Bu sözleşmenin 2 nci maddesi (19 Avrupa Konseyi üyesi ülkenin imzaladığı sözleşmenin 2 nci maddesi) «Taraf her devlet, bu sözleşme uyarınca, yargı yetkisi altında kamu makamlarınca özgürlüğünden yoksun bırakılan kimselerin bulunduğu herhangi bir yerin ziyaret edilmesine izin verir» diyor.

Anlaşılıyor ki, bu 2 nci madde yüzünden, bu sözleşme Özal Hükümeti tarafından imzalanmamıştır.

AYHAN SAKALLIOĞLU (Sakarya) Sayın Başkan, ne ilgisi var?

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Alakası şu : Plan ve Bütçe Komisyonunda Sayın Maliye Bakanına sordum, Sayın Başbakana da dün sordum.

YILMAZ HOCAOĞLU (Adana) — Sayın Başkan, Sayın Anadol şerefli bir milletvekili, benim de kadim bir arkadaşım. Partisinde önseçim özgürlüğü bulundu mu?

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Sözüm bitsin, ondan sonra söz istesin

Sayın Başkan. Susturacak mısınız? (ANAP sıralarından gürültüler)

YILMAZ HOCAOĞLU (Adana) — Sayın Anadol, partisinden hıçkırık gibi geldi, yeni bir yol bulursa, buradan, öksürük gibi gider.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen efendim...

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Sayın Hocaoğlu, siz, içinizdeki öksürük atmaya hazırlanan arkadaşlarınıza söyleyin, bana söylemeyin. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen... Lütfen efendim...

Sayın Anadolu, toparlayın da bitirelim. Çünkü...

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım. İzin verirseniz...

BAŞKAN — İçtüzük, «özlü ve kısa olmak üzere belirtilir» diyor, siz konuların dışına çıkıyorsunuz.

Toparlayınız efendim.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Toparlıyorum; ama bana yardımcı olun Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Toparlayınız.

Devam ediniz efendim.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Arkadaşlarım... (ANAP sıralarından gürültüler)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Ret mi, kabul mü, onu öğrenelim?

BAŞKAN — Efendim, birleşime ara veririm ve bir saat daha burada beklersiniz.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Arkadaşlarım, değerli milletvekilleri, değerli ANAP'lı arkadaşlarım, eğer, Plan ve Bütçe Komisyonunda ve dün Sayın Başbakanın ağzından bu sorularıma yanıt alsaydım, gecenin bu saatinde sizi rahatsız etmeyecektim. Ondan dolayı geldim huzurunuza.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Ret veriyor musun, ret?..

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Şimdi, bu bütçeye evet oyu veremem; çünkü sarf yetkisi alan hükümet, ülkemizi, Avrupa Topluluğu içinde, insanlık camiası içinde, onurunu zedeleyerek, zor durumda bırakmıştır, bırakacaktır.

Sordum, İkinci Özal Hükümeti bu sözleşmeyi imzalamayı düşünüyor mu dedim? Ne Sayın Başbakan yanıt verdi, ne de Sayın Maliye Bakanı.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Oyun ret mi, evet mi?

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Arkadaşlar, Meclis yeni açıldı, daha önümüzde beş sene var; ama biz burada işkence konuşmaktan bıktık, siz dinlemekten bıkmadınız. Lütfen imzalayın, bu tartışmaları keselim. (SHP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

ALTAN KAVAK (İstanbul) — Şu anda sen işkence yapıyorsun.

K. KEMAL ANADOL (Devamla) — Biz, iki lafında bir, her paragrafında bir çağ atlamaktan söz açan; ama bir türlü çağdaş olamayan, insanlık suçu işkenceye karşı çıkamayan bu siyasal iktidara sarf yetkisi vererek, içeride vatandaşımızın can güvenliğini, dışarıda devletimizin onurunu emanet edemiyoruz; onun için, hayır diyorum.

Saygılar sunarım. (SHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Grup adına mı söz istiyorsunuz efendim?

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Sayın Başkan, müzakereler bitti, oylamadan sonra söz verebilirsiniz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, grup adına konuşamaz, şahsı adına konuşur. (SHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Efendim anlaşılmıyor.

Buyurun Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (İzmir) — Efendim, müzakereler bitmiştir; oylamadan sonra söz verirsiniz.

BAŞKAN — Efendim, oyunun rengini belli etmek üzere, iki arkadaşa söz veriyoruz. Aleyhte, Sayın Kemal Anadol söz istedi, lehte de sayın arkadaşımız söz istedi.

Buyurun Sayın Taşçıoğlu.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Efendim, grup adına konuşamaz.

BAŞKAN — Efendim, benim ağzımdan sürçülisan olarak çıktı. Grup adına değil ,şahsı adına konuşacaklar.

Buyurun efendim.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok kısa konuşacağım; ama bir ibret olsun diye çıktım buraya.

Sordum suali, oyun ret mi, evet mi diye, «Ret» dedi. Bakınız, Kemal Anadol, daha dün, bu tasarının tümüne çekinser kalacağını imzasıyla belirtmiş; ayıptır bu.

Saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAAN — Tasarının...

YILMAZ HOCAOĞLU (Adana) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Tasarının tümü açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın oy kutusunun sıralar arasında dolaştırılması suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yanında basılı oy pusulası bulunmayan sayın milletvekilleri, beyaz bir kâğıda, adını, soyadını, seçim çevresini ve oyunun rengini yazıp imzalamak suretiyle oylarını kullanabilirler.

Oy kupaları sıralar arasında dolaştırılsın.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN — Oyunu kulanmayan arkadaşlarımız var mı efendim?..

Oyunu kullanmayan sayın milletvekili var mı? Yok.

Oy toplama işlemi sona ermiştir; kupalar kaldırılsın.

(Oyların ayırımına başlandı.)

(Ankara Miletvekili Ömer Çiftçi'nin Başkanlık kürsüsüne çıktığı görüldü)

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sayın Başkan, lütfen, zapta geçsin oyumun kullandırılmadığı.

BAŞKAN — Geçiyor zaten bunlar efendim.

Efendim, Ömer Çiftçi'nin oyunun kullandırılmaması sebebiyle...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Ret oyu kullanıyorum; lütfen, zapta geçsin.

BAŞKAN — Çok isabetli olur efendim, teşekkür ederim. Yalnız, İçtüzük hükümlerini inşallah öğrenirsin.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sizden iyi biliyorum. Taraf olduğunuzu biliyorum.

BAŞKAN — «Oy toplama işlemi sona ermiştir» dedik; «Oyunu kullanmayan milletvekili arkadaşımız var mı?» diye birkaç defa beyanda bulunduk.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Geçmişteki uygulamalarınızı da biliyoruz.

BAŞKAN — Herhalde siz aydan seyrediyordunuz beni.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Yok, uzaydan geliyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Bir kere, usul bilsen, kürsüye kadar çıkmazsın. Kürsüye kadar çıkmak, Başkanlığa karşı saygısızlıktır. Bunu iyi bilesin.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sayın Başkan, polemiğe girme. Aksi takdirde, ben iyi bilirim o işi. Lütfen, Başkanlık koltuğunun tarafsızlığını koru.

BAŞKAN — Bir milletvekili kürsüye kadar çıkamaz. Kürsüye, kâtip üyeler ve bir Başkandan başka kimse çıkamaz. Burası Atatürk'ün kürsüsüdür.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Atatürk'ün kürsüsünde neler yaptığınızı biz iyi gördük Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen, lütfen...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Neler yaptığınızı iyi gördük.

BAŞKAN — Lütfen, lütfen...

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının açık oylamasına 408 milletvekili katılmış, 273 kabul, 134 ret, 1 geçersiz oy kullanılmıştır. Bu suretle, kanun tasarısı kanunlaşmıştır, milletimize hayırlı ve uğurlu olsun. (ANAP sıralarından alkışlar)

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, teşekkür zımnında bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANI AHMET KURTCEBE ALPTEMOÇİN (Bursa) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı, Yüce Meclisin değerli katkıları neticesinde tasvibinize mazhar olarak kanunlaşmıştır.

Bu konuda gösterilen özverili çalışmalar için teşekkür ediyor, kanunumuzun Yüce Türk Milletine hayırlı ve uğurlu olmasını temennisiyle, saygılar sunuyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Başbakan Turgut Özal tarafından kurulan Bakanlar Kurulu hakkında güven oylaması yapmak için, alınan karar gereğince 30 Aralık 1987 Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 23.47

1988 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Kanunlaşmıştır.

Üye Sayısı	:	450
Oy Verenler	:	408
Kabul Edenler	:	273
Reddedenler	:	134
Çekinserler	:	—
Geçersiz Oylar	:	1
Oya Katılmayanlar	:	42
Açık Üyelikler	:	—

(Kabul Edenler)

ADANA

Ahmet Akgün Albayrak
Ledin Barlas
Mehmet Ali Bilici
Yılmaz Hocaoğlu
Ersin Koçak
İbrahim Öztürk
Mehmet Perçin

ADIYAMAN

Arif Ağaoğlu
Zeynel Aslan
Mehmet Deliceoğlu
Abdurrahman Karaman

AFYON

Metin Balıbey
Mustafa Kızıloğlu
Hamdi Özsoy
Nihat Türker

AĞRI

Fecri Alpaslan
Cezmi Erat
Yaşar Eryılmaz
Mehmet Yaşar

AMASYA

İsmet Özarslan
Hasan Adnan Tutkun

ANKARA

Muzaffer Atılgan
Onural Şeref Bozkurt
Kâmil Coşkunoğlu
Mehmet Çevik
Rifat Diker
Hüseyin Barlas Doğu
Tevfik Ertürk
Göksel Kalaycıoğlu
Hazım Kutay
Alpaslan Pehlivanlı
Mehmet Sezai Pekuslu
Mehmet Sağdıç
Halil Şıvgın
Mustafa Rüştü Taşar
Ercan Vuralhan

ANTALYA

Hasan Çakır
Cengiz Dağyar
Cengiz Tuncer

ARTVİN

Bahattin Çaloğlu

AYDIN

Cengiz Altınkaya
Mustafa Bozkurt
Ömer Okan Çağlar
Mehmet Özalp
Nabi Sabuncu
Mehmet Yüzügüler

BALIKESİR

Ali Sami Akkaş
Kudret Bölükoğlu
İsmail Dayı
Fenni İslimyeli
Necat Tunçsiper
Ahmet Edip Uğur

BİLECİK

Mehmet Seven

BİNGÖL

Mehmet Ali Doğuşlu

BİTLİS

Kâmuran İnan
Faik Tanımcıoğlu

BOLU

Nevzat Durukan
Seçkin Fırat
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Kâzım Oksay

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Sait Ekinci
İbrahim Özel

BURSA
A. Kurtçebe Alptemoçin
İlhan Aşkın
Mehmet Gedik
Hüsamettin Örüç
Fahir Sabuniş
İsmet Tavgaç
Mustafa Ertuğrul Ünlü

ÇANAKKALE
M. Cumhur Ersümer
İlker Genlik
Mümin Kahraman
Ayhan Uysal

ÇANKIRI
Ali Çiftçi
Ali Necmettin Şeyhoğlu
İlker Tuncay

ÇORUM
Ünal Akkaya
Nevzat Aksu
Mithat Balak
Mustafa Namlı

DENİZLİ
Muzaffer Arıcı
Aycan Çakıroğulları
İsmail Şengün

DİYARBAKIR
Abdulkadir Aksu
Nurettin Dilek
Mahmut Kepolu

EDİRNE
Şener İşleten
İsmail Üğdül

ELAZIĞ
Hüseyin Cahit Aral
Nizamettin Özdoğan

ERZİNCAN
Metin Yaman

ERZURUM
Sabahattin Aras
Mehmet Kahraman
Nihat Kitapçı
Rıza Şimşek
Mustafa Rıfkı Yaylalı

ESKİŞEHİR
Mustafa Balcılar
Erol Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Mehmet Akdemir
Mustafa Hikmet Çelebi
Ahmet Günebakan
Hasan Celâl Güzel
Hasan Tanrıöver

GİRESUN
Burhan Kara
Mehmet Ali Karademiz
Yavuz Köymen

GÜMÜŞHANE
Muhittin Karaman
Mahmut Oltan Sungurlu

HAKKÂRİ
Naim Geylani

HATAY
Kâmran Karaman
Mehmet Pürdeloğlu

İÇEL
Hikmet Biçentürk
Ali Bozer
Ali Er
Ali Rıza Yılmaz
Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL
Behiç Sadi Abbasoğlu
Bülent Akarcalı
Cevdet Akçalı
Alvni Akyol
B. Doğancan Akyürek
Abdülbaki Albayrak
Yaşar Albayrak
İmren Aykut
Orhan Demirtaş
Hayrettin Elmas
Halil Orhan Ergüder
İsmail Safa Giray
Nuri Gökalp
Temel Gündoğdu
Talat İçöz
Ömer Ferruh İlter
Adnan Kahveci
Altan Kavak
Mehmet Cavit Kavak
R. Ercüment Konukman
Leyla Yeniay Köseoğlu
Turgut Özal
İbrahim Özdemir
Mustafa Hilmi Özen
Güneş Taner
Sudi Türel
Reşit Ülker
Adnan Yıldız
Namık Kemal Zeybek

İZMİR
H. Hüsnü Doğan
İsmet Kaya Erdem
Akın Gönen
Burhan Cahit Gündüz
Kemal Karhan
Işılay Saygın
Ramiz Sevinç

KAHRAMANMARAŞ
Adil Erdem Bayazıt
Ülkü Söylemezoğlu
Ali Topçuoğlu

KARS
İlhan Aküzüm
Sabri Aras
Yasin Bozkurt
Kerem Güneş

KASTAMONU
Sadettin Ağacık
Murat Başesgioğlu
H. Sabri Keskin
Nurhan Tekinel

KAYSERİ
M. İrfan Başyazıcıoğlu
Recep Orhan Ergun

A. Servet Hacıpaşaoğlu
Nuh Mehmet Kaşıkçı
Seyit Halil Özsoy
Mustafa Şahin
Abdulmecit Yağan
Mehmet Yazar

KIRKLARELİ

Cemal Özbilen

KIRŞEHİR

Şevki Göğüsger
Gökhan Maraş

KOCAELİ

Bülent Atasayan

KONYA

Abdurrahman Bozkır
Kadir Demir
Mustafa Dinek
Ziya Ercan
Haydar Koyuncu
Adil Küçük
Ali Talip Özdemir
Ali Pınarbaşı
Saffet Sert
Mehmet Şimşek
Abdullah Tenekeci

KÜTAHYA

Mehmet Rauf Ertekin
Mustafa Kalemli

MALATYA

M. Bülent Çaparoğlu
Galip Demirel
Metin Emiroğlu
Yusuf Bozkurt Özal
Talat Zengin

MANİSA

Ekrem Pakdemirli
Gürbüz Şakranlı
Münir F. Yazıcı
Mehmet Yenişehirlioğlu

MARDİN

Beşir Çelebioğlu
Abdülvahap Dizdaroğlu
Nurettin Yılmaz

MUĞLA

Ahmet Altıntaş
Süleyman Şükrü Zeybek

MUŞ

Mehdin Işık
Erkan Kemaloğlu
Mehmet Emin Seydagil

NEVŞEHİR

Ali Babaoğlu

NİĞDE

Raşit Daldal
Haydar Özalp
Birsel Sönmez

ORDU

Bahri Kibar
Ertuğrul Özdemir
Nabi Poyraz
Yılmaz Sanioğlu
İhsan Nuri Topkaya
Gürbüz Yılmaz
Şükrü Yürür

RİZE

Mustafa Nazikoğlu
Mustafa Parlak
Şadan Tuzcu
A. Mesut Yılmaz

SAKARYA

Yalçın Koçak
Mümtaz Özkök
A. Reyhan Sakallıoğlu
Ersin Taranoğlu

SAMSUN

Mehmet Akarca
Kemal Akkaya
İlyas Aktaş
Mehmet Aydın

SİİRT

İdris Arıkan
Kemal Birlik
Kudbettin Hamidi

SİNOP

Hilmi Biçer

SİVAS

Yılmaz Altuğ
Ömer Günbulut
Mahmut Karabulut
Kaya Opan
Şakir Şeker
M. Mükerrem Taşçıoğlu

ŞANLIURFA

Necati Akıncı
Murat Batur
Mustafa Demir
Osman Doğan
Eyüp Cenap Gülpınar
Bahri Karakeçili
Aziz Bülent Öncel

TEKİRDAĞ

Ali Rıfkı Atasever
Ahmet Karaevli

TOKAT

Metin Gürdere
Talat Sargın
Mehmet Zeki Uzun
Erkan Yüksel

TRABZON

Alvni Akkan
Eyüp Aşık
İbrahim Çebi
Necmettin Karaduman
Hayrettin Kurbetli
Fahrettin Kurt

UŞAK

Ahmet Avcı

Mümtaz Güler
Mehmet Topaç

VAN

Hüseyin Aydın Arvasi
İhsan Bedirhanoğlu
Reşit Çelik
Muslih Görentaş
Selahattin Mumcuoğlu

YOZGAT

Cemil Çiçek
Seyit Ahmet Dalkıran
Ali Şakir Ergin
Lutfullah Kayalar
Mahmut Orhon

ZONGULDAK

Veysel Atasoy
Mustafa Tınaz Titiz

(Reddedenler)

ADANA

Cüneyt Canver
M. Halit Dağlı
Abdullah Sedat Doğan
Mahmut Keçeli
Selahattin Kılıç
Orhan Şendağ

AFYON

Baki Durmaz
Abdullah Ulutürk

AMASYA

Mehmet Tahir Köse

ANKARA

Kâmil Ateşoğulları
Beşer Baydar
Eşref Erdem
Tevfik Koçak
Arif Sağ
İbrahim Tez
Rıza Yılmaz
Yaşar Yılmaz

ANTALYA

Deniz Baykal
İbrahim Demir
Hasan Namal

ARTVİN

Ayhan Arifağaoğlu

AYDIN

Hilmi Ziya Postacı

BALIKESİR

Mustafa Çorapçıoğlu
İ. Önder Kırlı

BİLECİK

Tayfur Ün

BİNGÖL

Haydar Baylaz

BOLU

Turgut Yaşar Gülez

BURSA

Abdulkadir Cenkciler
Cavit Çağlar
B. Mehmet Gazioğlu
Fehmi Işıklar

DENİZLİ

Esat Yıldırım Avcı
Adnan Keskin
Hüdai Oral

DİYARBAKIR

Fuat Atalay
Hikmet Çetin
Mehmet Kahraman
Salih Sümer

EDİRNE

Mehmet Fuat Erçetin
Erdal Kalkan

ELAZIĞ

Ali Rıza Septioğlu
Mehmet Tahir Şaşmaz

ERZİNCAN

Mustafa Kul

ERZURUM

İsmail Köse

ESKİŞEHİR

M. Cevdet Selvi
Zeki Ünal

GİRESUN

Mustafa Çakır
Rüştü Kurt

HAKKÂRİ

Cumhur Keskin

HATAY

Mehmet Dönen
M. Kemal Duduoğlu
Turhan Hırfanoğlu
Öner Miski
M. Murat Sökmenoğlu

ISPARTA

Abdullah Aykon Doğan
Entekin Durutürk
İbrahim Gürdal

İÇEL

Etem Cankurtaran
Durmuş Fikri Sağlar
M. İstemihan Talay

İSTANBUL

Abdullah Baştürk
İsmail Cem
Yüksel Çengel
Ali Haydar Erdoğan
M. Ali Eren
Hasan Fehmi Güneş
Aytekin Kotil
Mehmet Moğultay
İsmail Hakkı Önal
Mustafa Sarıgül
Ali Topuz

İZMİR

Veli Aksoy
Türkân Akyol
K. Kemal Anadol

M. Turan Bayazıt
Halil Çulhaoğlu
Ahmet Ersin
Erol Güngör
Erdal İnönü
Birgen Keleş
Fuat Kılcı
Neccar Türkcan

KAHRAMANMARAŞ

Atilla İmamoğlu
Ali Şahin

KARS

Mahmut Alınak
Vedat Altun

KIRKLARELİ

Gürcan Ersin
İrfan Gürpınar

KOCAELİ

Erol Köse
Onur Kumbaracıbaşı
Alaattin Kurt
A. Rıza Sirmen
Ömer Türkçakal

KONYA

Ömer Şeker
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Mehmet Korkmaz

MALATYA

İbrahim Aksoy

MANİSA

Ümit Canuyar
Sümer Oral
Önol Şakar
M. Erdoğan Yetenç
Hasan Zengin

MARDİN

Süleyman Çelebi
Mehmet Adnan Ekmen
Ahmet Türk

MUĞLA

Tufan Doğu
Musa Gökbel
Latif Sakıcı

NEVŞEHİR

Cemal Seymen

NİĞDE

Doğan Baran
Mahmut Öztürk

SAKARYA

Mehmet Gölhan
Ahmet Neidim

SAMSUN

Cemal Alişan
İrfan Demiralp

Ali Eser
Nafiz Kurt
Hüseyin Özalp

SİİRT

M. Abdurrezak Ceylan
Zeki Çeliker

SİNOP

Özer Gürbüz
Yaşar Topçu

SİVAS

Ekrem Kangal

TEKİRDAĞ

Güneş Gürseler

TOKAT

Kâzım Özev
Kenan Süzer

TRABZON

Mehmet Çakıroğlu

TUNCELİ

Kamer Genç
Orhan Veli Yıldırım

ZONGULDAK

Şinasi Altıner
Ömer Barutçu
Tevfik Ertüzün
Güneş Müftüoğlu
Köksal Toptan

(Geçersiz oy)

TEKİRDAĞ

Enis Tütüncü

(Oya Katılmayanlar)

ADANA

Mehmet Can

AMASYA

Kâzım Ulusoy

ANKARA

Erol Ağagil
Ömer Çiftçi
Zeki Yavuztürk

ANTALYA

Adil Aydın
Zekeriya Bahçeci

ARTVİN

Hasan Ekinci

BİNGÖL

İlhami Binici

BİTLİS

Muhyettin Mutlu

ÇORUM

Rıza Ilıman
Cemal Şahin

DİYARBAKIR

Ferit Bora

ELAZIĞ

Ahmet Küçükel

ERZİNCAN

Yıldırım Akbulut (Başkan)

ERZURUM
Togay Gemalmaz
ESKİŞEHİR
İsmet Oktay
GAZİANTEP
Abdulkadir Ateş
Ünal Yaşar
Mustafa Yılmaz
GÜMÜŞHANE
Ülkü Gökalp Güney
HATAY
M. Vehbi Dinçerler
Ali Uyar
ISPARTA
Süleyman Demirel
İÇEL
Ekin Dikmen
İSTANBUL
Mehmet Necat Eldem
Hüsnü Okçuoğlu
Yusuf Kenan Sönmez
Ali Tanrıyar
Mustafa Timisi
İZMİR
Işın Çelebi
KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Onur
Ahmet Uncu
KIRŞEHİR
Kâzım Çağlayan
KOCAELİ
Abdulhalim Aras (Bşk. V.)
KONYA
Mehmet Keçeciler
KÜTAHYA
Mustafa Uğur Ener (İ. A.)
H. Cavit Erdemir
MUŞ
Alaattin Fırat
NEVŞEHİR
Esat Kıratlıoğlu
ZONGULDAK
Pertev Aşçıoğlu
Ömer Faruk Macun

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

5 İNCİ BİRLEŞİM

29 . 12 . 1987 Salı

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 1. — 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/339) (S. Sayısı : 1) (Dağıtma tarihi : 27.12.1987)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

T. B. M. M. (S. Sayısı : 1)

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/339)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü *16 . 12 . 1987*
Sayı : K. K. Gn. Md.
07/101 - 2120/02466

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.12.1987 tarihinde kararlaştırılan «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut ÖZAL
Başbakan

1988 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇELERİ KANUNLAŞINCAYA KADAR DEVLET HARCAMALARININ YAPILMASINA VE DEVLET GELİRLERİNİN TAHSİLİNE YETKİ VERİLMESİNE DAİR KANUN TASARISININ GENEL GEREKÇESİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verdiğinden, 29 Kasım 1987 günü yapılan T.B.M.M. seçimi sonunda teşekkül edecek yeni Meclis ve atanacak yeni Hükümetin 1988 Malî Yılı Bütçesini Anayasanın ilgili hükümleri çerçevesinde hazırlaması ve görüşmesi mümkün olamayacağından, bu süre içerisinde Devlet gelirlerinin tahsilini ve Devlet harcamalarının yapılmasını sağlamak maksadıyla, bu Kanun Tasarısının hazırlanması zarurî görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Genel Bütçeye dahil dairelerle Katma Bütçeli İdarelerin 1.1.1988 - 30.4.1988 tarihleri arasında yapacakları hizmetlerin karşılığı olarak, her ay için 1987 Malî Yılı Bütçe Kanunları «A» işaretli cetvellerine dahil bütçe tertiplerinde yer alan ödeneklerin belirli oranlarında harcama yapmalarına ilişkin hükme yer verilmektedir.

Madde 2. — Yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri çerçevesinde katma bütçe gelirleri de dahil olmak üzere, Devlet gelirlerinin yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunacağına dair hüküm yer almaktadır.

Madde 3. — 1987 ve daha önceki yıllarda taahhüde bağlanmış yatırım ihalelerinin ve emanet usulüyle yapılmakta olan işlerin aksamamasını sağlamak üzere bu hizmetlere ait ödemelerin yapılmasına devam olunacağı açıklanmaktadır.

Madde ile ayrıca, ihalesinde aciliyet görülen yatırımlarla, tabiî afetler sonucu hâsıl olabilecek hasarların telafisi amacıyla yeniden girişilmesi gereken işler için Bakanlar Kurulunca dairelere taahhüde girişme yetkisi verilmesine dair hüküm düzenlenmektedir.

Madde 4. — Devlet memurları ile diğer kamu görevlilerinin aylık ve diğer özlük haklarının düzenlenmesine ilişkin olarak katsayı, özlük hakları ve diğer miktarlarla, bütçe kanunları ve eki cetvellerde yer alan miktar ve limitleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

Madde 5. — 1.1.1988 - 30.4.1988 döneminde ödenmesi gereken iç borç anapara ve faiz ödemelerini karşılamak üzere 1987 Malî Yılı Bütçe Kanununun 37 nci maddesi hükümleri dairesinde ve bu maddeyle belirlenen limitin yarısına kadar bir yıl ve daha uzun vadeli iç borçlanma akdine Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakana yetki verilmektedir.

Madde 6. — Hazine bonoları ve avanslarla ilgili işlemlerin 1987 Malî Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı madesinde belirtilen hükümler çerçevesinde yürütüleceğine ve T. C. Merkez Bankasınca Hazineye açılacak kısa vadeli avans limitinin hesap şekline dair hükümlere yer verilmektedir.

Madde 7. — 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tespit olunan Olağanüstü Halin gerektirdiği hizmetlerin en etkin şekilde ve herhangi bir gecikmeye maruz kalmaksızın yerine getirilebilmesi için, gerekli ödeneklerin sağlanması amacıyla, bu hizmetlerle ilgili olarak Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçelerinde bu amaçla yer alan ödeneklerin İçişleri Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine aktarılması konusunda Maliye ve Gümrük Bakanına yetki verilmektedir.

Madde 8. — 9.11.1983 gün ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununun 5 inci maddesinde, kamu konutlarının aylık kira bedelinin tespitine esas olacak kira birim

bedellerinin, Maliye ve Gümrük Bakanlığının koordinatörlüğünde Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabiî Kaynaklar ile Bayındırlık ve İskân Bakanlıkları temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından her takvim yılının başlangıcından en az üç ay önce belirleneceği ve Bakanlar Kurulu kararıyla yılbaşından itibaren uygulanmak üzere Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulacağı hükme bağlanmıştır.

Kamu Konutları Kanununun yürürlüğe girmesiyle yeni bir uygulamaya başlanılmış ve bu uygulama ile ilgili olarak kamu konutlarının kira bedellerinin tespitinde bazı sorunların ortaya çıktığı müşahade olunmuştur.

Yapılan bu düzenleme ile söz konusu kira bedellerinin Maliye ve Gümrük Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilecek hükümler dahilinde uygulanması amaçlanmaktadır.

Madde 9. — 3093 sayılı Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan yüzde 3,5 oranının 1988 malî yılında yüzde 1 olarak uygulanacağı ve bu oranı artırmak veya azaltmak konusunda Bakanlar Kurulunun yetkili kılınacağına dair hükme yer verilmektedir.

Madde 10. — 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kuruluşların 1987 yılı kârlarından Hazineye isabet eden kısımlarının hangi esaslar çerçevesinde bütçeye gelir kaydedileceğine ilişkin hükmü ihtiva etmektedir.

Madde 11. — 12.2.1967 gün ve 12526 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun 1137, 1648 ve 2109 sayılı kanunlarla değişikliğe uğramış, 1648, 2109 ve 2769 sayılı kanunlarla da yürürlük süresi uzatılmıştır. 1648 sayılı Kanun ile değişik 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanunun yürürlük süresi en son, 28.12.1982 gün ve 2769 sayılı Kanun ile 31.12.1987 tarihine kadar uzatılmış bulunmaktadır.

Söz konusu Kanunun 31.12.1987 tarihinden itibaren 1988 yılı içinde de uygulanabilmesi için, yürürlük süresinin bir kanun ile uzatılması gerekmektedir. Ancak, anılan Kanunun yürürlük süresinin zamanında uzatılmamış olması nedeniyle uygulamada doğabilecek sorunlara meydan verilmemesi bakımından, uzatmayı sağlayacak Kanunun en geç 31.12.1987 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olması gerekmektedir.

Madde 12. — Kanunlarla ve kanunların vermiş olduğu yetkilere dayanılarak kurulmuş olan fonlar hâsılatının yüzde 30 unu geçmemek üzere, Başbakanın onayı ile belirlenecek miktarlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Madde 13. — Türkiye Elektrik Kurumunun belediyelere satmış olduğu elektrik bedellerinin vadesinde ödenmeyen kısımlarının tahsiline ilişkin hükme yer verilmektedir.

Madde 14. — Bu Kanuna göre 1.1.1988 - 30.4.1988 tarihleri arasında, 1987 bütçe tertiplerine muvazi yapılacak harcamaların 1988 Malî Yılı Bütçelerinden yapılmış sayılacağına, aynı dönemde tahsil olunacak gelirlerin de 1988 Malî Yılı Bütçelerine mahsubedileceğine dair açıklamaya yer verilmektedir.

Madde 15. — Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak üzere, 1987 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağına dair hükme yer verilmektedir.

Madde 16. — Bu Kanunun uygulanma döneminde doğabilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması ve her türlü bütçe işlemlerinin gerçekleştirilmesi konularında Maliye ve Gümrük Bakanına yetki verilmektedir.

Madde 17. — Bu Kanunun 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği ifade olunmaktadır.

Madde 18. — Bu Kanunun yürütme esasları belirlenmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/339
Karar No. : 2

26 . 12 . 1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulu tarafından 16.12.1987 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 25.12.1987 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı», Komisyonumuzun 26.12.1987 tarihinde yaptığı 2 nci birleşimde Hükümet temsilcilerinin de katılmasıyla incelenip, görüşüldü.

Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Tasarıları hazırlanıp Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulana kadar, Devlet Gelirlerinin Tahsili ve Devlet Harcamalarının Yapılabilmesini teminen Hükümete yetki verilmesi uygun bulunmakla birlikte; bu Yetki Kanunu Tasarısında öngörülen 4 aylık sürenin uzun olduğu, enflasyon nedeniyle özellikle sabit gelirli kesim üzerinde meydana gelen olumsuz etkinin giderilmesinin ve bu suretle de gelir dağılımında adaletin sağlanmasının uygun olacağı, sağlık ve millî eğitim hizmetlerine bütçeden daha fazla ödenek ayrılması, belediyelere sağlanan malî kaynakların daha rasyonel bir şekilde kullanımının temin edilmesi, KİT ürünlerinin fiyatlarının tespitinde maliyet unsurunun gözönünde bulundurulması, hızlı kalkınmanın ancak sanayileşme ile mümkün olabileceğinden hareketle, sanayi sektörüne gereken önemin verilmesi, işsizlik sorununa çözüm getirici tedbirlerin bir an önce alınması, vergi kaçağının asgarî düzeye indirilmesi hususunda etkin önlemlere gidilmesi, fonların kaynakları ve bunların kullanımı hakkında kamuoyunun yeterince bilgi sahibi olmadığı aşırı iç borçlanmanın bütçe açığını büyüteceği, dış borçlanma ile sağlanan kredilerin hangi alanlarda kullanıldığının açıklanması gereken bir husus olduğu, gibi eleştirilerde bulunulmuştur.

Yukarıda deniğilen konulara Hükümetçe aydınlatıcı ve tamamlayıcı bilgiler verildikten sonra, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi aynen,

Tasarının Devlet gelirlerinin yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunmasını öngören 2 nci maddesi, kalkınmada öncelikli yörelerde bulunan mükelleflerin durumlarına uygun daha düşük rakamların tesbiti yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesine imkân sağlayacak hükümler ilavesiyle,

Tasarının 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeleriyle yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 17 ve 18 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kemal Akkaya
Samsun

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

Nihat Türker
Afyon

İbrahim Demir
Antalya

Çekinserim
Mehmet Seven
Bilecik

Muzaffer Arıcı
Denizli

Erol Zeytinoğlu
Eskişehir

H. Orhan Ergüder
İstanbul

Ali Topuz
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

Birgen Keleş
İzmir
Muhalefet şerhim eklidir

Onur Kumbaracıbaşı
Kocaeli
İmzada bulunamadı

Cemal Seymen
Nevşehir
Muhalefet şerhim eklidir

İdris Arıkan
Siirt

Başkanvekili
İlhan Aşkın
Bursa

M. Ali Bilici
Adana

O. Şeref Bozkurt
Ankara

Nabi Sabuncu
Aydın

A. Şamil Kazokoğlu
Bolu

Togay Gemalmaz
Erzurum

Abdülkadir Ateş
Gaziantep
Muhalefet şerhim eklidir

Mehmet Moğultay
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

N. Kemal Zeybek
İstanbul

S. Halil Özsoy
Kayseri

Saffet Sert
Konya

Mahmut Öztürk
Niğde

Çekinserim
Şakir Şeker
Sivas

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

Çekinser

Sözcü
İsmail Şengün
Denizli

Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman

Hazım Kutay
Ankara

Fenni İslimyeli
Balıkesir

Ünal Akkaya
Çorum

Mehmet Kahraman
Erzurum

A. Aykon Doğan
Isparta

Çekinserim
Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

Kemal Anadol
İzmir
Muhalefet şerhim eklidir

Şevki Göğüsger
Kırşehir

Sümer Oral
Manisa

Çekinserim
Birsel Sönmez
Niğde

Enis Tütüncü
Tekirdağ
Muhalefet şerhim eklidir

MUHALEFET ŞERHİ

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarının yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısının Plan ve Bütçe Komisyonundaki müzakereleri sırasında, 1 ve 4 üncü madde ile ilgili önergelerimiz reddedildiğinden bu maddelere muhalif ve tasarının tümüne çekinser kalıyoruz.

Birgen Keleş	*Kemal Anadol*	*Mehmet Moğultay*
İzmir	İzmir	İstanbul
Cemal Seymen	*Abdulkadir Ateş*	*Hüsnü Okçuoğlu*
Nevşehir	Gaziantep	İstanbul

Ali Topuz	*Enis Tütüncü*
İstanbul	Tekirdağ

MUHALEFET ŞERHİ

1. Anayasamızın 162 nci maddesi, Genel ve Katma Bütçe Kanun tasarılarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sevkinden itibaren 75 gün içinde kanunlaşmasını hüküm altına almış olduğu halde, işbu tasarı ile 4 aylık bir süre talep olunmaktadır.
Bu gereğinden uzun bir dönemdir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin fazlası ile bütçe çalışmalarıyla işgali doğru değildir.

1988 yılının ilk 4 ayının, yani üçte birlik bir bölümünün, yıllık program ve bütçe olmaksızın sadece bir yetki kanunu ile idaresini, ekonomik sorunları fevkalade ciddiyet arz ettiği, ağırlaştığı bir konjonktürde, son derece sakıncalı buluyoruz. Sürenin kısaltılması mümkündür.

Bu uygulama, bir bakıma 1988 yılını, ekonomik bakımdan, önemli ölçüde tehlikeye sokmaktadır.

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, memur maaşlarının hesabında uygulanacak katsayının, Bütçe Kanunu ile tespitini öngördüğü halde, mevcut tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olan bu yetkiyi, Bakanlar Kuruluna devretmektedir.

3. Ayrıca, Anayasamızın 161 inci maddesine aykırı bir biçimde, yetki tasarısında bütçe ile ilgili olmayan hükümlere yer verilmiştir. (Madde 8, 9 ve 11)

Kısaca yukarıda belirtilen nedenlerle, 1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısına çekinser kaldığımızı arz ederiz.

İbrahim Demir	*Aykon Doğan*	*Sümer Oral*
Antalya	Isparta	Manisa

Mahmut Öztürk	*Tevfik Ertüzün*
Niğde	Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerin'n Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Genel bütçeli dairelerle katma bütçeli idareler, 1 Ocak 1988 tarihinden itibaren en geç 30 Nisan 1988 tarihine kadar geçecek dönemde, her ay için 1987 Malî Yılı Bütçe Kanunları «A» işaretli cetvellerine dahil personel ödeneklerinin sekizde biri, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı bütçelerinin transfer tertiplerinde yer alan ödeneklerin altıda biri, diğer bütçe tertiplerindeki ödeneklerin onda biri hesabı ile bulunacak miktara kadar toplam harcama yapmaya yetkili kılınmıştır.

MADDE 2. — Yürürlükteki hükümler uyarınca Devlet gelirlerinin (katma bütçe gelirleri dahil) yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunur.

MADDE 3. — 1987 ve daha önceki yıllarda taahhüde bağlanmış yatırım ihalelerine ve emanet usulüyle yapılmakta olan işlere ait ödemelere 1 inci madde ile belirlenen sınırlar dahilinde devam olunur.

Derhal ihalesinde fayda ve zaruret görülen yatırımlar ile tabiî afetler sonucu hâsıl olabilecek hasarların telafisi amacıyla yeniden girişilecek işler için Bakanlar Kurulu dairelere taahhüde girişme yetkisi verebilir.

MADDE 4. — Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararnameler ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca bütçe kanunları ve eki cetvellerde tespiti gereken katsayı, miktar ve limitleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 5. — Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, 1.1.1988 - 30.4.1988 döneminde, 1987 Malî Yılı Bütçe Kanununun 37 nci maddesi hükümleri dairesinde ve bu madde ile belirlenen limitin yarısına kadar bir yıl ve daha uzun vadeli iç borçlanma akdine yetkilidir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

1988 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Yürürlükteki hükümler uyarınca Devlet gelirlerinin (katma bütçe gelirleri dahil) yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunur.

Ayrıca, 1988 yılında tarh, tahakkuk ve tahsil edilecek olan Gelir Vergisinin uygulaması bakımından Bakanlar Kurulu :

a) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde yer alan safi kazançları, 1988 yılı gelirleri için,

b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinde yer alan temel göstergeleri ve hayat standardı göstergelerini, 1988 yılında beyan edilecek olan 1987 yılı gelirleri için,

Kalkınmada öncelikli yörelerde farklı miktarlarda tespit etmeye yetkilidir.

Bu maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yetkiler, birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yöreler için farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir. Ancak, yeniden tespit edilecek bu miktarlar; 1987 yılı götürü safi kazançları ve 1986 yılı gelirlerine ilişkin hayat standardı göstergeleri için Bakanlar Kurulunca kararlaştırılmış miktarlardan az olamaz.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 6. — Hazine bonoları ve avanslarla ilgili işlemlere 1987 yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinde belirtilen hükümler dairesinde devam olunur. T.C. Merkez Bankasınca Hazineye açılacak kısa vadeli avans limitinin hesabında 1987 yılı bütçe ödenekleri toplamına bu Kanunla verilen ödeneklerin eklenmesi ile bulunacak tutar esas alınır.

MADDE 7. — Olağanüstü Hal'in gerektirdiği hizmetlerin yapılmasını sağlamak üzere, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçelerinde bu amaçla yer alan ödenekleri İçişleri Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine aktarmaya Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

MADDE 8. — 9.11.1983 gün ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununun kira bedelleri ile ilgili 5 inci maddesi 1988 malî yılında Maliye ve Gümrük Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilecek hükümler dahilinde uygulanır.

MADDE 9. — 3093 sayılı Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan yüzde 3,5 oranı 1988 yılında yüzde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranı yüzde 3,5'a kadar artırmaya veya yüzde 1'e kadar azaltmaya yetkilidir.

MADDE 10. — 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kuruluşların 1987 yılı kârlarından Hazineye isabet eden kısımlarını, anılan Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara bağlı kalmaksızın, kısmen veya tamamen bütçeye gelir kaydetmeye Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

MADDE 11. — 7.2.1967 gün ve 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun ile değişikliklerinin yürürlük süresi, 31 Aralık 1988 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 12. — 2983 sayılı Kanunla teşkil olunan Kamu Ortaklığı Fonu, 2985 sayılı Kanunla teşkil olunan Toplu Konut Fonu, 3238 sayılı Kanunla teşkil olunan Savunma Sanayii Destekleme Fonu, 3230 sayılı Kanunla teşkil olunan Tanıtma Fonu ve 3294 sayılı Kanunla teşkil olunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ile kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş olan diğer fonların hâsılatlarının yüzde 30'unu geçmemek üzere, Başbakanın onayı ile belirlenecek kısımlarını bütçeye gelir kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

MADDE 13. — Türkiye Elektrik Kurumu, belediyelere satmış olduğu elektrik bedellerinin vadesinde ödenmeyen kısımlarını, 26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Kanunun 34 üncü ve müteakip maddeleri gereğince ilgili belediyelere ödemesi gereken Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden mahsup suretiyle tahsil etmeye yetkilidir.

MADDE 14. — Bu Kanuna göre yapılacak harcamalar ile tahsil olunacak gelirler 1988 Malî Yılı bütçelerine maledilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul deilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak üzere, 1987 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunları hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

MADDE 16. — Bu Kanunun uygulamasından doğacak aksaklıkları gidermeye, tedbirleri almaya ve gerekli her türlü bütçe işlemlerini yapmaya Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

MADDE 17. — Bu Kanun hükümleri 1.1.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

MADDE 18. — Bu Kanunun;

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

b) Cumhurbaşkanlığı ile ilgili hükümlerini Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri,

c) Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

d) Diğer hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanı,

yürütür.

Başbakan
T. Özal

14 . 12 . 1987

Devlet Bak. - Başbakan Yrd. *İ. K. Erdem*	Devlet Bakanı *K. Oksay*
Devlet Bakanı *H. C. Güzel*	Devlet Bakanı *M. V. Dinçerler*
Devlet Bakanı *A. Tenekeci*	Devlet Bakanı *M. T. Titiz*
Devlet Bakanı *A. Karaevli*	Devlet Bakanı *A. Bozer*
Adalet Bakanı *H. Ertem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *A. Selçuk*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*
Maliye ve Gümrük Bakanı *A. K. Alptemoçin*	Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı *M. Emiroğlu*
Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı *M. Kalemli*
Ulaştırma Bakanı *İ. Pekel*	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı *M. M. Taşçıoğlu*	Sanayi ve Ticaret Bakanı *H. C. Aral*
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı *S. N. Türel*	Kültür ve Turizm Bakanı *A. M. Yılmaz*

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.